Povești nemuritoare

EDITURA TINERETULUI

7 POVEŞTI NEMURITOARE

tYGRI book

Povești nemuritoare

Editura Tineretului

Coperta de
CRINA IONESCU

Cîmpan Verde şi Frumos

A FOST ODATĂ un împărat sărac, care avea un fecior şi trei fete. El lăsă cu limbă de moarte ca feciorul său să mărite fetele, dar să nu se uite la cine le dă. Oricine ar veni la împărăţie, ziua ori noaptea, să le dea pe rînd.

Acuma, într-o seară, după moartea împăratului, steteau cîte patru la masă şi vorbeau de trebile împărăţii. Cînd, deodată, se lăsă, ca din senin, o negură deasă ; iar feciorul de împărat zise către soră-sa cea mai mare să iasă şi să vadă cine este. Dar, cum ieşi fata afară, pîcla o luă şi se duse cu ea — unde, nu se ştie. Fratele şi surorile celelalte se mirară şi-şi făcură cruce de aşa întîmplare.

A doua seară, tot la vremea mesei, veni o negreaţă de ciori care se lăsară pe curţi, atît de multe că nu mai aveau loc. Atunci feciorul de împărat strigă la sora cea mijlocie să iasă afară şi să vadă ce este. Ciorile o luară şi se duse cu dînsa.

A treia seară se stîrni un vuiet grozav şi o vîntoasă năprasnică veni. Feciorul iar trimise pe sora-sa cea mai

mică să vază ce este, dar vîntoasa o luă şi se duse cu dînsa.

Rămînînd singur şi pustiu, feciorul de împărat s-a întristat mult şi l-a prins o jale grozavă şi un dor de surorile lui. Se hotărî atunci să se ducă după ele, ca să le găsească. Îşi luă un buzdugan în mînă şi purcese pe cale. Dar tot mergînd el aşa, numa ce-şi luă seama că nu şi-a încercat puterile niciodată să vază cît ar zvîrli de departe cu buzduganul. Aruncă buzduganul înainte şi izbi o babă care mergea la apă. Baba îl blestemă cu foc, zicîndu-i :

— Dragu mătuşei, Ioane, să nu-ţi iasă sufletul din oase pînă nu te-oi bate cu *Cîmpan Verde şi Frumos*, şi nici odihnă să n-ai pînă atunci !

Auzind aşa blestem, se mîhni Ionică, feciorul de împărat, şi părăsi calea surorilor, luîndu-se după Cîmpan Verde şi Frumos. A mers el mult, prin pustietăţi nestrăbătute, în depărtări nemaivăzute de firea omenească, şi a ajuns la nişte codri mari şi bătrîni. Cînd a intrat în codru, s-a înnoptat.

Tot mergînd aşa pe dibuite, numa că văzu o zare de foc, care pierea şi iar se ivea. Tot mergînd în partea aceea, cu gîndul că acolo o fi Cîmpan Verde şi Frumos, ajunse la un foc mare de trei stînjeni de lemne, care ardea cu nişte vîlvori cît casa. Împrejurul focului era încolăcit de trei ori un balaur.

— Bună vremea, boieri mari ! zise băiatul.

— Mulţumim d-tale, băiete Ioane, răspunse balaurul. Dar ce vînt duşman te-a împins p-aici, unde n-a ajuns nici picior de om pămîntean pînă acum ?

Feciorul de împărat îşi spuse păsul, apoi întrebă pe balaur dacă nu cumva are vreo ştiinţă unde sălăşlueşte Cîmpan Verde şi Frumos. Balaurul zise că a umblat lumea şi-n lungiş şi-n curmeziş, „dar de numele ăsta n-am mai auzit".

— Dar, zise el, să chem lighioanele din împărăţia mea, că poate o şti vreuna.

Şi balaurul a şuierat o dată din deştiul ăl mic şi-au început să curgă gloata mare de lighioane, mari şi mici, care erau subt stăpînirea lui, dar nici una din ele n-a avut vreo ştiinţă despre Cîmpan Verde şi Frumos.

Atunci balaurul îl îndreptă pe Ionică, feciorul de împărat, la fratele lui ăl mijlociu.

Ducîndu-se pe cale Ionică, numa ce vede un lup cu un picior rupt şi vruse să repează baltagu în el, ca să-l omoare, dar deodată auzi cum lupu îi zice cu grai omenesc :

— Băiete Ioane, nu mă ucide, ci mai bine leagă-mi piciorul în lopăţele şi mă unge cu unsoare, că vreodată ţi-oi prinde bine.

Feciorul de împărat făcu aşa cum grăi lupu şi apoi auzi dihania zicîndu-i :

— Cînd te-i gîndi la mine, să ştii că sînt lîngă tine.

Tot mai mergînd el pe cale, întîlni o cioară cu aripa ruptă. El vruse s-o omoare, dar cioara îl rugă, întocmai

ca lupu, să-i dea mînă de ajutor şi să-i lege aripa, că i-o fi spre folos.

Ionică făcu aşa, şi pasărea îi mulţumi, zicîndu-i :

— Cînd te-i gîndi la mine, să ştii că sînt lîngă tine.

Apoi purcese iar pe cale feciorul de împărat şi merse, merse, pînă ce se făcu noapte, într-o pădure uriaşă. Acolo, departe de tot, zări o licărire de foc şi se îndreptă spre ea.

Cînd ajunse, văzu un foc mare, de şase stînjeni de lemne, iar împrejurul focului un balaur înfricoşat era încolăcit de şase ori.

Dacă ajunsese acolo, Ionică grăi :

— Bună vreme, mici copii !

— Mulţumim d-tale, băiete, răspunse zmeul. De te-a învăţat cineva, bine ţi-a priit ; de-i făcut de capul tău, bun cap ai avut, că de nu ziceai aşa, te mîncam. (Pasămite că pe băiat îl învăţase balaurul dintîi.) Dar ce vînt te-a aruncat pe-aici ? Că prin partea asta nici pasăre cerească nu poate vieţui, darmite om pămîntean ?

Feciorul de împărat îi povesti totul, apoi îl rugă să-i dea vro ştiinţă despre Cîmpan Verde şi Frumos.

Dar degeaba ! Nici balaurul şi nici potopul de vieţuitoare, pe care le-a chemat, n-au ştiut nimic.

L-a îndreptat însă la fratele cel mai mare.

Pe acela l-a găsit în jurul unui foc de doisprezece stînjeni, încolăcit de douăsprezece ori.

Balaurul l-a întrebat, ca şi ceilalţi doi fraţi, ce caută: apoi, aflîndu-i păsul şi neştiind nimic despre Cîmpan Verde şi Frumos, a chemat şi el vieţuitoarele de sub stăpînirea lui. Dar nici una n-a fost în stare să-i dea vreo lămurire.

Atunci zmeul zise:

— Ei, băiete Ioane, d-acu să mai stai niţel pînă oi mînca. Şi aduse şase buţi de vin, şase care de pîine şi şase ialoviţi[1] grase. Apoi zise feciorului de împărat: Dacă nu m-oi sătura cu toate-astea, am să te mănînc şi pe tine.

Pe cînd sta la masă, veni un ciocîrlan şchiop.

Balaurul îl întrebă de ce a întîrziat atîta.

— Să am iertăciune, măria-ta, zise el, dar am fost cale depărtată.

— Dar de Cîmpan Verde şi Frumos n-ai auzit?

— Cum să n-aud, răspunse ciocîrlanul, că chiar de la grajdul lui am pornit, unde unul din argaţi m-a lovit cu un măturoi peste picior şi d-aia sînt şchiop.

Balaurul atunci îi porunci numaidecît să ia îndată pe Ionică şi să-l ducă tocmai acolo. Dar ciocîrlanul se văicărea că e şchiop şi nu poate să-l ducă. Dar porunca era neclintită.

Cînd a fost să plece, balaurul a chemat la o parte pe feciorul de împărat şi i-a zis:

— Bagă de seamă să nu te înşele, că el are să te ducă pînă la o apă lată, de unde se văd seraiurile lui Cîmpan

[1] Ialoviţă — vacă grasă.

Verde şi Frumos, ca o stea numai, şi o să vrea să te lase. Dar tu să spui că nu le vezi de loc, cînd ţi le-o arăta. Şi atunci are să te ia subt o aripă, are să te suie în înaltul cerului şi are să te lase pe pămîntul lui Cîmpan Verde şi Frumos.

Ionică mulţumi balaurului pentru poveţe şi pentru ajutor şi porni cu ciocîrlanul la drum.

Tot mergînd aşa pe cale, găsiră o mreană pe care o zvîrlise un val pe uscat şi se zbătea de moarte, săraca! Ion vru s-o prinză şi s-o mănînce, dar ea îi zise:

— Băiete Ioane! nu mă omorî; carnea mea e ca iasca şi n-ai s-alegi nimic de ea. Dă-mă în baltă şi ţi-oi prinde vrodată bine.

Feciorul de împărat făcu aşa. Apoi porniră iar înainte, pînă ce ajunseră la o apă mare. Ciocîrlanul arătă în partea cealaltă seraiurile lui Cîmpan Verde şi Frumos. Băiatu Ion zise că nu le vede.

Atunci ciocîrlanul îi şterse o palmă şi îl luă subt aripă, înălţîndu-se cu el în slava cerului şi apoi îl lăsă pe pămînt. Ajungînd la Cîmpan Verde şi Frumos, îl găsiră dormind în leagăn. Se culcă lîngă dînsul şi feciorul de împărat. Cînd s-au sculat, amîndoi deodată, Cîmpan Verde şi Frumos l-a întrebat:

— Să ne luptăm, în săbii să ne tăiem, ori să ne prindem fraţi de cruce?

Feciorul de împărat zise:

— Mai bine să ne prindem fraţi de cruce.

Şi au vieţuit amîndoi laolaltă în pace şi bună înţelegere,

vreme îndelungată, pînă ce, viindu-i vremea lui Cîmpan Verde şi Frumos ca să se ducă la biserică, într-una din zile cheamă pe feciorul de împărat şi-i zice :

— Frate Ionică ! uite toate cheile de la toate odăile, să umbli prin toate, numai în fundul casei, la uşa care îi legată c-un tei şi c-un curmei, să nu umbli, că de amîndoi o fi rău.

Feciorul de împărat umblă prin toate odăile şi, cînd ajunge la cea legată c-un tei şi c-un curmei, se întrebă ce să fie. Intră şi acolo, şi văzu că în mijlocul odăii era un stîlp de fier ; iar de stîlp era legat un zmeu de tatăl lui Cîmpan Verde şi Frumos. Cum îl văzu zmeul pe băiat, grăi :

— Dă-mi o cofă de apă să beau, că mult bine ţi-oi face. Feciorul de împărat, milos la inimă, i-a dat. Pe urmă zmeul i-a mai cerut încă una ; băiatul îi aduse cam cu grijă. Cum a băut zmeul apă, s-a scuturat o dată şi a sfărîmat stîlpul de care era legat şi s-a dus de s-a culcat în leagănul lui Cîmpan Verde şi Frumos.

Cînd a venit Cîmpan de la biserică, nu se mai ştia de ciudă, văzînd pe zmeu în leagăn, şi a priceput că de la feciorul de împărat i-a venit necazul.

Cînd s-a trezit zmeul, a ieşit afară şi a săpat o fîntînă în deal şi alta în vale ; cea din deal, seacă, răspundea în cea din vale. Apoi luă două cofe de fier şi puse pe Cîmpan Verde şi Frumos la canon, să care apă din fîntîna din vale să umple pe cea din deal ; iar pe feciorul de împărat îl puse herghelegiu.

Aşa trecură multe zile pline de amar şi de trudă. Dar într-o zi feciorul de împărat, vrînd să scape pe Cîmpan Verde şi Frumos de canon, a ales doi cai buni din herghelie, se duse la dînsu şi îi zise :

— Măi Cîmpan Verde şi Frumos, mergi cu mine ?

— Da cum să nu merg ? îi răspunse el.

Atunci încălicară pe cai şi plecară. Dar calul zmeului necheză năprasnic din grajd.

Zmeul îl auzi şi grăi :

— Cîinii carnea să-ţi mănînce şi ciorile sîngele să-ţi bea, de ce nechezi aşa ? Au n-ai ce bea şi ce mînca ?

— Ba am, stăpîne, şi prea am, dar feciorul de împărat ţi-a furat pe Cîmpan Verde şi Frumos, răspunse calul.

— Am vreme să cînt un cîntec, să joc, să beau o cafea şi să trag un ciubuc, şi de ajuns să-i ajung ? întrebă zmeul.

— Ai şi prea ai, răspunsu-i-a calul.

Zmeul cîntă un cîntec, îi trase un joc, bău o cafea, trase un ciubuc şi încălecă pe cal. Într-o clipă ajunse pe fugari şi-i aduse la locurile lor.

Apoi zise lui Ionică, feciorul de împărat :

— Vezi să nu mai faci a doua oară asta, că nu te mai iert.

După o bucată de vreme, feciorul de împărat iar alese doi cai şi mai iuţi, luă pe Cîmpan Verde şi Frumos şi începură să gonească.

Dar zmeul îi ajunse şi de rîndul ăsta ; pe feciorul de împărat îl tăie bucăţele iar pe Cîmpan îl aduse la osîndă.

Pe cînd trupul ciopîrţit al lui Ionică zăcea în mijlocul drumului, veni un cîrd de ciori, luă din el fiecare cîte-o bucăţică în cioc şi se dusără acasă la stăpîna lor. Acum, la una se nimerise degetul cel cu inelul şi, fiind aproape de fereastră, o văzu stăpîna lor ciocănind în inel. Stăpîna ciorilor atunci ieşi iute afară, căci cunoscuse inelul lui frate-său.

Pe urmă, întrebînd cioara unde a găsit ciolanu acela, îi zise să i-l dea ei.

Cioara spuse că l-a găsit pe pămîntul lui Cîmpan Verde şi Frumos.

Atunci stăpîna lor degrabă a trîmbiţat de s-a strîns toate ciorile, poruncindu-le să-i aducă toate bucăţile de carne şi ciolane, ba să se ducă să soarbă şi sîngele din pămînt.

Ciorile, cît te-ai şterge la un ochi, au adus toate bucăţile, iar sora lui Ionică a pus bucăţică lîngă bucăţică, l-a întrupat pe d-a întregul, apoi l-a spălat cu apă moartă şi l-a stropit cu apă vie. Atunci a sărit în picioare feciorul de împărat, de trei ori mai frumos de cum fusese înainte ! Apoi grăi :

— Greu somn am dormit, surioară dragă.

— Ai fi dormit mult şi bine, frăţiorul meu, dacă nu eram eu p-aici. Dar ce cătaşi la hainul de zmeu ? îl întrebă sora lui.

Feciorul de împărat cu multă obidă îi povesti toate pe şartul lor şi-i zise că trebuie să scape de canon pe Cîm-

pan Verde şi Frumos, care numai după urma lui îndură osînda zmeului.

Dar surora lui îi zise :

— Frăţioare dragă, n-o să poţi scăpa cît lumea şi pămîntul pe Cîmpan Verde şi Frumos, afară numai dacă ai putea să capeţi iapa babei hodoroagă, nevăzută, neauzită, din smîrcurile mărilor, din adîncul zărilor.

Auzind una ca asta, Ionică, feciorul de împărat, a oftat greu din fundul inimei şi porni spre laturea pămîntului încotro îi arătă sora lui. Cît o fi mers el, nu pot să vă dau bine seamă, dar nu ajunge cineva aşa, cu una cu două, în smîrcurile mărilor, în adîncul zărilor.

Baba avea o ogradă mare, şi în toţi parii de la gard era cîte un cap de om ; numai unul n-avea, şi cît ţi-e ziulica de mare se văicărea şi cerea : cap ! cap !

Băiatul, cum ajunse, se trînti pe prispa casei, iar cînd ieşi baba din casă îl întrebă :

— Da' ce caţi p-aici, flăcăiaşu maichii ?

— Slujbă caut, mătuşă ! răspunse Ionică.

— Apăi, iacă, dacă vrei să te bagi la mine : ai să-mi paşti o iapă doar, şi încolo nimic. Să mi-o duci în trei seri la iarbă, şi dacă mi-oi aduce-o, ţi-oi da, pe alese, un cal din grajdul meu ; dacă nu, unde-ţi stă capul, o să-ţi stea şi picioarele !

Băiatul primi cu inimă bună şi, după ce mîncă ce-i puse baba pe masă, se mai dete aşa niţel pe prispă ca să mai aţipească, pînă o mai scăpăta soarele, că iapa

mergea la iarbă după apusul soarelui. Baba, cum se înseră, se vîrî în grajd şi luă iapa la bătaie cu un bici de foc, poruncindu-i să se ascunză bine. Pe urmă, sculă pe băiat şi-i dete în primire iapa. Băiatu se sui călare pe ea, da' cum a făcut, cum a dres, nu ştiu, că deodată începu să moţăie, călare, apoi adormi d-a binele.

Cînd s-a trezit, era călare pe căpăstru şi cu mîinile în buruiene.

Atunci prinse a zice :

— Vai de mine şi de mine ! M-a mîncat fript baba. Barem d-ar fi lupul cel din drum pe aici, el poate ar fi văzut-o.

Iată şi lupu aci, grăind :

— Ce-i, Ionică ?

— Ce să fie, răspunse el, iapa babei nu-i !

— Ei, lasă, nu te fărîma cu firea. Ai acolo şi ţine căpăstru-n mînă, îi zise lupul. Vezi colo, pe dealu ăla, o turmă de oi ? Iapa babei s-a făcut mioară albă. Eu m-oi ciurdi pe toate lăturile şi voi lua-o la goană ; iar cînd îi vedea că fuge tare, atunci să suni din frîu şi să strigi : „tpru, tpru, iapa babei şi c-un mînz !" Atunci ea o să fie în frîu, iar tu încalică pe ea şi-ţi cată de treabă.

Băiatul făcu întocmai.

Cînd ajunse acasă, baba îi ieşi în prag, făcută numai catran, şi-i zise :

— Ai păscut iapa ?

— Am păscut-o, răspunse băiatul.

— Ai adăpat-o ?

— Am adăpat-o. Bine-ţi pare, mătuşă ?
— Bine, cum să nu-mi pară bine !
Da cînd a intrat baba-n grajd, după ce s-a dus băiatul să se odihnească, vai de spinarea iepei. A bătut-o pînă n-a mai putut baba, şi apoi i-a zis :
— Vezi, să dea dracu să te mai găsească şi mîine, că te omor în ciomege.
A doua seară iar se duse băiatul cu iapa la iarbă, şi iar se pomeni adormit. Atunci se gîndi la cioară şi cioara îi spuse că iapa se bate cu capul de toartele cerului ; apoi îi zise s-aştepte.
Şi cioara stîrni toate ciorile, şi d-aci se porniră vîntoasele şi alungară iapa, care se făcuse o stancă vînătă cu doi pui.
Băiatul cînd o văzu îi zise : „tpru, trpu, iapa babei cu doi mînji", că iapa mai făcuse un mînz.
Acasă baba îi primi cu bucuria pe buze şi cu veninul în inimă.
A treia seară iapa s-a făcut o mreană şi s-a scufundat în adîncul mărilor, da' băiatul s-a gîndit la peştele pe care îl scăpase de la moarte şi peştele i-a scos mreana la ţărm şi el i-a pus apoi căpăstru în cap, zicîndu-i : „tpru, tpru, iapa babei cu trei mînji", că pasămite iapa făta, pe fiecare seară, un mînz.
Apoi au pornit acasă.
Baba, cînd i-a văzut, era să plesnească fierea în ea de ciudă, dar s-a potolit şi s-a arătat bucuroasă de argatul ei.

Pe urmă, grăi lui Ionică :

— Acu', dragul mătuşei, mai odihneşte-te pînă mîine, şi mîine-ţi voi plăti precum ne-a fost vorba.

După ce adormi băiatul, baba a intrat în grajd şi a spintecat pe toţi mînjii, le-a scos inimile şi le-a băgat pe toate în iapă. Apoi a luat un bici de foc şi din mînji a făcut cai frumoşi, iar din iapă făcu un ogar şi-i băgă biciul de foc într-o ureche.

Da' pe cînd dormea, Ionică se pomeni cu fata babei — că baba avea şi o fată mare — şi scuturîndu-l, îi zise :

— Dacă m-ai lua dumneata, eu ţi-aş spune o vorbă.

El răspunse :

— Eu n-am îndrăznit să-ţi spui cuvîntul ăsta pînă acum, că de !... mi-erai stăpînă, da mi-ai plăcut mult, şi te iau, numai să vrei.

— Vreau, cum să nu vreau ! zise fata ; bagă de seamă la ce-ţi spui.

Şi-i spuse ce a făcut mă-sa cu caii şi cu iapa din grajd. Apoi mai zise :

— Vezi să nu te îmbie cu vrunul din ăia frumoşii, că n-ai să mergi cu el călare decît pîn' la poartă, şi acolo cazi după el şi nu mai dai nici măcar dintr-un deştiu. Tu să nu iei nici unul, ci să te duci după grajd, să pui mîna pe lanţul ogarcei, s-o iei şi să pleci cu ea. Orice ţi-ar mai toca mama, tu să te faci niznai.

Aşa şi făcu băiatul, la alegere. Iar baba, cînd văzu una ca asta, începu să se schimonosească şi, cu multă pre-

făcătorie, îi zicea să nu se orbească pînă într-atîta, şi să ia un cal bun şi vrednic de el, că nu vrea să plece cineva de la ea nemulţumit. Dar băiatul porni cu ogarca de lanţ.

Atunci ieşi din casă şi fata babei cu bocceaua plină în mînă şi zise babei :

— Am avut şi noi o slugă bună, lasă-mă să-l petrec pînă mai încolo.

Baba, de ciudă, nu zise nimic, dar vru să otrăvească ogarca, dar băiatul puse mîna p-o ciofîrtă [1] de tîrnaţ [2] şi păli pe babă o dată aşa de bine, că o lăsă lungită.

Apoi porni cu fata şi cu ogarca pe poartă ; iar baba se sculase şi striga în urma fetei : „Vino napoi, dragul mamei, să nu te lovească şi pe tine, şi să paţi şi tu ca mine".

Băiatul îşi vedea de ale lui : scoase biciul din urechea ogarcei şi o făcu mai frumoasă cum nu fusese niciodată.

După aia, încălecînd, zise fetei să se uite îndărăt, şi fiind tot cu ciofîrta în mînă, o lovi o dată straşnic peste gură, apoi cît ai răsufla o dată fuse la curţile lui Cîmpan Verde şi Frumos. Îl luă şi plecară, dar calul zmeului rîncheză o dată din grajd aşa de tare că ţiuiră trei ceasuri palaturile de zamfir, iar zmeul sări din pat şi răcni la el :

— Ce e, mîncaţi-ar carnea cîinii şi ţi-ar bea sîngele ciorile ! N-ai ce bea şi ce mînca ?

---

[1] Ciofîrtă — bucată mare, ruptă din ceva.

[2] Tîrnaţ — cerdac, pridvor.

— He ! He ! stăpîne, răspunse calul, am şi prea am ce bea şi ce mînca, da' feciorul de împărat iar ţi-a furat pe Cîmpan Verde şi Frumos.
Zmeul tot mai întrebă :
— Am cînd să cînt un cîntec, să joc o dată, să beau o cafea, să-i trag un ciubuc şi de-ajuns să-i ajung ?
— Ai cînd să cînţi un cîntec, să joci un joc, să bei o cafea, să tragi un ciubuc, răspunse calul, dar de ajuns nu-i ăi mai ajunge cît lumea.
Zmeul atunci se repezi pe cal şi se aşternu drumului cu el.
Feciorul de împărat o luase mai domol, aşa că zmeul mai pe sub seară îi ajunse, dar nu se putea urca acolo în înaltul cerului unde erau Cîmpan şi Ionică. Atunci iapa necheză din înălţimea unde se afla şi grăi către calul zmeului :
— Cal de zmeu şi fiu al meu, trînteşte pe stăpînul tău, de-l fă praf şi pulbere, şi vino la stăpînul meu, că ţi-o da să şezi pînă în piept în fîn cosit din postul Sîmpietrului şi grăunţe cît ei vrea.
Şi calul zmeului ascultă şi făcu aşa. De zmeu nu se alese nici praful cînd căzu jos ; iar Ionică, feciorul de împărat şi cu Cîmpan Verde şi Frumos s-au reîntors la seraiurile lor, şi au petrecut zile îndelungate în pace neturburată.
Şi aci se sfîrşeşte povestea mea.

ANTOLOGIA DE LITERATURĂ POPULARĂ, vol. II.

Petru Cenușă

A FOST ODATĂ, oameni buni şi ai lui Dumnezeu, a fost un om sărac, sărac şi avea 6 copii, că la omul sărac găseşti mulţi copii, iar la mine şi la „grecu" nostru, nu-i nici unul, nu te împiedici în ei ca la Bosioc Fluture. Destul că omul nostru avea 6 copii, cari strigau „lai [1], tată ! lai, tată !" de-i venea bietului om să ia lumea în cap de răul lor.

Şi o duse omul nostru aşa cu chiu cu vai pînă îi văzu zburăturiţi ca puii cu penele bune, şi atunci se rugă el de chinezu din sat să-l îngăduie să-şi îngrădească o prinsoare în izlazul comunal, în care să-şi pună şi el din cucuruz, un cuib, două de păsulă [2] ori de crumpi [3], un strat, două de ceapă, mai una-alta, spre a-şi mai uşura traiul vieţii. Şi lucrau copiii omului nostru cu toată inima în grădină, că era grădina mare şi se făceau bucatele pe poveste. Şi se bucura bietul om de hărnicia copiilor lui, că erau toţi sprinteni şi iuţi ca furnicili, afară de copi-

[1] „Mălai" (explicaţia culegătorului).
[2] Păsulă — fasole.
[3] Crumpi — cartofi.

lul cel mic, pe care îl chema Petru. Acesta era de la firea lui moale, lenos, nu-i plăcea nici un lucru, ci cîtă-i ziua sta tot în vatra luminii [1], în ungheţul cu cenuşă şi mînca la cărbunii ce au mai rămas încă prin cenuşă neraşi de tot.

Anul întîi, al doilea şi al treilea după ce ş-au făcut ei grădina, au tot semănat în ea bucate de sapă, cucuruz, păsulă, ludăi [2], cînepă, ceapă, salată, crumpi, iar în anul al patrulea au semănat trifoi, că prinseseră oamenii o văcuţă şi doi juncani şi le trebuia nutreţ verde.

Şi creştea trifoiul lor de minune, parcă ar ieşi din apă şi-ţi era mai mare dragul a-ţi paşte ochii peste el, ca peste un covor verde ce se îndoia la suflarea vîntului în dreapta şi în stînga, ca valurile unui lac mare.

Şi nu trecea ziuă ca să nu se ivească omul pe la grădina cu trifoi, că se temea săracul că vine cineva de i-l fură, că nu era trifoi ca la el în tot hotarul. O dată, colo după Paşti, pe la sf. Gheorghe, i se păru omului că cineva îi călăreşte trifoiul, parcă ar fi nişte cai.

Cum băgă el de seamă asta, trimise copilul cel mai mare ca să păzească trifoiul, dîndu-i aspră poruncă ca să nu doarmă toată noaptea, doar va prinde pe mişelul care îi face pagubă aşa de mare.

Plecă copilul ascultînd porunca tatălui său şi se hotărî a nu dormi toată noaptea ; dar cînd fu colo către ziuă,

[1] „Focului" (explicaţia culegătorului).

[2] Ludaie — dovleac, bostan.

în revărsatul zorilor, nu se mai putu stăpîni, i se închiseră ochii, îl cuprinse o molăiaţă şi... şi aţîpi.
Soarele era pe cer ca de un stînjen şi el tot dormea. Văzînd tatăl său că nu mai vine şi temîndu-se să nu i se fi întîmplat ceva, se luă şi se duse să vadă de el ; cînd colo, cît de mare îi fu mirarea şi năcazul cînd află copilul hîrconind [1], iar trifoiul tot călărit şi tîrfelit, de-ţi era mai mare mila uitîndu-te la el. Gîndeai că caii lui sîn-Toader, nu alţii, au alergat prin el.
Bietul om văzînd acestea, îşi descărcă tot năcazul pe copil, care se pomeni cu inima bătîndu-i-se de frică de sudalmele şi loviturile tatălui său.
— Putoareo şi somnorosule, atîta nădejde am eu de tine ? uită-te şi vezi cum ni-e trifoiul ; aşa ştii să-ţi păzeşti lucrul ? Amar de mine cu voi, am năcăjit destul pîn' v-am crescut, acuma, cînd mă credeam cu ajutor, iacă ce nădejde am din partea ta ; nu poţi nici o noapte sta la pază, ca să nu dormi, somnorosule, putoareo ! zicea tată-său, plin de mînie.
Noaptea următoare trimise pe al doilea copil, a treia pe celălalt, şi aşa se prerîndiră toţi copiii, dar parcă era făcătură, nu alta : nici unul nu putea străjui noaptea întreagă, ci pe toţi îi fura somnul colo de către ziuă şi baş atunci aducea năstrecea [2] pe cine aducea, de le călărea trifoiul. Şi se năcăjea tatăl copiilor şi le spunea vorbe de să nu-i iai din gunoi, îi făcea obială, dar în

[1] A hîrconi — a sforăi.
[2] Diavolul.

zadar, că şi ei singuri vreau să se ţină ca să nu adoarmă, dar venea somnul ca un hoţ, de-i fura, nu alta. Nu era chip ca să poată străjui noaptea întreagă.

Acum veni şi rîndul lui Petru. Se ridică şi el din cotu lui cu cenuşă, se duse la mamă-sa şi-i zise :

— Ştii ce, mamo ? ia fă-mi tu mie o pogace de cenuşă, să vezi de nu fac eu de rîs pe toţi fraţii mei, măcar că se ţin ei aşa făloşi, aşa studenţi !

— Ia taci tu, hăbăucule ! zise tatăl său mînios, dar cine necuratu o să mănînce la noapte cărbunii din cenuşă, ori tu eşti mai bun decît fraţii tăi ?

— Tată, eu mă prind să păzesc trifoiul, lasă-mă şi pe mine la noapte !

— Bine ! zise tatăl, dar să ştii că de nu-mi afli pe cei ce-mi călăresc trifoiul, tu nu mănînci mulţi cărbuni din vatră, ai auzit ? să nu crezi că eu glumesc, că m-am săturat de voi de toţi.

Şi îi făcu mamă-sa o pogace de cenuşă, o luă Petru Cenuşă (căci aşa îl batjocurea lumea) în straiţă şi, cum apuse soarele, o luă către grădină.

Stătu el la pază toată noaptea fără să doarmă ; cînd colo de către ziuă începu să bată un vînt căldicel şi îmbătător, care se lăsă pe gene-i şi era p-aci, p-aci să-l ademenească. Dar Petru Cenuşă nu se lăsa ; cînd văzu că nu-i modru, se duse la gardul cu spini, luă cîţiva spini şi îi puse pe lîngă sine şi cînd cucăia, se împungea în spini şi fugea somnul de 3 stînjeni de el. Cînd fu colo de către ziuă, în revărsatul zorilor, numa' ce se

pomeni Petru că iacă trei cai ca trei munți se lăsară în grădină și începură a alerga prin trifoi. Petru Cenușă făcu ce făcu și-i prinse pe toți trei. Erau caii zînelor, cari slobozeau din nări vînt căldicel și dulce, care adormea pe orișicine : dar ei erau fermecați, că îndată ce dă cineva ochi cu ei, se fac blînzi ca mieii și-i poate prinde orișicine. Cum îi prinse, Petru vru să-i ducă acasă la tatăl său, dar caii îi ziseră :

— Fii bun, slobozi-ne, că prea mult întîrziem, că tot cu noi n-ai ce face, că noi nu ni-s cai ca ceilalți ; dar dacă ne slobozi, noi ț-om fi de mare folos o dată.

Petru se învoi să le dea drumul și caii atunci îi deteră unul un căpăstru de aramă, altul un căpăstru de argint și al treilea un căpăstru de aur, și îi ziseră :

— Cînd vei avea lipsă de noi, Petre, cînd vei fi în vrun năcaz, scutură căpestrele și noi deloc vom veni și-ți vom ajuta. Dar tu nu spune la nime nimic despre noi.

Și caii deodată pieriră ca o nălucă, iar Petru, luînd căpestrele, le băgă în sîn și plecă acasă.

Acolo spuse tatălui său că să nu mai aibă grija trifoiului că nime nu-l mai strică de aici înainte.

Petru se puse iar în cotul lui cu cenușă, iar ceilalți își căutau de treburile lor și erau harnici, și începu a le merge bine și a-și aduna cîta stăricică.

Pe vremea aceea ieși vestea în țară că împăratul, fiind bătrîn, își caută un ginere la fata lui, căruia să-i dea tronul și împărăția. Dete dară de știre la lume și la țară ca să se strîngă toți junii de laturi de orașul în care ședea

împăratul, ca să-şi aleagă fata din ei. Şi era plănuit aşa, că fata să şadă în un loc anumit şi să ţină coroana în mînă şi toţi junii să treacă în fuga calului pe lîngă ea ; şi acel june care va putea cu sabia doborî coroana din mîna fetei de trei ori una după alta, acela să fie ginerele împăratului.

Şi pe vremea aceea era aşa rînduială că nu se luau numai după ranguri ca acum, ci putea şi un paore [1] să fie ginere de împărat, dacă îi plăcea fetei de el şi de vitejia lui. Că pe atunci se da mult pe isteţimea şi vitejia omului, dar nu pe bogăţii, ranguri şi domnii ca acum. De aceea, chemă împăratul nu numai pe fiii de prinţi şi de împăraţi, ci şi pe fiii de paori, ca să vină la sărbare spre a-şi alege fata lui pe cel mai vrednic.

Şi veniră, vai, maica mea, ca la un tîrg mare, feciori din toată lumea, fii de împăraţi, de crai, de prinţi, de domni şi de paori, cari de cari îmbrăcaţi mai frumos şi pe cai mai sprinteni, ce vărsau parcă foc din nări. Că rîvneau mulţi după închinata de fată, că era şi frumoasă, bat-o stelele s-o bată, să-i sorbi apa din guriţă, şi avea o ţară mare şi frumoasă şi bogăţii nenumărate, şi era numai una fată la părinţi.

Auzind de aceasta şi Petru Cenuşă, ce se socoti el ? Ieşi din cotul său şi haid şi el, dragă Doamne, să-şi arate vitejia înaintea fetei de împărat şi să-i cîştige inima. Hei ! şi nu ştii din ce tufă sare iepurele ; nu ştii din cine

[1] Paore — ţăran.

pieri ; că porcu rînios [1] mănîncă para cea mai frumoasă.

Văzînd el că fraţii lui ceilalţi toţi au plecat şi pe el nimeni nu-l cheamă, nu se socoti mult, ci plecă şi, de laturi de sat, scoase căpăstrul de aramă, îl scutură de trei ori şi veni, drag doamne, un cal de aramă roşu ca para focului şi sprinten ca caii arăpeşti, şi-i zise lui Petru Cenuşă :

— Ce pofteşti, stăpîne ?

— Să mă duci la fata împăratului şi să mă porţi vitejeşte pe dinaintea ei, ca să-i dobor coroana şi să-i cîştig mîna.

— Bine, stăpîne, dar mai nainte îmbracă hainele ce ţi-am adus şi încinge sabia, că încolo grija mea.

Şi îmbrăcă Petru Cenuşă hainele ce i le adusese calul şi încinse sabia şi se schimbă omul meu de nu-l cunoşteai, nici frate să-i fi fost. Că străluceau hainele, sabia şi pintenii ca para focului, bătînd în roşu-galben, iar faţa lui credeai lumină de seară. Aşa era el şi aşa îl purta calul în fală în fruntea celorlalţi feciori. Dar am uitat să vă spun că Petru Cenuşă, mergînd cu calul său spre oraşul cu pricina, iacă vede şi pe fraţii săi cu trăsura într-o baltă şi nu mai puteau bieţii cai să-i scoată din bara [2] aceea. El, cum îi văzu, îi cunoscu, dar ei cînd îl văzură îşi luară pălăriile, că crezură că-i vrun fiu de împărat, aşa de împodobit era.

---

[1] *Rînios — rîios.*

[2] Bară — mocirlă, smîrc.

— Ce-i, Pavele, Ioane, Ghiţă, Dănilă şi Eremie, nu mai poate Lila cu Fani să vă scoată din noroi ? zise Petru către fraţii lui.

— Nu ! măria-ta, ziseră ei cu mirare, că de unde ştie el cum îi cheamă pe ei — şi caii nu ne pot scoate, că-s slabi, amărîţi.

— De ce n-aţi luat şi pe Petru, fratele vostru ? că el ar fi împins la leucă şi v-ar scoate din imală [1].

— Lasă-l păcatelor, măria-ta, că un om ca el nu-i vrednic să-i pomenim numele.

— Aşa ziceţi voi, dar să ştiţi că Petru Cenuşă vă scoate din imală.

Şi suflă o dată pe nări calul său şi împinse cocia cu caii fraţilor săi de 3 poşte înainte.

Şi se minunau fraţii de vorbele necunoscutului, şi pe vorbă semăna cu Petru Cenuşă, dar de unde putea el să fie acela ? că-l ştiau rămas în cotul său acasă ; ei, şi apoi îmbrăcămintea şi calul de unde să le fi avut ? Nu putea să fie el Petru, fratele lor, nu, şi pace !

Aşa ziceau fraţii lui, iar Petru ajunsese mult înaintea lor la oraşul împărătesc.

Acolo, lume şi ţară cîtă frunză şi iarbă. Cum ajunse el, toţi se uitau la el ca la altă ce şi se întreba al cărui împărat să fie feciorul ăsta ? Unii ziceau că e al Împăratului Roşu, alţii că e al Împăratului Verde, alţii ziceau că e al Împăratului Galben ; iar feciorii de crai toţi îl duşmăneau, că era mai pe sus decît ei şi ei nu-l cunoş-

[1] Imală — noroi, glod.

teau cine e şi a venit numai să le strice norocul lor. Deodată sunară trîmbiţele şi se începu comedia, sau cum să-i zicem.

Fata împăratului se sui pe o masă lucrată cu multă măiestrie şi scobită în marmură roşie, îmbrăcată toată în fir de aur şi împodobită cu pietri scumpe, de strălucea ca soarele ; şi şezînd pe un scaun de aur, ţinea în mînă coroana împărătească ; iar care doreau a avea această coroană şi pe care o ţinea în mînă, zburau pe rînd pe sub mîna ei, cu caii lor iuţi ca rîndunelele, iar cu sabia cercau a lăpăda coroana din mîna fetei. Dar care cum lovea, i se frîngea sabia şi coroana nici nu se clătea.

În scurtă vreme, în nişte ceasuri numai, şi erau la picioarele fetei o grămadă de săbii frînte.

Toţi cei adunaţi se mirau că feciorul acela cu hainele de aramă se lasă pe urma tuturor.

Cînd fură toţi gata, îşi strînse Petru Cenuşă calul său şi ca fulgerul trecu pe sub mîna fetei cea cu coroana, iar cu sabia lovi coroana aşa de puternic, de era mai să zboare în colţul lui cu cenuşă. Toţi cei de faţă bătură în palme de bucurie, iar împăratul le dărui la toţi cei adunaţi mîncare şi beutură, şi le spuse că la 3 zile să se adune, că vor mai încerca, pînă cînd se va afla unul care de trei ori va doborî coroana. Şi se veseli lumea şi toţi vorbeau numai de feciorul cu hainele de aramă, apoi cei mai aproape se duseră acasă, iar cei mai îndepărtaţi rămaseră aci. Petru Cenuşă încă se întoarse acasă, ori mai bine zis la cotul său de cenuşă.

Cînd ajunseră şi fraţii săi acasă, începură a povesti cele ce au văzut. Petru tăcea şi asculta. Apoi spuseră cum s-au înţiţînat cu cocia într-o bară şi de nu venea un domn chiţoş [1] să le ajute, n-ar mai fi putut ieşi de acolo. Petru începu a rîde din cotul lui şi le zise :

— Şi eu am văzut cum calul domnului aceluia numai a suflat pe nări şi v-a împins trei poşte înainte cu căruţă cu tot.

— Şi de unde ştii tu, nimenio ? ziseră fraţii lui ; de unde ştii tu ?

— De unde ? Eu m-am suit pe corelnic [2] şi am văzut mai bine decît voi.

Şi mai povestiră fraţii cum se întreceau craii şi prinţii ca să răstoarne coroana din mîna fetei cu părul de aur. Dar care cum lovea cu sabia, i se rupea sabia în două, iar coroana nici nu se clătea. Cînd mai pe urmă veni şi domnul care-i scoase din imală şi cum dădu el cu sabia, coroana ajunse cine ştie unde peste capetele mulţimii.

— Şi eu l-am văzut pe domnul acela, zise Petru ; era îmbrăcat tare frumos, şi el şi calul numai în haine de aramă ca para focului. Că de pe corelnicul nostru se vede tot.

Fraţii lui îl înjurară cum erau obicinuiţi şi de năcaz se duseră şi rupseră corelnicul, zicînd că Petru numai îşi

[1] Chiţoş — înzorzonat.

[2] „Coteţul găinilor" (explicaţia culegătorului).

bate joc de ei, că adică el să vadă de pe corelnic mai bine decît ei, cari au fost acolo.

În ziua a treia, rînduită ca să se adune mulţimea, fraţii lui Petru iar înhămară caii la celiga [1] lor şi hi! la drum, că de cai nu-i bai, numai zbici bun să ai.

Cum plecară ei, Petru Cenuşă iar ieşi din cotul lui şi plecă şi el. Cum ajunse de lături de sat, scoase din sîn căpăstrul de argint, îl scutură de trei ori şi deloc veni un cal de argint, mîndru şi frumos, şi aduse lui Petru un rînd de haine, sabie şi zale de argint ; şi după ce le îmbrăcă, calul îl purtă ca vîntul pînă ajunse la oraşul împăratului. Acolo era adunată o mulţime de oameni şi mai mare ca mai nainte. Copii de crai şi prinţi erau îmbrăcaţi numai în fir şi mătasă, iar caii lor băteau cu picioarele şi-şi muşcau zobelele, aşteptînd începerea jocului.

Cînd ajunse însă Petru cu calul lui, îi acoperi cu strălucirea sa, toţi rămaseră nimic pe lîngă el şi-l priveau cu duşmănie că acesta e care i-a întrecut în rîndul trecut şi îi va întrece şi acum.

Şi se începu lupta sau jocul cu săbiile ; Petru rămase iarăşi cel din urmă. Ca şi în rîndul trecut, aşa şi acum, care cum ajungea la rînd şi lovea cu sabia, i se rupea sabia în bucăţi şi coroana nici nu se mişca ; iar cînd ajunse Petru la rînd şi lovi cu sabia, sări coroana cît colo, cu scîntei după ea.

---

[1] Brişcă, cabrioletă.

Şi toată mulţimea rămase mirată de frumuseţea şi vitejia acestui tînăr, pe care-l porecliră Craiul Roşu.

Şi împăratul îi dete scrisoare şi acum ca şi în rîndul trecut, scrisoare de biruinţă, şi totodată spuse mulţimii că peste trei zile iar să se adune pentru cea din urmă oară, că atunci va fi biruinţa biruinţelor.

Şi se îndepărtă mulţimea, iar Petru Cenuşă ori Craiul Roşu, cum să-i zicem, se întoarse iar în cotul lui cu cenuşă, pînă cînd va veni ziua în care să se bucure şi el o dată. Cînd veniră fraţii lui acasă, începură a povesti ce au văzut, iar Petru Cenuşă zise că el ştie mai bine decît ei, şi începu a povesti de se mirau fraţii lui cum ştie să spună ca pe carte.

Şi-l întrebară fraţii lui că de unde ştie toate cum s-or întîmplat ? Iar el zise :

— De unde ? M-am suit pe poiata porcilor şi am văzut toate, că de nu aş fi văzut, cum v-aş şti povesti ?

Şi se năcăjiră fraţii lui că el ştie mai bine decît ei, cari au fost de faţă, şi stricară poiata porcilor pe care, cică, se suise Petru.

Şi veni şi ziua a treia, zi de plată şi răsplată, şi plecară fraţii lui Petru către oraşul împărătesc ; iar Petru, după ce plecară ei, se sculă din cotul lui, scuturâ căpăstrul de aur şi veni, drag Doamne, un cal mîndru de aur cu frîul şi şaua numai de aur curat şi îi aduse şi lui Petru un rînd de haine de aur şi sabie de aur, zale şi pinteni cu totul tot de aur. Şi cînd le îmbrăcă Petru şi încălecă pe

cal, gîndeai că-i fiul soarelui, nu altă, aşa strălucea şi el, şi calul, şi armătura lui.

Şi se strînsese acum şi mai multă lume la oraşul cu pricina decît altă dată şi toţi căutau după Craiul Roşu, cel care întîi a fost îmbrăcat în haine cu fir de aramă, a doua oară era îmbrăcat în haine cu fir de argint, căci ştiau că numai el singur va putea lepăda coroana din mîna fetei. Toţi se uitau în toate părţile să vadă pe Craiul Roşu venind şi vorbeau numai de el, cînd, iată-l, se vedea strălucind de departe de-ţi lua vederile. Într-o minută şi fu aci. Toţi cei de faţă băteau în palme şi strigau să trăiască Craiul Roşu ; numai feciorul Împăratului Negru îl duşmănea, că el iubea tare fata şi cică ar fi zis că ar da împărăţia tatălui său toată, numai să o dobîndească pe frumoasa fată.

Fata însă nici grijă n-avea de el, că ea căuta pe lîngă frumuseţe, şi vitejie ; şi la dînsul nu găseai nici o însuşire bună, nici frumuseţe, nici vitejie, şi asta îl mînca pe el. Şi se începu jocul şi Petru iară rămase cel din urmă, ca să nu i să zică că se măreşte şi umblă după domnie ; ba el avea de gînd nici să nu-şi încerce norocul, dar după ce toţi cercară şi nicicare nu fură în stare să cîştige inima fetei, mulţimea striga :

— Să probeze şi Craiul Roşu, să-l vedem, că nu ne ducem de aici pînă nu-l vedem şi pe el.

Astfel Petru, vrînd-nevrînd, fu silit să-şi cerce norocul.

Fata, cum îl văzu, se îndrăgosti foc în el, dar şi el în ea ; şi cînd ajunse înaintea fetei, ea îi puse coroana în cap, se coborî la el, îl apucă de mînă şi îi spuse că-l iubeşte şi numai el va fi alesul inimii sale.

Apoi veni şi tatăl fetei, împăratul, şi le dădu binecuvîntarea sa, apoi aduse un preot, care-i cunună în faţa mulţimii şi făcură, dragă Doamne, un ospăţ de cele împărăteşti şi toţi cei de faţă fură goştii împăratului.

Iar Petru îşi chemă fraţii şi pe tatăl său, îi bägă într-o odaie numai pe ei şi le spuse :

— Eu sînt Petru Cenuşă, fratele vostru şi fiul tău, tată. A fost norocul meu că m-am dus de am păzit trifoiul, căci caii cari ne călăreau trifoiul mi-au adus norocul şi mie, dar şi vouă.

Şi fraţii lui căzură în genunchi înaintea lui şi-l rugară de iertare, iar el îi sărută pe toţi şi-i aduse la curtea sa.

Şi ţinu veselia o săptămînă încheiată şi se bucurară toţi, dar mai tare se bucura fata împăratului, că ş-a căpătat aşa un bărbat tras printr-un inel. Şi împăratul, fiind bătrîn, dete domnia ginerelui său, numit Craiul Roşu, care domni cu blîndeţe şi înţelepciune multă vreme şi, de nu va fi murit, şi astăzi trăieşte.

ANTOLOGIA DE LITERATURĂ POPULARĂ, vol. II.

Un ochi plînge, unul rîde

A FOST ODATĂ ca niciodată, a fost un împărat mare şi puternic, de s-a dus vestea de el peste nouă mări şi nouă ţări. Dar împăratul era nenorocit, că rămăsese văduv şi singura lui mîngîiere erau trei copii ce-i avusese cu împărăteasa. De aceea, împăratul şi-a dat toată osteneala ca să-i crească, să-i facă mari şi cu minte ; că îi iubea pe tustrei împăratul, dar mai ales pe cel mic. Şi ori de cîte ori îl vedea şi de ori unde se întorcea, împăratul de el întreba şi pe el îl lua în poală şi-l drăgostea.

Dar cum era împăratul din firea lui că cu un ochi plîngea şi cu unul rîdea, feciorii lui vedeau şi se minunau, însă nu îndrăzneau să-l întrebe ce are. O dată, văzînd ei că pe fratele lor cel mai mic îl îndrăgosteşte şi-l place aşa de tare, s-au gîndit ca să-l pună pe el să-l întrebe, că n-are să se supere dacă-l va întreba, şi aşa s-au şi înţeles cu toţii. Şi într-o zi, cînd împăratul îl ţinea în braţe şi-l drăgostea, copilul cel mic îi zise :

— Tată, eu te-aş întreba ceva, dar să nu te superi ; şi-l întrebă de ce cu un ochi plînge şi cu unul rîde.

Împăratul oftă o dată şi apoi zise :
— Ar fi trebuit să nu-ţi spun, dar pentru că m-ai întrebat, tot îţi spun. Un ochi plînge pe mama voastră, care a murit, şi un ochi rîde pentru că vă văd pe voi crescînd, pentru că voi sînteţi mîngîierea mea.
A mai trecut după aceea vreme multă şi feciorii se făcuseră mari ; şi celor doi mai mari le venise vremea să se-nsoare, şi ei nu îndrăzneau să-i spună împăratului dorinţa lor. De aceea s-au gîndit iară ca să pună tot pe fratele lor cel mic să roage pe tată-lor ca să le dea slobozenie ; şi împăratul nu li s-a pus împotrivă, numai le-a poruncit ca seara să se culce toţi într-un aşternut ; şi cum erau ei culcaţi, împăratul a luat coroana lui de împărat şi le-a pus-o pe cap la toţi trei şi le-a zis ca să bage bine de seamă ce vor visa să ţină minte, iar a doua zi să-i spună.
Cei trei feciori de împărat s-au culcat şi a doua zi, cînd s-au sculat, de s-au văzut cu tatăl lor, i-a întrebat să-i spună fiteşicare visul visat. Feciorul cel mai mare i-a spus, bunioară, că a visat că are să se însoare şi are să-şi ia fată de la răsărit ; cel de mijloc i-a spus iară că a visat că are să se însoare şi are să-şi ia o fată de la apus. Cînd a venit rîndul la cel mai mic, de l-a întrebat împăratul şi pe el să spună şi el ce a visat, copilul se cam codea şi nu vrea să spună şi el ce a visat, că zicea că nu spune, că nu e bine, şi mai bine să-l lase să tacă. Dar împăratul i-a poruncit să spună adevărat ce a visat şi atunci copilul, neavînd ce face, zise :

— Eu am visat că am să ajung împărat în locul dumitale.

Împăratul, cît a auzit aşa ceva, l-a oropsit pe băiat şi, din drag ce-i era, a început să-l urască, pentru că nu-i venea bine să-l vadă pe el domnind. Şi ca să nu mai aibă de ce să se teamă, s-a gîndit ca să-l piardă. De aceea a poruncit de i-a adus un chervan [1], şi pe feciorul cel mai mic l-a luat şi l-a legat cu mînele îndărăt şi l-a legat şi la ochi, şi l-a pus în chervan, şi l-a dat la un ţăran să se ducă cu el în pustiu şi să-l omoare. Da i-a spus să-i aducă semn să se încredinţeze că l-a omorît, să-i aducă degetul cel mic cu inelul şi inima şi ficatul. Ţăranul a pornit cu chervanul şi cu feciorul de împărat legat de el şi a ieşit la cîmp şi a mers cît a mers, departe-departe, şi o dată se uită îndărăt şi vede că o pasăre şedea pe capul feciorului de împărat, şi vrea să o dea ; şi cînd o da de pe cap, i se punea pe umeri şi de pe umeri cînd o da, iară i se punea pe cap, şi nu se depărta cu nici un chip. Cărăuşul, văzînd minunea asta, credea că e vrun semn de la Dumnezeu şi i se face milă şi nu s-a îndurat să-i piardă sufletul feciorului de împărat şi s-a hotărît să-l dezlege. Da' el trebuia să ducă semn împăratului şi a întrebat pe feciorul de împărat că ce să facă. Şi cum sta pasărea pe capul lui, s-a gîndit ca să o taie şi să-i ia inima şi ficatul şi aşa au şi făcut. Mai

[1] Chervan — car mare.

rămînea acum degetul cu inelul, că acolo nu putea face altfel decît să-l taie, şi feciorul de împărat s-a învoit, şi l-a pus pe un buştean şi s-a uitat în altă parte şi harş ! cu un cuţit i l-a retezat ţăranul şi l-a pus în traistă, în cîrpă şi a plecat la împăratul. Iar pe feciorul l-a lăsat să meargă unde-l va milui Dumnezeu. Şi s-a dus cu degetul şi cu inima şi cu ficatul la împăratul, şi împăratul, cum a văzut, s-a bucurat lucru mare că a scăpat de primejdie şi l-a cinstit mai mult decît s-aştepta.

Feciorul de împărat s-a pornit înainte peste cîmpuri şi pustietăţi şi merge cît va fi mers, pînă dă o dată de trei poteci care apuca în trei părţi. El nu ştia pe care să apuce şi cum să aleagă : să apuce pe cea de la dreapta, ori pe cea de la stînga ? Ce să facă ? S-a hotărît să apuce pe cea din mijloc, şi s-a pornit pe ea şi mergi, mergi pe drum cu greutăţi şi prin pustiu, de nu vedea decît cerul şi pămîntul.

După ce a mers cît va fi mers, poate o săptămînă ori două, ori o lună, ori mai mult, dă de un bordei, de o casă şi în casă era o fleaşcă de babă. Feciorul de împărat se duce şi bate la uşe şi se roagă de babă să-l primească în casă, să-şi facă milă, să-i dea o coaje de pîine, că e trudit de drum şi licnit de foame. Baba i-a spus că-l primeşte, dar are un unchiaş orb de treizeci de ani ; acum e dus cu oile, dar cînd se va întoarce are să-l miroase şi are să-l mănînce, să-l soarbă. Feciorul era frumos şi zdravăn, şi baba n-avea copii, şi tare ar fi vrut să-l ţină la ea ; şi s-a gîndit cum l-ar putea ţine la ea, ca să-l

aibă ca pe copilul ei, şi s-a înţeles cu feciorul de împărat să-l pună într-o albie şi să-l acopere cu velinţe şi să îl legine, şi el să plîngă ca copiii.

Seara vine unchiaşul acasă şi de departe miroase a om străin, şi întreabă pe baba să-i spună drept ce strein a înnoptat la el în casă, că el miroase că e cineva. Baba a început să-i spună că e adevărat, că nu se înşală, şi cînd i-o spune cine e, are să-i pară bine. Şi-apoi baba începe să-i spună că azi dimineaţă s-a apucat de a făcut un mălai şi l-a băgat în cuptor să se coacă, şi l-a întors pe toate părţile pînă s-a copt ; şi după ce s-a copt şi a vrut să-l scoată afară, vede îndărătu-i, jos, un copil. Unchiaşul se bucură tare că are şi el un copil, că baba-i spunea că e frumos şi voinic şi unchiaşul îi cerea să-l ia în braţe şi să-l sărute ; dar baba nu i l-a dat pînă n-a mai trecut ceva vreme.

După ce a mai trecut cîtăva vreme şi băiatul vedea pe unchiaş că se ducea cu oile, a cerut el să se ducă cu oile ; dar unchiaşul nu vrea să-l lase, că zicea că sînt primejdii, pentru că nu ştie pe unde să se ducă cu ele. Astăzi roagă, mîine roagă, pînă cînd unchiaşul i-a îngăduit să se ducă cu oile, dar i-a dat mare grijă să nu se ducă pe departe ; şi i-a spus că în cutare parte e moşia vulpii, în cutare a lupului, în cutare a ursului, şi în cutare parte e moşia zînelor. Băiatul răspundea : „nu mă duc, taică", dar pe de altă parte îşi pregăti săgeţi, de-şi umplu o geantă plină, îşi luă cu el fluiere, îşi luă tilinci şi porni încet-încet cu oile şi apucă spre moşia

vulpii şi îşi paşte oile şi le adapă şi apoi le lasă departe, şi el începe să cînte din fluier ; şi cum cînta din fluier, îl aude vulpea şi vine la el.

— Ce cauţi, fecior de lele, pe moşia mea ?

— Ce, e a ta ? tu ai făcut pămîntul, tu să-mi poruncești ? Vrei să ne luăm la luptă, ori să ne batem în săgeţi ?

— În luptă, că e mai dreaptă. Şi se ia la luptă şi răpune pe vulpe şi o omoară şi îi ia pielea ; şi către seară pleacă acasă. Unchiaşul, cum îl văzu, nu mai putea de bucurie că a omorît pe vulpe, şi i-a rămas moşia lui. Dar i-a spus pe la lupi să nu se ducă, să nu i se întîmple nenorocire.

A doua zi feciorul de împărat iară plecă cu oile şi şi le îndreptă către moşia lupului. Şi iară cum şi le adapă, le dă la o parte şi începe să cînte ; şi vine lupul, şi iar se ia la luptă şi omoară pe lup şi îi ia pielea pe ciomag şi pleacă seara cu ea acasă. Şi unchiaşul iar s-a bucurat că a scăpat de lup şi că i-a rămas lui moşia.

A treia zi tot aşa s-a întîmplat cu ursul, de l-a omorît şi pe el, dar mai cu greu, şi i-a luat pielea şi moşia, şi unchiaşul tare se bucura că are un fecior aşa de voinic.

Mai rămînea cu fîntîna zînelor.

Unchiaşul văzuse că din ce îi zicea fecioru-său să nu se ducă pe la moşiile lupului şi ursului, el tot s-a dus şi îi era frică să nu se ducă şi pe la zîne şi să-i rămîie oasele pe acolo, ori să-i ia şi lui vederea. Şi s-a gîndit să-l ţină acasă, să nu-l mai lase să se ducă cu oile. L-a ţinut două zile acasă, dar a treia zi n-a mai fost cu putinţă ; şi cît

a stat acasă, feciorul de împărat în cele două zile s-a tot pregătit şi şi-a făcut tot ce-i trebuia, şi în a treia zi plecă drept la zîne. Cum ajunge acolo, şi adapă oile şi le dă de-o parte şi începe să cînte din fluier. Cît îl aud ielele, vin la el, că era douăsprezece fete, şi îi zic şi ele :

— Fecior de lele, ce cauţi pe moşia noastră ? Ai să ne cînţi pînă cînd vom osteni, jucînd, să cînţi cît om putea juca, că de unde nu, eşti prăpădit.

Feciorul de împărat începu să cînte, şi cîntă, şi cîntă, de cînd va fi început el să cînte, şi vedea că zînele nu mai ostenesc. Şi el nu vrea să se dea ostenit, ca să nu fie prăpădit de zîne, de aceea, cum cînta, el tot băga scuipat în fluier şi se făcea că nu mai poate cînta cu el ; şi îl lua şi îl bătea să iasă scuipatul din el, pînă îl crăpă. Şi cum l-a crăpat, a cerut alt fluier de la zîne şi ele i-au adus altele numaidecît, şi el a început să le încerce : lua pe unu, sufla în el, nu cînta ; al doilea tot aşa, al treilea tot aşa, pînă le-a încercat pe toate, şi nici unul nu cînta. Şi cînd au văzut zînele că nici unul nu cîntă, l-au întrebat că ce fel de fluier era al lui, din ce era făcut ? Şi feciorul de împărat le-a răspuns că era de vînă de nuc. Zînele aveau acolo mulţi nuci şi de toate mărimile, şi numaidecît aduc topoare şi taie un nuc care era mai mare şi îi taie trunchiul şi vrea să-l crape ca să-i scoată inima. Şi feciorul de împărat, cum bătea pene şi vrea să despice trunchiul de nuc, pune pe zîne să ţină cu mînile de crăpătură ; şi cînd ţinea ele mai bine, el scoate penele, de zînele rămîn încleştate cu mînele în butuc. Zînele se

roagă de feciorul de împărat să le dea drumul, dar el le spune că nu le dă drumul pînă nu i-or da ochii moşului. Zînele, neavînd ce face, i-au spus că i-i dă, i-au spus să se ducă să ia cheile, să se ducă la ele acasă, la palatul lor şi să caute pe poliţă, şi ce ochi vor fi mai mari, pe aceia să-i ia, că aceia sînt ochii moşului.

Feciorul de împărat s-a dus la palatul ielelor şi cum umbla el pe acolo, de bătea şi făcea zgomot, copiii ielelor s-au speriat ; şi cum era focul făcut şi căldarea cu apă fierbinte pe foc, unii au dat în foc, iar alţii au dat în căldare de s-au opărit şi au murit cu toţii.

Feciorul de împărat a luat de pe poliţă ochii cei mai mari şi o sticlă de apă vie şi altă sticlă de apă moartă, după cum îl învăţaseră ielele, şi vrea să plece. Cînd să iasă afară se întîlneşte cu bărbaţii zînelor ; şi cum îl vede, îl întreabă că ce caută acolo, şi le spune că l-au trimis ielele să vadă ce fac copiii, dar copiii doarme cu toţii, că de mult ce s-au jucat au obosit şi acuma doarme duşi.

— Dar ielele unde sînt şi ce fac ?

— Ele sînt la fîntînă, fac masă mare şi mi-au zis că dacă vă voi întîlni să vă zic să veniţi şi dumneavoastră acolo.

Plecară cu toţii spre fîntîna ielelor şi pe drum dă de un munte, şi lîngă el o groapă mare şi ca un fel de pivniţă ; şi se prind care poate să sară de acolo pînă jos. Feciorul de împărat a sărit el întîi şi s-a dat sub pivniţă şi şi-a scos

paloşul, şi cum sărea din bărbaţii ielelor, cîte unul, îl săgeta şi pe care sărea iar îl săgeta, şi pînă i-a ucis pe toţi doisprezece şi i-a închis acolo în pivniţă. De acolo s-a dus la fîntîna ielelor ; şi cum sta ele tot cu mînile prinse în butuc, le-a tăiat capetele la toate şi le-a lăsat tot acolo. Apoi şi-a luat oile şi s-a pornit să se ducă acasă, că mai trecuse şi noaptea şi se apropia de ziuă.

Acasă unchiaşul şi baba îl tot aştepta, şi unde numai venea, credea că s-a prăpădit ; de aceea, cînd îl aud cîntînd din fluier, îi ies înainte şi îl întreabă : ce a făcut, ce a păţit de a stat atîta ? Feciorul de împărat le spune că nimic nu i s-a întîmplat, dar îşi pierduse oile şi a stat de şi le-a adunat. Unchiaşului nu-i venea să creadă şi îi zise :

— Te-ai dus la fîntîna zînelor şi nu vrei să-mi spui !

— Nu m-am dus, răspunse feciorul de împărat, dar am să mă duc mîne.

Dar unchiaşul nu l-a mai lăsat să se ducă, că-i era frică să nu-l piardă, că atîta bucurie avea şi el.

După două-trei zile copilului i s-a făcut milă de unchiaş, că-şi pierduse vederea de treizeci de ani, a scos ochii din batistă şi i-a pus la loc şi a pus apă moartă şi apă vie, şi a văzut. Unchiaşul i-a căzut în genunchi şi i-a mulţămit că i-a dat vederea şi că a omorît pe zîne şi le-a luat moşia. De aci înainte unchiaşul nu mai lăsa pe copil să meargă nicăieri, că el se ducea cu oile la apă şi peste tot la păscut, că şi unchiaşul în vremea lui fusese viteaz mare.

Băiatul, cum sta acasă, umbla de vedea tot ce e pe acolo şi o dată mai departe de casă, vede devale un puţ şi acolo era un porc şi un cal; porcul priponit la iarbă verde, iară calul nomolit în noroi pînă în gît. Băiatul, cum vede aşa ceva, gîndeşte în gîndul lui că unchiaşul trebuie să fie nebun, că în loc să lege calul la iarbă şi porcul în noroi, i-a legat de-a-ntoarsele. Şi numaidecît se duce la cal, îl scoate din noroi, îl spală şi-l leagă la iarbă verde, iar pe porc îl aruncă în noroi; şi seara, cînd era să vie unchiaşul acasă, iar îi schimbă, şi multe zile tot aşa a făcut.

Vine într-o zi o sărbătoare şi unchiaşul şi cu baba se duc la biserică, iară pe băiat îl lasă acasă ca să îngrijească de casă şi să le pună masa pe cînd s-or întoarce. Feciorul de împărat numaidecît a dat fuga la cal să-l schimbe şi pe cînd îl schimba de-l scotea din noroi şi-l da la iarbă, calul i-a vorbit şi i-a spus că are să-i facă un bine; şi băiatul l-a întrebat că ce bine, şi calul i-a spus că are să-l ajute, că tatăl lui e în război şi, de nu se va duce degrabă, va fi biruit şi va pierde împărăţia şi viaţa.

Baba, pe cînd se închina în biserică, ce face, ce nu face, că se aprinde, şi unchiaşul, cînd vede, zice către babă că ăsta-i semn mare, că trebuie să se fi întîmplat ceva acasă. Dă fuga numaidecît amîndoi acasă şi vede că băiatul nu era nicăiri. Că învăţase calul pe feciorul de împărat ce să ia de acasă de la unchiaş, să ia un peptene, o gresie şi un urcior cu apă, şi după ce luase, îi

spusese să încalece pe el şi cum a încălicat, numai cît a luat-o la fugă şi fugi, fugi, de mergea prin noroi şi pe pămînt. Unchiaşul ce să facă ? încălecă numaidecît pe porc şi se ia numaidecît după ei, şi din ce fugea calul, fugea şi porcul, că era mai să-i ajungă şi să-i înghiţă. Cînd s-a uitat feciorul de împărat şi a văzut, şi a văzut pe unchiaş aşa de aproape, îi era groază şi calul l-a învăţat să arunce peptenele peste cap şi băiatul a aruncat peptenele şi cît l-a aruncat s-a făcut o pădure deasă, deasă, de împedeca pe unchiaş să treacă. Porcul s-a necăjit cît s-a necăjit şi a scăpat de pădure şi iară o ia la fugă după cal. Cînd era iară să-i ajungă, calul învăţă pe feciorul de împărat să arunce gresia, să se facă în urma lui o stană de piatră din cer pînă în pămînt de înaltă, să nu mai poată trece unchiaşul. Dar unchiaşul trece cu mult greul-pămîntului şi peste asta şi iară era aproape să-i ajungă ; şi calul iar a învăţat pe feciorul de împărat să arunce peste spate urciorul cu apă, să se facă o gîrlă cu apă clocotită, lată de la răsărit pînă la apus. Şi cînd dă porcul să treacă prin ea, apa l-a fript de l-a făcut să iasă la ţărm şi unchiaşul a descălecat pe ţărm şi a strigat şi pe feciorul de împărat să se oprească pe ţărmul celălalt, să mai vorbească o dată : — Stai să ne înţelegem ; să ştii că de te prindeam, te înghiţeam ; şi dacă mi-ai scăpat a fost norocul tău. N-am ciudă pe tine, nu te blestem, dar calul strică, că el te-a învăţat.

Apoi şi-au luat sănătate bună şi unchiaşul s-a întors acasă, că, oricum, pe urma băiatului îşi căpătase vederea şi rămăsese cu moşia vulpii, şi a lupului, şi a zînelor.

Feciorul de împărat a plecat în drumu-i şi merge, merge înainte pînă dă de o cîrciumă. Calul învaţă pe fecior ca să-i dea cu căpăstrul în cap, că se face o căpăţînă de cal uscată ; şi feciorul de împărat se face cerşetor şi merge acolo la cîrciumă şi cere să-i dea o bucăţică de pîine să mănînce, că e mort de foame. Cînd l-a văzut cîrciumarul aşa de tînăr, s-a mirat şi l-a întrebat de ce nu munceşte. Şi feciorul de împărat a cerut să-i dea de lucru, şi i-a dat să spele şi să aducă apă şi să facă ce trebuie. Seara, feciorul ia căpăţîna de cal şi o pune în odaie sub pat, şi seara ascultă şi el prin cîrciumă cum se vorbea de luptă, că se zicea că împăratul mai are pînă mîine să piarză el şi cei doi fii ai lui capul, că împărăţia a perdut-o, i-a luat-o ; că de era băiatul ăl mic, de nu da să-l omoare, îl scăpa.

Şi tot ce se vorbea auzea feciorul de împărat şi-l apuca jalea că pe tată-său are să-l taie în război.

Seara se culcă în casa unde era căpăţîna şi noaptea, cînd dormea toate cumpenile, de se liniştea toate apele, căpăţîna întreabă pe băiat dacă doarme :

— Scoală să vorbim, să nu ne audă nimeni. Bagă de seamă să mă iei să mă duci pe luncă şi să ţii minte unde mă pui, să nu uiţi, să vii pe la două ceasuri, cînd

vine oştirea, să scoţi căpăstrul, să mă loveşti cu el, că mă fac iar cal.

Aşa a făcut feciorul de împărat şi a doua zi din căpăţînă s-a făcut un cal mai frumos de cum era, cu un corn în frunte şi cu douăzeci şi patru de aripi :

— Bagă mîna în urechea dreaptă şi scoate de mă înfrînează.

Şi feciorul băgă mîna în urechea calului şi scoase nişte frîne de strălucea şi înfrînă calul ; şi băgă mîna şi în urechea stîngă şi scoase şi pentru el haine, şi se îmbrăcă cu ele, şi încălecă şi luă sabia în mîna dreaptă şi începu să se învîrtească prin oştirea vrăjmaşă şi să taie soldaţi, de cădea ca snopii. Şi bătrînul împărat îl vedea şi credea că nu e om, că e Sfîntul Ilie. Şi cum tăia vrăjmaşi, sîngele îi curgea pe mînă, pe cot în jos şi împăratul scoase batista să i-o dea să se lege, că credea că e tăiat, şi băiatul o ia şi o ţine la el ; şi cînd vine seara, băiatul se ascunde şi a doua zi se arată la împăratul şi împăratul începe să se închine şi să-i sărute tălpile. Atunci fiu-său i-a zis :

— Nu te închina, că nu sînt Sf. Ilie ; eu sînt fiul cel mic, pe care l-ai dat spre perzare. Dacă vrei să te încredinţezi, scoate degetul cel mic cu inelul, care-mi lipseşte de la mînă.

Şi împăratul îl scoase şi feciorul de împărat îl puse la loc şi scoase apă vie, apă moartă şi degetul se lipi la loc ; apoi scoase şi batista de i-a dat-o împăratului, că

ieri nu era tăiat, ca să se lege cu ea. Atunci împăratul şi mai mult se minuna şi îşi cerea iertare şi îi săruta tălpile ; dar nu mai trăi, că rămase mort pe loc, iar feciorul de împărat îi luă domnia şi astfel i s-a izbîndit visul.

ANTOLOGIA DE LITERATURĂ POPULARĂ, vol. II.

Voinic de Plumb

A FOST ODATĂ, a fost, că de n-ar fi nici s-ar povesti ; că nici eu nu-s deodată cu poveştile, mînca-mi-ar pita fălcile, că-s mai mic c-o zi, cu două, mînca-mi-le-ar pe amîndouă. Mi-aduc însă aminte cînd poveştile pe la poarta noastră trecea, maica atunci mă făcea ; şi eu luai o poveste de coadă şi-o ţipai la noi în ogradă, şi-o bătui bine, bine, să mă-nveţe şi pe mine.

De atunci eu nu mînţesc cum se mînţeşte.

Ci mînţesc de pîrlesc, că în lume aşa se trăieşte.

Destul c-a fost odată un împărat care se numea Împăratul Roşu, şi avea o bogăţie cît nu se poate spune.

Pe lîngă bogăţia cea mare, avea el singur pentru a lui împărăţie : soare, lună şi stele.

Mai avea el şi trei fete, frumoase, Doamne, ca trei îngeraşi.

Dar oameni răi erau şi pe acele vremuri, şi de necazuri, bag seamă, nici împăraţii nu sînt scutiţi. Ş-odată, ca niciodată, i-au furat soarele, luna şi stelele.

Cui i-ar fi fost drag acum să trăiască tot în întuneric, ca sub talpa iadului ?

Văzînd împăratul atîta neomenie, îndată scrise cărţi în toate părţile, răvaşe în toate oraşele, ţidule în toate bujdule [1], şi făcu de ştire, că cine le va afla şi i le va aduce, îi va da jumătate din împărăţie şi fata cea mai mică.

Vorba ceea : lac să fie, că broaşte se află.

Tocmai în acel oraş pe acea vreme trăia un moş bătrîn, foarte bătrîn şi pîrlit de sărac. Acel bătrîn avea trei feciori. Doi dintr-înşii se ţineau colea isteţi, jucăuşi mari, ba voinici în tot locul, iar cel mai mic, un strîns în maţe, nebăgat în seamă de nimeni. Şi părinţii îl socoteau ca pe unul de a doua mînă. El însuşi îşi petrecea timpul, cu iarnă, cu vară, ca un cenuşotcă tot după cuptor. Din care pricină fraţii lui îl porecliseră Voinic de Plumb, căci se îndoaie ca plumbul, ziceau ei, pentru că el tot după ei lăsa. Dacă ziceau ei că-i neagră, neagră rămînea ; albă, albă rămînea.

Ce ştii însă din care tufă sare iepurele !

O dată vin acasă cei doi fraţi de la o petrecere şi bătrînul moş, cum avea el obiceiul, îi întreba mai de una, mai de alta, iar ei povestea din fir în păr cele întîmplate cu Împăratul Roşu.

Voinic de Plumb îşi deschisese şi el o ureche de după cuptor şi cum a înţeles de ce se vorbeşte, zise către tatăl său să meargă numaidecît la Împăratul Roşu şi să-i spuie că el ştie unde se află şi cine i-a dus soarele, luna şi stelele, şi că el le va aduce.

[1] Bujdulă — cocioabă.

Asta însă era mai mult decît să poată moşul bătrîn să crează cu una cu două. Iar fraţii lui, răzleţi cum erau, îl socoteau drept nebun.

Dar el nici una, nici alta, numai să meargă şi să meargă. După mai multe rugăciuni se înduplecă bătrînul să-i facă pe voie. Că se socotea el, măi... uneori o fi de la Dumnezeu trimeasă şi asta...

Se gătì dar bătrînul de sărbătoare şi cu cinstea cuvenită se înfăţişă înaintea luminatei feţe a împăratului şi-i împărtăşi de-a rîndul cele zise de fiul său Voinic de Plumb.

Împăratul porunci însă să i se aducă de faţă acel voinic, să-l vadă şi el.

Merge dar Voinic de Plumb, el cu capul lui, înaintea luminatei feţe a împăratului şi-i spune că el ştie unde se află soarele, luna şi stelele şi că el s-a hotărît să le şi aducă ; o singură rugăciune numai să i se împlinească.

Împăratul Roşu, socotiţi d-voastre, ce n-ar fi jertfit acum numai să-i spele cineva pata aceasta după faţa lui, căci, mă rog, pată mare era aceea pentru un împărat ca şi Împăratul Roşu să-şi ţină supuşii săi mai mult la întuneric decît la lumină, pentru că, vezi Doamne, i-au furat duşmanii lui soarele, luna şi stelele. Făgăduia, dar marea cu sarea, numai să şi le redobîndească.

Voinic de Plumb îi spuse :

— Înălţate împărate ! În partea de către apus a cetăţii este o groapă mare, în care se află trei cai de aramă îngropaţi din vremile vechi, cînd pe rîurile noastre curgea lapte şi miere, precum spun bătrînii. După ce vom dezgropa aceşti cai, să-mi dai hainele în care ai fost ca mire şi paloşul de-atunci, apoi să-mi pui pe fiecare cal cîte trei perechi de desagi de galbeni şi aşa voi pleca să aduc soarele, luna şi stelele, zise Voinic de Plumb.
Împăratul Roşu porunci numaidecît de s-au făcut toate după voia lui.
Apoi la rîndul lui, Voinic de Plumb ia caii de aramă, dă la fiecare frate cîte unul şi pentru sine iarăşi ţine unul. Şi s-au dus aceşti fraţi, s-au dus multă lume împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie.
Mergeau ei pe-un drum cam la deal, dar Voinic de Plumb mergea, nu mergea. Fraţii lui însă n-aveau astîmpăr, ş-ajunseseră departe înaintea lui printr-un codru întunecos tocmai unde se încrucişau căile şi în mijlocul lor era împlîntat în pămînt un stîlp mare de fer, de o greutate de nouăzeci şi nouă de măji. Aci se opriră, să aştepte pe Voinicul de Plumb, să vază încotro să apuce, căci ei nu ştiau calea mai departe.
Voinicul de Plumb, cum soseşte, nici una, nici alta, prinde cu mîna stîngă stîlpul de fer, îl vîjăie o dată în dreapta, o dată în stînga şi mi ţi-l smulge din pămînt cum ai smulge o nuieluşă şi cu el apoi le arătă calea pe care au să meargă mai departe, adică către răsărit.

Mai merseră ei puţin după aceea şi deteră peste un oraş mare pareă nici n-am văzut un oraş mai mare.
În acest oraş se aflau şaptezeci şi şapte de meşteri mari care lucrau la fer. Voinic de Plumb nimeri tocmai la căpetenia celor şaptezeci şi şapte. Fără multă zăbavă îl rugă să facă din acel stîlp un buzdugan, dar aşa ca fer să nu mai puie, nici să mai rămîie, căci de cîte ori va sufla cu foiul şi de cîte ori va da cu ciocanul, atîţia galbeni îi va da.
Învoiala fu gata cum se pomeniră galbenii, căci ştii, banu-i ochiul dracului, ş-apoi meşter nelacom pe bani... ţi-ai găsit !
Numaidecît s-au adunat cei şaptezeci şi şapte de meşteri mari şi i-au făcut buzduganul chiar aşa cum i-a fost pofta lui Voinic de Plumb.
El luă buzduganul şi plecă mai departe. Şi mai merse o cale ca de nouă zile pînă ce dete în vîrful unui munte de cetatea lui Moş Călugăr, care se socotea cel dintîi între năzdrăvani.
— Bună dimineaţa, Moş Călugăr ! îi grăi Voinic de Plumb.
— Bună să-ţi fie inima, răspunse Moş Călugăr, îmbrăţişîndu-i pe toţi de-a rîndul.
— Dar ce socoteşti, Moş Călugăr — zice mai departe Voinic de Plumb — oare să am izbîndă în călătoria în care am plecat ?
— După cum te vei purta, voinicul meu, fu răspunsul lui Moş Călugăr.

În cetatea lui Moş Călugăr au petrecut ei două zile şi două nopţi. După două zile şi două nopţi au mulţumit lui Moş Călugăr şi au plecat mai departe, dar buzduganul nu l-a mai dus cu el, ci l-a lăsat la Moş Călugăr, pe lîngă înţelesul ca tot în foc să-l arză pînă se va întoarce.

Şi au mers, au mers ei încă cale lungă, aşa preţ ca de trei săptămîni, deodată numa' se pomenesc în marginea unui şes întins, acoperit c-un covor frumos de iarbă verde, presărat cu tot felul de flori.

Pe mijlocul şesului curgea un rîu limpede cum e deochiul şi-ndecasuit de peşti, dar nici nu curgea cum se curge, ci pare că numai se legăna. Peste rîu se afla un pod mare de aramă.

Aci se opriră ei să poposească puţin, şi Voinic de Plumb porunci fraţilor lui să dezlege caii şi să-i îndrepte să mai pască, precum e obiceiul călătorilor.

După ce mîncară şi beură bine şi ei, Voinic de Plumb se feri la o parte şi borbolosi el ce borbolosi aşa cam încet nişte cuvinte neînţelese, ca şi cînd ai spune cuiva la ureche ceva, şi fraţii lui se prefăcură în nişte tăciuni. Aceasta o făcu Voinic de Plumb ca ei să nu vadă cele ce aveau să se întîmple, nici să ştie că ce putere zăcea în el.

Şi cum isprăvi cu aceasta, el îndată se vîră sub podul cel de aramă. Şi iată că tocmai cînd ceasul bătea douăsprezece, vine peste pod un zmeu cu şase capete pe un

cal de aramă tropotind, Doamne, de gîndeai că nu alta, fără tot fărîme să se facă podul.

Voinic de Plumb, cînd sosi zmeul de sub el, prinde calul de picior şi-l împedecă. Calul se poticneşte şi-mi aruncă zmeu-n aer, şi cînd cade îl sprijineşte în potcoavele sale. Dar zmeu îşi adună toate puterile şi iar încalecă pe cal, strigîndu-i :

— Ţu, ţu, ţu, murguţul meu.
Mînce-ţi cînii capul tău !

Că mie de nimeni nu mi-e frică, numa de Voinic de Plumb, dar nici de el nu mi-e aşa frică, că ştiu că nu va fi pe aici, că numa ieri-alaltăieri a fost în pîntecele maicei sale.

— Ba sînt aici, hoţ de zmeu ! strigă atunci Voinic de Plumb după ce ieşi de sub pod.

— Dar ce vrei, Voinic de Plumb — zise mai departe zmeul — în săbii să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm ?

— În luptă să ne luptăm, că-i mai dreaptă, adăugă Voinic de Plumb.

Se pun dară la luptă, şi unde nu mi se-nhamă în dreapta şi-n stînga, dar nici unul, nici altul nu răzbea. Abia dup-o luptă de trei ceasuri se ţepeneşte o dată zmeul şi-mplîntă-n pămînt pe Voinic de Plumb pînă în genunchi. Dar Voinic de Plumb sare ca şi cînd n-ar fi fost nimic şi mi-ţi prinde zmeu, aşa cum el ştia, da mi ţi-l trînteşte o dată, de se bagă-n pămînt pînă-n grumazi şi cu paloşul iute-i taie capetele şi le aruncă sub pod.

Dup-aceea mai borbolosi el nişte cuvinte de ale lui, neînţelese de alţi muritori şi fraţii lui se făcură iară cum au fost mai înainte şi ziseră: „cît de greu am fost adormit!"

Voinic de Plumb nu le spune nimic de cele întîmplate, luă numa şi calul zmeului şi plecară mai departe.

Şi au mers, au mers ei încă multă lume şi împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, că din poveste înainte mult mai este, şi mai frumoasă, s-ascultaţi şi d-voastră, că cine-a asculta, bine-a învăţa, iar cine va dormi, bine s-a odihni.

Au mers ei pînă ce au dat de un pod de argint, care strălucea, sfinte Doamne! de gîndeai că-ţi ia vederea, nu altceva.

Aici, ca şi la podul cel de aramă, poposiră puţin. Voinic de Plumb porunci fraţilor să sloboadă caii ca să pască iarbă. Apoi se puseră să se împace cu ale gurei.

Şi nici că gătară bine cu motocositul străiţilor, pînă ce Voinic de Plumb iar făcu cu fraţii săi ca şi mai întîi, şi el se puse sub podul cel de argint. Aci stete el puţintel, cît ai bate în pălmi de trei ori, cînd un şuier ca fulgerul lovi în auzul lui, şi iată numa' că-ndată dupe acest şuier, ca trăsnetul dupe fulger, vine un zmeu cu douăsprezece capete pe un cal de argint, cu o răpeziune de două ori mai mare ca a celui dintîi.

Voinic de Plumb prinde calul de picior, cînd e-n dreptul lui. Calul se poticneşte rău şi aruncă zmeu-n aer, cînd

cade îl sprijineşte în potcoavele lui, dar zmeul iar încalecă pe cal şi-i zice :

— Ţu, ţu, ţu, murguţ bălţat,
Mînca-te-ar cînii turbat !

Că mie de nimeni nu mi-e frică, numai de Voinic de Plumb, dar nici de el nu mi-e aşa frică, că ştiu că nu va fi pe aici, că numa ieri-alaltăieri a fost în pîntecele maicei sale.

Atunci Voinic de Plumb ieşi de sub pod şi zise :

— Aicea sînt, hoţ de zmeu ; ce voieşti ?

— Aicea eşti, dihanie ? zise zmeul mai departe : ce pofteşti dară, în săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm ?

— În luptă să ne luptăm, că-i mai dreaptă, grăi Voinic de Plumb.

Şi se-ncinse, Doamne, o luptă, de se clătina pămîntul sub ei, dar nici unul, nici altul nu putea să răzbească. Zmeul mai cu seamă era cătrănit foc, să nu răzbească el cu un pămîntean, şi dup-o luptă de nouă ceasuri se răpede o dată din toate puterile şi-mplîntă pe Voinic de Plumb pînă în genunchi în pămînt. Dar Voinic de Plumb se scoală ca şi cînd n-ar fi fost aşa, sare drept în creştetu zmeului şi mi ţi-l împlîntă în pămînt pînă subsuori, iar cu paloşul iute-i rătează capetele şi le aruncă sub pod.

După aceea mai borboloseşte el cîteva cuvinte şi fraţii lui trecură iară la starea cea dintîi. Dete apoi fiecăruia

izvorea din pămînt, se juca ca niște mărgele de petre scumpe, iar jur-împrejur se îngînau florile cu ele.

După aceea, Voinic de Plumb, ca și mai întîi, se puse sub pod. Și cînd era tocmai la ameazi se făcu, Doamne, un vojot de gîndeai că stă să se cotropească lumea. Asta era semnul că s-apropie zmeul.

Și iată, numai cît ai bate-n pălmi, și zmeul cel cu douăzeci și patru de capete fu aci, pe un cal de aur tropotind și sforăind, de clocotea văzduhul.

Voinic de Plumb atunci prinde calul de picior, și-l împiedică. Calul se poticnește și aruncă zmeu în aer, și în loc să cadă jos l-a sprijinit cu potcoavele. Dar zmeu se dă una de-a roata, încalecă iar calul și-i strigă în gura mare :

— Țu, țu, țu, murguț gălbiu,
Mînca-te-ar cînii de viu !

Că mie de nimeni nu mi-e frică, numai de Voinic de Plumb, dar nici de el nu mi-e așa groază, că știu că nu va fi pe-aici, că numai ieri-alaltăieri au ieșit din pîntecele maicei sale.

Voinic de Plumb ieși atunci de sub pod și-i zise :

— Aicea sînt, hoț de zmeu ! Dar ce voiești, în săbii să ne tăiem, ori în luptă să ne luptăm ?

— În lupte să ne luptăm, că-s mai drepte ! grăi zmeul.

Și se-ncinse o luptă, Doamne, n-am ce spune, pe viață, pe moarte, dar nici unul, nici altul nu biruia.

Zmeul făcea spume de turbare, dar nici Voinic de Plumb nu era om de toate zilele.
Vede zmeul că cu asta nu o s-o scoată la capăt, cearcă cu altele.
— Ei ! ştii ce, Voinic de Plumb ? grăi zmeul încătrănit, alta m-am gîndit, să schimbăm lupta. Eu să mă fac o roată de oţel şi tu una de plumb, apoi să ne suim unul într-un vîrf de deal şi celălalt într-altul, şi de acolo să ne repezim unu într-altul, şi care roată se va strica, acela să se omoare.
— Bine, aşa să fie, îi răspunse Voinic de Plumb.
Şi se sui o roată într-un vîrf de munte, cealaltă într-altul, faţă în faţă şi se răpeziră una către alta din toate puterile. Dar din roata de oţel cînd sărea peste petre, tot ţănduri săreau şi din ea, pe cînd cea de plumb se turtea numai unde şi unde cîte oleacă, iar cînd au ajuns în vale şi se bufniră, roata cea de oţel era aproape toată fărîmi, aşa că abia se mai ţineau obedele, pe cînd cea de plumb, cum zisei, era turtită numai ici-colea, dar întreagă-întreguţă şi puternică.
Zmeul nu fu mulţămit nici cu asta. Îi dăduse necazul de nod, şi mai cearcă una.
— Ei ! Voinic de Plumb, alta m-am gîndit, zise Zmeul. Eu să mă fac o flacără roşie şi tu una vînătă, apoi să ne avîntăm sus în aer, şi acolo să ne luptăm.
— Bine, aşa să fie, îi grăi iară Voinic de Plumb.
Se făcură îndată două flăcări mari, una roşie, alta vînătă, şi se suiră pînă-n naltul ceriului, de unde luminau lu-

Zmeul făcea spume de turbare, dar nici Voinic de Plumb nu era om de toate zilele.
Vede zmeul că cu asta nu o s-o scoată la capăt, cearcă cu altele.
— Ei ! ştii ce, Voinic de Plumb ? grăi zmeul încătrănit, alta m-am gîndit, să schimbăm lupta. Eu să mă fac o roată de oţel şi tu una de plumb, apoi să ne suim unul într-un vîrf de deal şi celălalt într-altul, şi de acolo să ne repezim unu într-altul, şi care roată se va strica, acela să se omoare.
— Bine, aşa să fie, îi răspunse Voinic de Plumb.
Şi se sui o roată într-un vîrf de munte, cealaltă într-altul, faţă în faţă şi se răpeziră una către alta din toate puterile. Dar din roata de oţel cînd sărea peste petre, tot ţănduri săreau şi din ea, pe cînd cea de plumb se turtea numai unde şi unde cîte oleacă, iar cînd au ajuns în vale şi se bufniră, roata cea de oţel era aproape toată fărîmi, aşa că abia se mai ţineau obedele, pe cînd cea de plumb, cum zisei, era turtită numai ici-colea, dar întreagă-întreguţă şi puternică.
Zmeul nu fu mulţămit nici cu asta. Îi dăduse necazul de nod, şi mai cearcă una.
— Ei ! Voinic de Plumb, alta m-am gîndit, zise Zmeul. Eu să mă fac o flacără roşie şi tu una vînătă, apoi să ne avîntăm sus în aer, şi acolo să ne luptăm.
— Bine, aşa să fie, îi grăi iară Voinic de Plumb.
Se făcură îndată două flăcări mari, una roşie, alta vînătă, şi se suiră pînă-n naltul ceriului, de unde luminau lu-

mea întreagă cu zarea lor, apoi se începu lupta cea turbată. Şi cînd lupta era mai înverşunată, trei corbi roată, roată se învîrtea şi croncănea deasupra lor.

Gîndea el, zmeu, că asta nu-i a coabă bună ; îşi călcă însă pe inimă şi zise :

— Ce vrei, hoţ de corb ! Carnea să mi-o mănînci sau sîngele să mi-l bei ? Mai bine ai face dacă cu tovarăşii tăi te-ai coborî la lacul de jos şi ai duce de acolo apă pe aripi şi-n cioc, ca să ţipi pe flacăra cea vînătă, că eu ţi-aş face carne pe trei luni de zile.

Voinic de Plumb nici el nu era îngheţat şi le grăieşte :

— Ba mai bine-aţi face, corbilor, vitejilor, să aduceţi apă şi s-o ţipaţi pe flacăra cea roşie, că eu v-aş face carne pe trei ani de zile.

Corbii aduseră apă pentru Voinic de Plumb ş-o ţipară pe flacăra cea roşie. Aceasta îndată slăbi din puteri, şi cea vînătă o goni pînă la pămînt. Aci Voinic de Plumb se dete de trei ori peste cap, se făcu cum au fost mai înainte, luă paloşul şi iute tăie toate cele douăzeci şi patru capete ale zmeului şi le făcu hrană corbilor, precum făgăduise. Dup-aceea se puse puţin să se odihnească, căci, mă rog, era foarte ostenit după atîtea lupte amarnice. Mai tîrziu se sculă şi mai borbolosi el ce borbolosi, şi fraţii lui se făcură iară oameni ca mai înainte.

Acum Voinic de Plumb avea doi cai, unul de argint şi unul de aur... Şi aşa, fiecare cîte cu doi cai, plecară mai departe. Şi au mers ei încă multă cale, aşa, preţ ca de

trei luni de zile. Mergînd printr-o pădure, de la o vreme deteră de o poiană frumoasă, din care poiană se zărea într-o depărtare nişte curţi mari de tot, care străluceau ca un bumb de aur de mulţimea podoabelor.

Poiana era acoperită de-o pajişte verde ce-ţi fărmeca vederea şi te silea oarecum la odihnă. Asta o simt şi ei, şi se pun să poposească.

Voinic de Plumb le spune fraţilor ca să-l aştepte numa' aci, că el va merge pînă la curţile ce le zărise să vadă ce este acolo, nu cumva să fie nişte oameni răi pe acolo şi să-i omoare pe toţi. Aşa rămase vorba, şi el se cam mai duse pînă bine aproape lîngă curţi. Dar de unde să poată el intra acolo, cînd jur-împrejur erau înconjurate cu nişte păreţi de fer, de gîndeai că nici pasărea să nu poată străbate acolo. Şi aşa erau de închegaţi păreţii, de nu se cunoştea nici locul barem pe unde-s porţile.

Aceste erau, mă rog d-voastre, curţile celor trei zmei, pe care îi biruise şi omorîse Voinic de Plumb.

Ce să facă el acum ? Cum să intre ? Asta clocotea în creierii lui.

De la o vreme îi veni aminte vorba lui Moş Călugăr ce-i spuse la despărţire, şi se învîrti de trei ori peste cap şi îndată se făcu un porumb alb cum e zăpada. Zbură apoi în grădina zmeilor. Acolo cîteşitrele nevestele zmeilor se întreceau între ele privind la flori cu soacra lor, mama zmeilor.

Porumbul se arăta foarte blînd, aci se punea pe un

păr, aci pe un măr, aci pe nişte flori, ba cerca să se pună chiar pe umerele lor, aşa zbura de aproape.
Nevasta cea mijlocie, văzînd că-i aşa blînd porumbul, tinse mîna după el şi-l prinse. Ba mi-l duseră în casă şi-l băgară într-o galişcă [1], acolo-i dădură de mîncare şi-l îndrăgea în tot chipul. Galişca o puseră la fereastra cea de către grădina cu flori, dar uşa nu o mai închiseră : gîndeau ele că, şi de va ieşi, tot nu s-o mai duce.
După aceea, nevestele se pun la poveşti, după cum e firea muierilor, căci doară nu în zadar s-a zis că muierea are nouă guri.
Soacra lor între altele întrebă pe noră sa cea mai mare :
— Cînd s-ar întîmpla să-ţi omoare cineva bărbatul tău, ce ai face tu cu acela ?
— Dar nici una, nici alta, fără şi eu l-aş omorî, răspunse nevasta.
— Dar cum ai şti tu să-l omori ? întrebă baba a doua oară.
— M-aş face o fîntînă cu apă bună — zise nevasta mai departe — şi m-aş pune în calea lui, apoi i-aş da, Doamne, o sete de i s-ar frige buzele de ea, dar cum ar bea dintr-însa, îndată se va otrăvi şi va muri.
După aceea întrebă baba pe nora cea mijlocie. Asta zise că s-ar face un loc frumos, tot cu flori pline de miros, şi i-ar da un somn greu, şi de se va culca, nici se va mai scula.

[1] Galişcă — colivie.

Mai pe urmă întrebă şi pe nora cea mai mică tot aşa.
Asta zise că s-ar face un păr mîndru, Doamne, şi încărcat cu pere de aur, îi va da apoi un dor mare de pere, încît nu va putea trece să nu mănînce din ele, dar cum va mînca, îndată va muri.
Porumbul într-acea se părea că doarme ca dus, cum l-ajungeau puţin razele soarelui, ce abia puteau să răzbească pînă la el prin frunzişul pomilor din grădină. Dar dormea iepureşte. Cum e vorba : nu dorm toţi cîţi au ochii închişi.
De la o vreme se pun muierile să prînzească. Şi cum prînzesc ele, nevasta cea mai mică văzu un ac înfipt în grinda casei şi întrebă ea că ce ac e acela şi pentru ce l-au înfipt tocmai acolo şi nu aiurea ?
Baba îi răspunse :
— Vedeţi voi acul acela ? de-ar şti cineva, precum nu ştie, să-l ia şi să împungă cu el în cele douăsprezece uşi de la cele douăsprezece pivniţi de sub curţile noastre, toate i s-ar deschide, şi în pivniţa cea mai dinăuntru ar afla o butie mare cu douăsprezece ferecături de fer, în care butie se află ascunse soarele, luna şi stelele Împăratului Roşu.
Atîta i-a trebuit porumbului.
Cum merseră ele iar în grădină, porumbul se simţi la largul lui şi numaidecît luă acul din grindă şi pe-aci ţi-e calea. Se ascunse apoi într-un cotuleţ al grădinei şi cînd era pe înserate, adică, cum s-ar zice, după ce amurgise binişor, împunse cu acul în cele douăsprezece uşi

de la cele douăsprezece pimniţi, ia soarele, luna şi stelele şi, cînd era liniştea mai mare prin curţi, se duse cu ele la fraţii lui. Pe aceştia îi găsi dormind, iute-i trezeşte şi le strigă să-i urmeze. Şi s-au dus, s-au dus cît fu draga de noapte, ba şi în cealaltă zi, pînă după ameazi nu mai poposiră.

Dar cum ei mergeau, nevasta cea mai mare auzi că Voinic de Plumb i-a omorît bărbatul şi se gătea cu mare mînie de răzbunare.

Ei mergeau în ruptul capului pe nişte locuri secetoase, pe unde n-ai fi găsit un pic de apă, măcar în creştet să fi stat.

Cum mergeau ei aşa prăpădiţi de sete, iată numai că deodată li se arată o fîntînă frumoasă, cu nişte apă cum e lacrima de limpede. Fratele cel mijlociu zise :

— Veniţi să bem puţină apă, nu mai putem călători de sete.

Voinic de Plumb nu-i lăsă să bea, ci scoase paloşul şi făcu cu el semnul crucii prin apă şi fîntîna cea frumoasă se făcu tot pietre, de-ţi era mai mare jalea.

Ei însă merseră mai departe. Şi cum merseră mai departe, de la o vreme deteră peste un rît [1] frumos, în care se afla de toate florile din cîte dăduse Dumnezeu sfîntu pe acest pămînt. Dar aşa un somn i-a ajuns de sub acest rît, de stau să pice la pămînt. Voinic de Plumb, însă, nu i-a lăsat să se culce, deşi florile care de care

[1] Rît — cîmp, luncă.

se îmbiau să-i apuce în braţe, ci scoase paloşul şi dete în semnul crucii peste rît şi îndată se făcu tot pietre.

Dar din cale nu slăbeau, ci mergeau ca vîntu şi zburau ca gîndu. Deodată numai ce se pomeneşte în faţa unui păr mîndru, Doamne, şi verde ca iedera, cu crăcile pînă la pămînt şi încărcate cu pere de aur, care străluceau din depărtare cum picurii de rouă strălucesc dimineaţa în răsăritul soarelui.

Fraţii lui, ce să-şi aducă ei aminte, îi ziseră :

— Apă nu ne-ai lăsat să bem, pe rîtul cu florile frumoase, ce stau să ne îmbrăţişeze, nu ne-ai lăsat să ne culcăm, lasă-ne dar să mîncăm barem din perele acestea frumoase.

El însă, făr-să mai zică o vorbă legănată, se duse la păr, scoase paloşul, dete cu el în chipul crucii la rădăcina părului şi numaidecît se nimici, ca şi cînd n-ar mai fi fost.

Şi abia acum spuse el fraţilor lui că ce s-ar fi întîmplat cu ei dacă i-ar fi lăsat să bea apă, să se culce sau să mănînce din perele acele frumoase, adică îndată ar fi murit.

Într-acea, zmeoaica cea bătrînă, scorpioana, aflase că Voinic de Plumb i-a omorît feciorii, şi acum şi nurorile. Şi necăjită foc de pofta răzbunării, puse o falcă în cer şi una în pămînt şi plecă după ei, să-i ajungă şi să-i omoare. Şi venea spulberînd norii din cale-i, iar din gură vărsînd văpaie de flăcări, ce tot în pîrjol prefăcea ce în cale îi sta.

Dar Voinic de Plumb cînd a plecat de la curţile zmeilor, a mai luat cu sine o perie, o cute de piatră şi acul cu care deschisese cele douăsprezece uşi de la cele douăsprezece pivniţe de unde a scos soarele, luna şi stelele.

Zmeoaica însă (nu mai era departe) nu glumea, se apropia, şi acum nu mai era departe de ei. Se simţea căldura văpăiei flăcărilor ce ea vărsa.

Voinic de Plumb, văzînd că nu e departe de ei primejdia, aruncă peria îndărătul lor, şi îndată s-a făcut o pădure mare, mare dinapoiul lor, peste care nu putea străbate scorpioana, ci trebuia s-o roadă ca să-şi facă cale prin ea. Dar pînă să roază ea pădurea, copiii bătrînului se depărtară binişor.

Şi cînd se apropia zmeoaica a doua oară de ei, Voinic de Plumb aruncă cutea cea de piatră, şi îndată se făcu dinapoiul lor un munte de piatră din pămînt pînă la cer.

Acum avea scorpioana ce să roadă, pînă şi-o face gaură ca să iasă şi să alerge după copiii bătrînului. Dar şi piatra a ros-o şi nu trecu mult, numai ce iară se pomenesc cu ea aproape de ei, ba era p-aci, p-aci să-i înghiţă, dacă n-avea Voinic de Plumb acul cel de fer, care îl aruncă dinapoiul lor, şi îndată se făcu un munte de fer din naltul cerului pînă în adîncul pămîntului, de o grosime de nouăzeci şi nouă de stînjeni, apoi zise fraţilor lui :

— Acuma să mergem, că nu mai e nădejde de scăpare.

Şi norocul i-a bătut, că tocmai intrară pe poarta lui Moş Călugăr, cînd era aproape să-i îmbuce scorpioana. Dar Moş Călugăr, cuminte, iute a închis poarta după ei, şi zmeoaica cea bătrînă a rămas afară bătîndu-şi fălcile de necăjită că n-a putut să grăbească mai iute, barem numai cu un pas, că apoi erau ai ei.

De la o vreme o începe cu viclenia, şi roagă pe Moş Călugăr să-i facă o găurice în poartă, să vadă barem cu un ochi ce viteji sînt aceia care i-au omorît feciorii şi nurorile ei.

După ce i-a făcut şi s-a uitat, a zis să-i facă loc mai larg, ca să-i vadă cu amîndoi ochii.

După ce a văzut cu amîndoi ochii, a zis ca să-i facă loc să intre la ei, să-i mănînce !

Moş Călugăr i-a răspuns să-şi caşte numai gura, că îi aruncă el în gură-i, ca să-i mănînce.

Şi cum căscă ea gura, luă buzduganul lui Voinic de Plumb, care tot în foc a ars de cînd a fost el întîia dată pe aici, şi-l aruncă în gura zmeoaicei, şi aceasta îndată se făcu tot praf şi cenuşă.

Voinic de Plumb trimise apoi fraţii acasă cu caii cei de aramă, ca să ducă soarele, luna şi stelele la Împăratul Roşu. Le porunci totodată ca să îngrijească de cai ca de ochii din cap şi să nu uite nici de părinţii lor, care acum ar fi mai bătrîni decît lumea.

Sfaturi frumoase, ce-i drept, dar zadarnice! Căci ei, cum au ajuns acasă, se cununară cu fetele Împăratului Roşu şi se făcură şi ei împăraţi şi s-au hămărit [1], Doamne, ca şi cînd tot prin curţi împărăteşti ar fi crescut. De părinţi nu voiră să mai ştie, iar caii i-au băgat în nişte grajduri întunecoase, fără să le mai poarte de grijă.

Voinic de Plumb a mai rămas pe la Moş Călugăr. O dată, între altele, întrebă pe Moş Călugăr că mai este cineva pe lume tare ca el?

— O! fir-ar amar de capul tău să vezi pe năzdrăvanul Voinic de Fer?

— Ei! şi în care parte a lumii locuieşte el? întreba mai departe Voinic de Plumb; să mă duc la el să ne prindem fraţi de cruce amîndoi, că mai puternici ca noi ştiu că în lume nimeni nu va fi.

— Aici către răsărit, adăugă Moş Călugăr, unde lesne te îndrept eu, dacă chiar ai poftă să mergi.

Avea Moş Călugăr o iapă de patruzeci şi patru de ani, o întărniţă numaidecît, puse pe Voinic de Plumb pe ea şi îi dete calea pe aci încolo. Îi spuse, însă, ca să lase numai tot după iapă, că-l va duce ea chiar unde el a pofti.

Aşa se petrecură toate.

Şi cînd ajunse Voinic de Plumb la Voinic de Fer, îl întrebă cam răstit, cum gîndea el că i se şade unui voinic:

---

[1] A se hămări — a se sumeţi.

— Bună dimineața, măi Voinic de Fer! Iaca am venit la tine să te întreb — urmă mai departe Voinic de Plumb — voiești să ne facem frați de cruce, că apoi știu că în lume nimeni nu va fi mai puternic ca noi?

Voinic de Fer foarte mult se mîhni de aceste cuvinte rostite, cu de care om pămîntean nu i-a stat în față, și iute scoase paloșul și tot bucăți mi ți-l tăie pe Voinic de Plumb. Apoi porunci argaților lui de adunară toate bucățile și le băgară într-o pereche de desagi, le puse pe iapă, o atinse apoi cu dosul paloșului și-i dete calea îndărăt.

Moș Călugăr știa prea bine ce are să se întîmple, dar nu i-a spus lui Voinic de Plumb.

Iapa pînă la porțile lui Moș Călugăr nu se mai opri. Aci rîncheză de trei ori. Moș Călugăr îi deschise porțile, apoi luă de pe ea desagii și bucățile din Voinic de Plumb, le așăză într-o ladă mare și puse încheietură la încheietură, după aceea le unse cu un fel de unsoare și mai borborosi niște cuvinte năzdrăvenești, și iar s-a făcu trupul cum a fost mai întîi, încă și mai frumos, numai cît era mort. Dar Moș Călugăr ce nu poate cu puterea sfintelor rugăciuni! Mai spălă o dată trupul cu un fel de apă și îndată s-a sculat Voinic de Plumb, și cum era încă așa tălbăcit, zise: „cît de greu am fost adormit!"

Dar cu atîta nu se mulțumi el, și se hotărî să meargă a doua oară la Voinic de Fer; se rugă însă de Moș Că-

lugăr să-l povăţuiască cum să cuvine mai bine să se poarte.

Moş Călugăr, ca totdeauna, îl ajută şi acuma.

Şi cum ajunse el la Voinic de Fer, cu bună-ncoace, cu bună-ncolo, se încinse oarecare prietenie între ei. Vorba aceea : gura dulce mult aduce. Şi din vorbă în vorbă ajunseră pînă acolo cum s-ar face ei fraţi de cruce.

Voinic de Fer zise :

— Să ştii, Voinic de Plumb, că atunci ne vom face noi fraţi de cruce, cînd tu mie mi-i aduce pe Ileana Cosinzeana, doamna tuturor florilor, din cosiţă rujă-i cîntă !

Vorba ceea : cine intră în joc caută să sară. Aşa şi cu Voinic de Plumb.

Vrînd-nevrînd, se legă că-i va aduce pe Ileana Cosinzeana, deşi nici de nume nu-i mai auzise, „dar, mă rog, se gîndea el, doar nu mă voi da de gol chiar în faţă-i".

Voinic de Fer îi mai zise, după ce se legă :

— Să ştii însă, Voinic de Plumb, că dacă nu o vei aduce şi nu ţi-i păzi vorba, atunci nici capul nu-ţi mai stă, unde-ţi stă !

Supărat şi amărît, se depărtă el de la Voinic de Fer şi calea pare că i se lungise şi drumul îi era mai greu ca altă dată.

Cînd ajunse la Moş Călugăr, acesta cetea din faţă-i că nu-i a bine ; îl întrebă totuşi dacă a umblat bine sau nu.

— O ! Doamne sfinte — zise Voinic de Plumb — blăstemat să fi fost ceasul acela în care am plecat eu la Voinic de Fer, căci eu puteam să trăiesc şi fără ca să mă fac frate de cruce cu el. Dar acum uite cum m-a prins în cursele lui, că am încheiat un legământ cu el, care anevoie l-oi putea împlini. Adecă : să-i aduc eu pe Ileana Cosinzeana, doamna tuturor florilor, din cosiţă rujă-i cîntă, de care eu nici c-am mai auzit vreodată ; iar dacă n-oi aduce-o, mi-a spus că nu-mi va sta capul unde-mi stă.

— Nu te spăria, îi răspunse Moş Călugăr ; din multe te-a mîntuit barba mea, dacă vei fi voinic şi din asta te va scoate. Mai întîi şi mai întîi să-ţi faci o corăbioară — zise tot Moş Călugăr — în această corăbioară să-ţi pui o boltiţă cu tot felul de marfă şi negoţuri scumpe, apoi să pleci fără întîrziere pe marea răsăritului. Pe această mare vei da de un ţărmure aproape de o cetăţuie, care cetăţuie e locuinţa Ilenei Cosinziane, şi din depărtare ţi se arată drept în potrozul unei mărgele sclipicioase. Aci să te opreşti şi să deschizi boltiţa ; să aibi însă grijă cum te vei purta cu cumpărătorii.

Îi spuse Moş Călugăr dintr-altele cu de-amăruntul, cum are să se poarte şi că mai cu seamă de ce cumpărători avea el lipsă.

Voinic de Plumb se puse la muncă, şi prin multe necazuri ajunse el şi acolo, luptîndu-se mereu cu valurile mării, care tocmai atunci pare că erau mai viforoase.

Cum a ajuns la țărmurele dorit, deschise boltița și urmă-întru toate sfaturile bătrînului Moș Călugăr.

Într-o dimineață, ca în toate diminețile, vine la țărmure o fetișoară frumoasă ca o zînă, cu două văscioare în mîni, după apă de mare.

Voinic de Plumb tocmai atunci își scotea și rînduia mărfurile, cum e obiceiul pe la boltașii noștri, să le poată privi obștimea.

Fetișoara, cum le zări, nu se mai putea sătura de ele. Se perduse privindu-le, și uită să se grăbească cu apa de mare, cu de care se spăla în toate diminețile stăpîna ei, care din întîmplare era chiar Ileana Cosinziana.

Și cînd ajunse acasă cu apa, Ileana Cosinziana o întrebă din ce pricină a întîrziat atîta.

Ea spuse în nevinovăția ei, că un moș bătrîn aci pe țărmure i-a arătat tot felul de lucruri, care de care mai frumoase, cum ea n-a mai văzut de cînd maică-sa o îmbăiat-o, și de aceea a întîrziat.

Moșul bătrîn era negustătorul, adecă Voinic de Plumb, care se spălase cu nește ape de la Moș Călugăr și se făcu un bătrîn, zbîrcit de bătrîn ca Mama-Pădurii.

Asta fu și se petrecu.

Dar Ileana Cosinziana nu se putea suferi să nu-și aibă ea ceva din acele lucruri frumoase, cari străluceau pare că erau tot aurite și argintărite, precum și era. Se pune și ia doisprezece galbeni și-i dete fetișoarei să meargă să-i cumpere o pereche de papuci auriți. Dacă s-ar

ajunge banii, bine de bine ; dacă nu, să vie să-i mai dea.

Fetişoara se duse drept la neguţător şi-i zise :

— Moş bătrîn ! Împărăteasa Ileana Cosinziana, doamna tuturor florilor, din cosiţă rujă-i cîntă, m-a trimis să-i vinzi o pereche de papuci auriţi, dintre cei mai frumoşi ce vei avea dumneata !

— Vînd eu, draga moşului, grăi neguţătorul, adecă Voinic de Plumb, cu bucurie ce Dumnezeu sfîntu mi-a rînduit, numai ştii... papucii ăştia-s o marfă gingaşă şi, Doamne, fereşte ! să nu cumva să fie vreo stricare. Mai bine să ostenească atîta samă chiar înălţata împărătească să aleagă care-s pe plăcere şi eu, intrînd la învoială, poate voi lăsa şi din preţ mai jos.

Fetişoara ascultă şi i-a împărtăşit Ileanei Cosinziane din fir în păr ce i-a zis neguţătorul.

Şi nu trecu mult, cît ai zice un „tatăl nostru", pînă ce Ileana Cosinziana, la chip ca o floare de primăvară, intră în boltă.

Voinic de Plumb numaidecît o îmbie să şază pe un scaun de aur, apoi făcîndu-şi şteamătă [1] că caută marfa cerută, se apropie de uşă şi, fără să bage de seamă Ileana Cosinziana, pune mîna pe cheie şi o încuie. După aceea se strecură într-altă chiliuţă, aci îşi spălă faţa şi părul cu alte ape, şi iar se făcu tînăr şi mai frumos încă de cum a fost.

[1] A-şi face şteamătă — a-şi face de lucru.

Dar în clipa cînd el a încuiat uşa boltiţei, corăbioara a şi plecat şi mergea legănîndu-se pe luciul apei, care acum era tare liniştită. Ileana Cosinziana băgase şi ea de seamă că corăbioara se depărtă de ţărmure, dar în faţa junelui frumos, a cărui ochi sclipeau de focul dragostei, nu-i tocmai părea rău. Pentru că, mă rog d-voastră, Voinic de Plumb aşa era acum de frumos, încît pe sub soare nu i-ai fi aflat soţ. Şi se potriveau de minune amîndoi, după vorba cîntecului :

Hai, mîndră, să ne luăm,
Că noi bine sămănăm :
Şi la ochi, şi la sprincene,
Ca doi porumbei la pene ;
Şi la ochi, şi la uitat,
Ca doi porumbi la zburat.

Nu se putu însă suferi Ileana Cosinziana şi-i spuse, de la o vreme, lui Voinic de Plumb :

— Dacă aşa mi-a fost ursita, dea cerul să trăim laolaltă mult şi bine, dar să mă duci pe seama ta ; iar de mă vei duce pentru altul, să te certe Dumnezeu cînd ţi-o fi lumea mai dragă !

Aşa merseră ei cale lungă să le ajungă, îndrăgindu-se ca doi porumbei.

Şi după ce a dus-o la Voinic de Fer, el s-a întors iar la Moş Călugăr, dar nu şi-a mai putut lua nici un rămas bun de la ei, de jale şi bănat după Ileana Cosinziana, ci s-a dus blăstemîndu-şi chiar şi ceasul naşterii, decum al plecării la Voinic de Fer.

Cum sosi la Moş Călugăr, acesta, ca de obicei, îl în- trebă dacă i-a umblat bine sau rău pe unde a fost.
Voinic de Plumb, gîndiţi d-voastră, mă rog, de atîta amar de supărare după Ileana Cosinziana nu mai putu grăi, tăcea numai şi sta ca încremenit.
Dar Moş Călugăr ştia bine ce-i buba.
În sfîrşit, după ce îşi mai blăstămă o dată ceasul plecării lui la Voinic de Fer, zise cu multă înduioşare :
— Ei ! că dacă aş fi ştiut eu, precum n-am ştiut, nu aduceam eu pe Ileana Cosinziana prin atîtea primejdii pe seama altuia, ci o aduceam eu pentru mine însumi.
Văzînd cu cîtă duioşie îi vorbeşte, i se făcu milă chiar şi lui Moş Călugăr de bietul june că obosise atîta pentru ca altul să se îndulcească din osteneala lui.
Dar bag-seama, nu tot cine pregăteşte se şi îndulceşte. Moş Călugăr, însă, îl mîngîie zicîndu-i :
— Nici acum nu-i tîrziu, voinice, numai să mă asculţi pe mine. O să-i dăm noi şi la asta, ca la alte multe, de cap : să fii însă copil de sută ! Să te duci la Voinic de Fer, că tocmai acum pleacă la vînat şi să-i spui Ilenei Cosinzene ca să întrebe pe Voinic de Fer unde-i stau puterile. Să ştie însă înainte că la astă întrebare Voinic de Fer îi va da o palmă, la o a doua întrebare două palme şi la a treia întrebare trei palme, dar la a patra întrebare totuşi va spune.
Voinic de Plumb împlini şi aceasta întocmai.
Şi cînd s-a întors Voinic de Fer de la vînat, Ileana Cosinziana, după ce a gătit cu ale mesei, l-a rugat să-i

spună unde-i stau puterile lui. El, mîniindu-se îi dete o palmă. Dar ea se făcu tare obidoasă şi cu faţa plină de lacrimi îi zise :

— O ! Doamne sfinte ! cît timp am trăit noi laolaltă nu ne-am certat niciodată, şi orice taine eu toate ţi le-am descoperit, iar tu aceasta nu voieşti.

Şi cu altele de-alde aceste mi ţi-l îmbăta, pînă ce se petrecură toate cîte Voinic de Plumb i-a fost zis. Şi Voinic de Fer, oricît se stăpîni, n-avu încotro, căci vorba ceea :

Ceea ce săvîrşeşte muierea
Nu poate săvîrşi nimenea...

şi în urmă şi în coadă îi spuse ce ea dorea :

— Vezi acel corbăcel cu trei plesne ? de-l va lua cineva şi va plesni de trei ori cu el în trei părţi şi va zice iar de trei ori : „hip-hop ! puterile lui Voinic de Fer, unde sînteţi ?“ — atunci de sub pragul acela va ieşi o lădiţă în care se află trei ouă. Acele ouă sînt puterile mele, şi cine le va strica, pe mine mă va strica.

Cu asta se sfîrşi cearta dintre ei şi iară se îmbunară.

Veni apoi de altă dată Voinic de Plumb la curţile lui Voinic de Fer şi puse mîna pe cel corbăcel, plesni cu el în trei părţi şi strigă : „hip-hop, puterile lui Voinic de Fer, unde sînteţi ?“ Şi cînd găti a treia oară de strigat, îndată ieşi de sub prag lădiţa şi se deschise dinaintea lui şi scoase ouăle din ea.

Voinic de Fer auzise pocniturile corbăcelului şi alerga în ruptul capului să-şi mîntuiască puterile. Şi cînd nu mai era departe, strigă lui Voinic de Plumb să nu-i strice ouăle pînă va mai da un pas. Dar Voinic de Plumb era păţit, nu mai aşteptă nimic, ci izbi din toate puterile ouăle de pămînt de s-au făcut zdrob. Şi în acea clipă Voinic de Fer, în locul unde era, tot praf şi cenuşă s-a făcut.

Voinic de Plumb şi-a luat apoi pe Ileana Cosinziana şi mîndri veniră amîndoi la Moş Călugăr, unde au petrecut, în dragă veselie, nouăzeci şi nouă de nopţi din lunile de miere, despre care se vorbeşte că :

Curg ca viorele
Printre floricele.

După aceea mulţumiră frumos lui Moş Călugăr şi au plecat cu multe daruri frumoase de la el către casa părintească.

Colea cînd se mesteca ziua cu noaptea, ajunseră în oraşul în care el s-a născut şi opriră la casa părinţilor lui fără să spună Ilenei Cosinziana că acolo locuieşte tată-său. Se dete jos, apoi intră în căscioara bătrînilor, dete bună seara şi se rugă de bătrîni să facă bine să le dea sălaş de noapte.

Bătrînii se mirau, cum se face că o fată aşa aleasă să vină să ceară sălaş în smernica lor colibă. Şi îi spuse că va fi cu greu, că e mică căscioara lor, că e întunecoasă,

ba n-au curte cu grajd pentru cai, ba teacă, ba pungă, cu un cuvînt nu prea se arătau învoiţi. Dar Voinic de Plumb atîta se roagă, atîta le hodorogeşte, pînă cînd bieţii bătrîni n-avură încotro şi fură siliţi să-i primească în sălaş.

Ileana Cosinziana, cum a intrat în coliba bieţilor bătrîni, fiind tare ostenită de călătorie, se dete jos şi adormi ca moartă. Voinic de Plumb nu se culcă, ci se puse la poveşti cu bătrînii. Îi întrebă cum mai trăiesc, cum se hrănesc şi din ce pricină sînt numai singuri şi altele de alde aceste.

Bătrînii îi povestiră că ei trăiesc din agoniseala lor lucrînd pe la boieri, astăzi la unul, mîne la altul, că ei au avut trei feciori, dintre care doi trăiesc şi acum, dar făcîndu-se împăraţi nu vreau să mai ştie de ei, iar al treilea fecior nu se ştie dacă mai trăieşte sau nu, singur Dumnezeu mai poate şti „că de veci n-am mai auzit de el nimic", zicea bătrînul suspinînd.

Voinic de Plumb asculta cu multă sete spusele bătrînului şi mult se stăpînea, totuşi i se furişa din cînd în cînd cîte o lacrimă pe sub gene. Noroc că opaiţul nu făcea lumină mare, şi nu prea se băga de seamă.

Apoi îi povesti bătrînul întîmplarea cu Împăratul Roşu, cu soarele, cu luna şi stelele. Ce-au făcut feciorii lui, cum s-au întors cei doi acasă şi cum Împăratul Roşu le-a dat fetele în căsătorie, şi aşa mai departe.

Pînă ce povesti bătrînul toate aceste, bătrîna gătise cina ei obicinuită, din care se împărtăşi şi Voinic de Plumb cu mare îndestulare căci, mă rog, ce-i mai dulce ca ce mama-ţi găteşte !

După cină Voinic de Plumb se sui sus în cetate, unde erau închişi cei trei cai de aramă pe care călătorise el cu fraţii lui. Le duse demîncare, pentru că fraţii lui, de cînd i-au închis acolo, nu le-au mai purtat de grijă.

După ce le dete demîncare, povesteau caii între ei. Şi calul fratelui celui mai mare, între altele, zise :

— Acuma să vie domnul meu, să mă mai încalece, îndată l-aş arunc.. pînă în nori, de unde căzînd să şi crape.

Voinic de Plumb a înţeles şi, după ce mai aşteptă puţin pe-afară, intră şi puse mîna pe el şi-l scoase afară la preumblare. Calul, neştiind cine e pe el, cercă mult să-l arunce, după cum se lăudase, dar în zadar. Voinic de Plumb îl duce iar îndărăt şi ia pe celălalt, adică pe cel mijlociu. Acesta sări mai tare şi aruncă pe Voinic de Plumb drept în mare, apoi se întoarse şi povesti celorlalţi ce a făcut.

Dar calul cel mai mic, care fusese al lui Voinic de Plumb, zise către ceilalţi :

— Da' dacă acela care a venit şi ne-a dat nouă demîncare a fost chiar domnul nostru care ne-a dezgropat, şi văzînd acum că n-avem de mîncare i s-a făcut milă de noi şi ne-a dat, iar voi iată cu ce bine i-aţi răsplătit !

Se întoarse apoi către calul care l-a fost aruncat în mare şi i-a zis :

— De nu-l vei aduce îndărăt pînă dimineaţă, cu gura te mănînc şi cu picioarele te calc, pînă ce te voi zdrobi.

Această vorbă nu sfîrşi bine şi calul cel mijlociu a şi plecat după Voinic de Plumb, — frica-i mare domn. Şi umblă el, umblă şi crucişi şi curmezişi prin mare, dar Voinic de Plumb ca-n palmă, parcă l-a înghiţit pămîntul. De la o vreme, cum cotorosea el prin toate colţuleţele, se întîlneşte cu împăratul peştilor.

Împăratul peştilor îl întrebă ce caută.

Iar el spuse toate cum s-au întîmplat cu Voinic de Plumb. Atunci i-a zis împăratul peştilor să aştepte puţin, că el trebuie să îl afle. Şi luă un corn, în acesta suflă de trei ori în trei părţi şi îndată i s-au adunat toţi supuşii, adică toţi peştii. Apoi întrebă căpeteniile dacă sînt toţi de faţă. Aceştia spuseră că unul singur mai lipseşte. Mai aşteptară şi sosi şi acela dintr-o parte, dar abia venea de plin ce era.

Împăratul a ştiut că acela trebuie să fi înghiţit pe Voinic de Plumb şi l-a întrebat unde a fost şi pentru ce nu a venit la vremea hotărîtă.

Peştele i-a răspuns că a fost bolnav şi de aceea nu a putut veni.

Împăratul l-a întrebat a doua oară : nu cumva el a înghiţit vreun om ?

Peştele a răspuns că nu !

Atunci porunci împăratul să-l scoată afară şi să-l taie tot bucăţi.

Dar peştele văzînd că nu e glumă, mărturisi păcatul şi se rugă de iertare că-l va scuipa mai frumos încă. Apoi îndată l-a şi scuipat pe Voinic de Plumb, de zece ori mai frumos cum fusese mai întîi. El mulţămi împăratului peştilor şi a încălecat calul, şi iar s-a suit în cetate.

În cetate de-a dreptul la fraţii lui s-a dus. Aceştia dormeau încă. El i-a trezit din somn şi i-a mustrat aspru, de tot aspru pentru purtarea lor necuviincioasă faţă de părinţii lor şi faţă de cei trei cai de aramă, cărora au să-şi mulţămească tot norocul lor. Ei însă se mîntuiau cu cîte verzi şi uscate.

Şi ca să se arate dreptatea, i-a scos în mijlocul curţii, i-a pus de-a dreapta lui şi le-a zis :

— De sînteţi voi drepţi şi păziţi credinţa în Dumnezeu, să nu vă pedepsească ; iar de nu, ori pe mine ori pe voi în clipa aceasta să ne pedepsească.

Cînd vorba bine nu sfîrşi şi paloşul l-a aruncat pînă în nori, şi cînd căzu jos, căzu pe cei doi fraţi, adecă pe vinovaţi şi aceştia îndată căzură morţi, tăiaţi în bucăţi. El i-a îngropat pînă nu se făcuse încă ziuă bine.

Apoi şi-a adus pe Ileana Cosinziana în curţile împărăteşti, dimpreună cu părinţii săi bătrîni, pe cari abia i-a înduplecat să lapede coliba cea întunecoasă.

Şi a făcut o nuntă mare şi o veselie în întreaga împărăţie. Şi frunza în codru tremura de bucurie, că dreptatea totuşi a ajuns deasupra.

Ştie Dumnezeu al cui e sacul cu făina
Şi podul cu stănina!

Iar ei de bună seamă trăiesc şi împărăţesc şi astăzi, dacă n-au murit.
Eu mă suii pe o şa, şi o spusei aşa. Cine o ştie mai bine, facă bine să ne-o spună.

ANTOLOGIA DE LITERATURĂ POPULARĂ, vol. II.

Pe aripile Vulturului

DIHONIA dintre Vultur şi Şarpe e veche de cînd lumea. Pricina ei o aflăm într-o poveste păstrată în cărţile de lut rămase de la babilonieni. Ea a răzbit pînă la noi, biruind patru milenii...

*

La început, cînd lumea era în prima ei tinereţe, Şarpele se întîlni cu Vulturul şi-i zise :

— Hai să ne facem tovarăşi şi să pecetluim un legămînt de prietenie veşnică !

— Bucuros, răspunse Vulturul. Prietenia e lucrul cel mai sfînt de pe pămînt. Cerul pedepsească fără milă pe cel care va încălca învoiala noastră !

— Mai întîi să jurăm pe Şamaş, slăvitul soare. Săgeţile razelor lui să-l străpungă pe acela dintre noi care va fi viclean sau necredincios faţă de celălalt şi faţă de toţi urmaşii lui ! Pămîntul fie martorul jurămîntului nostru !

După pecetluirea legămîntului, cei doi prieteni o porniră spre un munte. Vulturul zbura încet şi aproape de pă-

mînt, slujind drept călăuză Şarpelui, care se tîra, rămînînd mereu în urmă. Vulturul îşi făcu cuibul în vîrful unui ulm înalt. Şarpele se cuibări la rădăcina copacului.

Vultanul îşi aduse puii în noul cuib, deoarece vechiul său sălaş fusese nimicit de o furtună năpraznică, iar Vulturoaica pierise, luptînd să-şi scape odraslele de prăpăd.

Şarpele îşi mută şi el puii la rădăcina copacului. Aici ei se bucurau de ocrotirea Vulturului, cît timp tatăl lor era plecat după pradă.

Şarpele îşi învăţă copiii să se ascundă în fundul pămîntului, dacă un vrăjmaş ar încerca să pătrundă în borta lor.

După înţeleapta lor învoială, în prima zi plecă la vînătoare Vulturul, iar Şarpele rămase acasă, să păzească cele două cuiburi. Seara, Vultanul se întoarse cu un taur sălbatic în gheare. Prada fu împărţită frăţeşte, aşa că Şarpele şi puii săi se putură ospăta din belşug.

A doua zi, Şarpele porni după pradă şi Vulturul rămase de strajă în vîrful ulmului. Spre amiază, Şarpele aduse o gazelă. Vulturul şi puii lui prînziră alături de prietenii lor.

A treia zi, Vulturul se întoarse din raitele lui cu un berbec. Masa fu la fel de îmbelşugată pentru toţi. Nu se ivi nici o pricină de neînţelegere.

Nu trecu mult şi vulturaşii se făcură mari, începînd să zboare în jurul cuibului. Ghearele lor erau destul de

ascuțite, nu numai să sfîșie prada, ci și să-i apere de orice musafir nepoftit.

În mintea Vulturului încolți atunci un gînd viclean. El își spuse într-o zi cu glas tare :

— Acum puii mei au crescut mari și nu mai au nevoie să fie păziți de Șarpe, cîtă vreme sînt plecat de acasă. M-am săturat să tot împart prada bogată pe care o aduc eu cu ceea ce adună el, cu chiu cu vai, de ici și de colo. Puii lui s-au lungit și lățit de pe urma hartanelor primite din ghearele mele. Îmi lasă gura apă după carnea lor fragedă. Mîine, cînd se duce vecinul la vînat, am să-i momesc odraslele și le voi înghiți pînă la unul. Șarpele n-o să mă bănuiască tocmai pe mine !

Cel mai mic dintre puii de vultur era mai isteț și mai chibzuit decît toți frații lui. Auzind vorbele părintelui său, îl mustră cu asprime :

— Să nu faci una ca asta, tată ! Altfel vei atrage pacostea asupra capului tău și al nostru. Șamaș are o plasă țesută din fire nevăzute și în ea cade oricine încalcă legile lui, înfăptuind o fărădelege. Săgeata dreptății nu iartă pe nimeni !

Dar Vulturul se făcu a nu auzi cuvîntarea lui prîslea și a doua zi pîndi clipa cînd megieșul se îndepărtase bine de cuibul său. Se coborî la rădăcina copacului. Pricepu că nu se poate strecura în gaură de șarpe. Dacă ar fi scormonit, urma ghearelor l-ar fi dat de gol. Aduse un ciolan pe care mai atîrna puțină carne și începu să strige cu glas mieros :

— Veniţi, pui iubiţi ai prietenului meu, să împărţim prada, căci am găsit ceva prin apropiere !

Atraşi de mirosul cărnii, puii Şarpelui se iviră de îndată din ascunzişul lor şi Vulturul îi înfulecă pînă la unul. Apoi se întoarse sătul în vîrful ulmului şi trase un pui de somn.

Pe la amiază numai iată că se iveşte şi Şarpele, tîrîndu-şi prada. Se grăbi să-şi strige odraslele, dar nici unul nu-şi scoase capul din cuib. Asta îl puse pe gînduri. Îşi părăsi vînatul adus cu trudă şi porni în căutarea puilor, spunîndu-şi :

„Să ştii că un vrăjmaş a pătruns în cuibul meu şi ei au intrat în pămînt, aşa cum i-am învăţat eu !"

Scotoci şi scormoni pretutindeni : parcă îi înghiţise ţărîna ! Plin de colb şi îndurerat peste măsură, Şarpele strigă :

— Spune-mi, pămîntule, martor al jurămîntului nostru, aşa-i că Vulturul a călcat învoiala, mîncîndu-mi copiii ? Dacă am dreptate, fă ca ochii mei să se umple de lacrimi !

Simţi pentru prima dată picuri de rouă fierbinte prelingîndu-i-se pe bot. Cu aceste lacrimi în ochi, sărmana făptură se înfăţişă lui Şamaş şi-i povesti tot ce i se întîmplase. Ceru pedepsirea Vulturului, care se legăna nepăsător în slava cerului, stînd cocoţat în vîrful ulmului înalt. Soarele se înduioşă de suferinţa Şarpelui şi-l învăţă cum să se răzbune. Iar cel păcălit amarnic de Vultan se arătă şi mai viclean...

Se tîrî la poalele unui deal şi acolo află un bivol răpus de săgeţile lui Şamaş. Se vîrî în leşul care abia se răcise şi se puse la pîndă. Păsările de pradă se năpustiră asupra stîrvului. Din vîrful copacului, Vulturul văzu zborul lor rotit şi pricepu că-i rost de niscaiva bunătăţi :

— Mă duc după o ciozvîrtă de bivol. Simt cum mă înghioldeşte foamea !

Dar vulturaşul cel mic încercă din nou să-l împiedice, sfătuindu-l cu înţelepciune :

— Să nu cumva să te duci, tată ! Poate că în hoitul bivolului s-a ascuns Şarpele.

Nici de astă dată Vulturul nu ascultă sfatul lui prîslea şi cît ai bate din palme se năpusti asupra prăzii, sfîşiind-o cu ghearele şi cu ciocul, în căutarea bucăţilor mai ademenitoare. Şi cum cotrobăia el hulpav prin mărunţaiele bivolului, îi dezveli coastele sub care pîndea Şarpele. Acesta se încolăci repede în jurul Vulturului.

— Cruţă-mi viaţa, începu să strige pasărea încolţită, şi te voi încărca de daruri ca pe un mire bogat !

Dar Şarpele nu se învoi, spunînd :

— Nu pot încălca porunca lui Şamaş, care te-a prins în plasa lui. Ea nu iartă pe nici unul dintre ticăloşii de pe faţa pămîntului !

Apoi smulse ghearele, frînse aripile semeţe ale Vulturului, jumulindu-le de pene, şi-l zvîrli într-o groapă fără fund, să moară de foame şi de sete.

Trufaşa pasăre de pradă zăcu multe zile în umilitoarea-i temniţă, simţindu-se tot mai firavă şi mai sleită de pu-

teri. În cele din urmă, Vulturul strigă lui Şamaş următoarele cuvinte deznădăjduite :

— Destul am răbdat de foame şi de sete în hruba mea, ispăşindu-mi nelegiuirea. De ce vrei să laşi să piară în fundul unei gropi întunecoase tocmai pasărea care îţi este cea mai apropiată ? Scoate-mă de aici şi voi îndeplini orice îmi vei porunci. Sau lasă-mă să mai văd încă o dată lumina ta, înainte de a-mi da sfîrşitul !

Soarele răspunse Vulturului :

— Tu ai încălcat jurămîntul prieteniei. Eu nu mă pot apropia de făptura ta mînjită de sîngele puilor tovarăşului tău. Dar nu te voi lăsa să pieri, întrucît ţi-ai ispăşît în parte pedeapsa. Îţi voi trimite un om care te va scoate din fundul gropii şi te va înzdrăveni. Îl vei duce pe spinarea ta pînă în slava cerului, unde va voi el !

În vremea aceea, oamenii care scăpaseră de potopul ce bîntuise pămîntul înălţară aproape de apa Eufratului cetatea sumeriană a Kişului. Le lipsea însă un cîrmuitor. Cel mai destoinic, mai înţelept şi mai puternic om era păstorul Etana. Sorţii căzură asupra lui şi iată-l pe păstorul de altă dată păstorind o cetate...

Etana primi o soţie de neam mare şi se dovedi un rege priceput. Dar în clipa cînd se dezlănţuise potopul, zeii smulseseră pămîntului iarba rodniciei, ascunzînd-o.

Din această pricină, ogoarele erau fără rod, vitele sterpe, iar mamele nu mai năşteau copii. Pe cîmp nu creştea decît pir, la care nu se uitau nici oile hămesite. Ploaia nu mai cădea nici ea. Turmele se prăpădeau pe islazuri

de foame şi de sete. Oamenii erau siliţi să roadă scoarţa sau rădăcinile copacilor. Etana însuşi nu avea nici un urmaş şi în jurul lui supuşii se împuţinau văzînd cu ochii.

Cineva trebuia să afle iarba rodniciei. Dar nimeni nu ştia unde o ascunseseră zeii : în fundul pămîntului, în adîncul mării sau în slava cerului ?

Atunci Etana ceru ajutorul lui Şamaş, singurul zeu care era martorul zilnic al suferinţelor omeneşti. Hotărît să-l ajute, fără ştirea celorlalţi stăpînitori ai cerului, Soarele îl îndrumă pe inimosul rege spre groapa în care zăcea Vulturul. Acesta îi spuse :

— Cum de umbli pe aici, unde nici păsările nu zboară, nici fiarele nu colindă ?

— Pe tine te caut, ca să-mi ajuţi să aflu iarba rodniciei. Doar tu poţi şti unde dau de ea ! răspunse Etana.

— Te-oi ajuta să afli ceea ce cauţi, dacă mă vei scoate din groapa aceasta !

Văzîndu-l atît de slăbit, Etana prinse o pasăre şi i-o aruncă Vulturului. El o înghiţi cu pene cu tot. Apoi omul încercă să umple fundul gropii, zvîrlind într-însa nisip şi nuiele. Prizonierul începu să se străvadă din întunericul gropii. Eliberatorul lui zvîrli o plasă de care Vultanul nu se putu agăţa, atîta era de nevolnic şi de istovit. Atunci craiul întinse o creangă lungă spre fundul hrubei şi, sprijinit de ea, apucă Vultanul de o aripă şi-l trase cu chiu cu vai la lumina zilei.

— Cum de-ai ajuns aici şi cine te-a adus în starea asta jalnică ? îl întrebă apoi Etana.
Primi următoarea deslușire :
— Așa cum tu eşti regele oamenilor şi al pămîntului întins, tot astfel sînt şi eu regele vulturilor şi al cerului nemărginit. Nimeni nu poate zbura mai sus decît mine. Într-o zi m-am avîntat în slava cerului şi am ajuns la zidul care împrejmuie palatul lui Anú, stăpînul văzduhului. Cu un descîntec numai de mine ştiut, am deschis porţile şi am ajuns la palatul lui Enlil, stăpînul vînturilor. Rînd pe rînd, am trecut de meterezele lui Enki, stăpînul apelor, Sin, stăpînul lunii, Şamaş, stăpînul soarelui şi Adad, mai-marele peste fulgere. În cele din urmă am ajuns în al şaptelea cer şi acolo am zărit iarba rodniciei, ascunsă sub tronul lui Iştar, zeiţa dragostei. Dar leii din preajma ei s-au năpustit asupra mea, mi-au smuls penele şi mi-au frînt aripile, astfel că m-am prăbuşit în groapa în care m-ai găsit. Dacă mă voi înzdrăveni cu ajutorul tău, vom urca împreună pînă în al şaptelea cer şi vom smulge iarba rodniciei de sub tronul zeiţei !
Etana îndreptă aripile Vulturului, înfipse în ele pene de împrumut şi îi făuri nişte gheare de aramă. Timp de nouă luni hrăni pasărea cu carne de taur sălbatic.
Cînd se simţi iar în puterile sale, Vulturul spuse lui Etana :
— Culcă-te cu pieptul pe spinarea mea, prinde-te zdravăn cu mîinile de capătul aripilor şi lipeşte-ţi pulpele

tale de coastele mele. De-acum nu ne vom mai opri din zbor pînă în cerul cel mai de sus !

După vreo două ore de zbor, Vulturul îl întrebă pe rege :

— Aruncă-ţi privirea spre pămînt şi spune-mi ce vezi, prietene ?

— Zăresc un munte învăluit în ceaţă, iar marea cu plete cărunte parcă-i o cascadă îndepărtată, răspunse Etana.

Peste alte două ore de zbor, aceeaşi întrebare :

— Pămîntul seamănă acum cu o pădure, iar marea cu un lac de munte !

După alte două ore de zbor, Vulturul îi ceru să privească încă o dată în jos.

— Pămîntul este aidoma unei ţarini, iar marea asemeni unui eleşteu dintr-o grădină.

Vulturul simţi că trupul i se îngreuiază, iar Etana fu cuprins de moleşeală. Avu totuşi curajul să privească în jos şi spuse Vultanului că pămîntul este ca o colibă iar marea ca un havuz. După un alt răstimp, pămîntul aducea cu o lipie, iar marea începea toată într-un coşuleţ de pîine. Cînd privi ultima dată în urmă, nu mai văzu nimic. Aripile Vulturului vîsleau buimace, iar Etana simţea că nu se mai putea ţine pe spinarea păsării: parcă o mînă îi trăgea îndărăt ! Şi dacă n-ar fi fost Şamaş, care să-i ajute, de bună seamă că amîndoi s-ar fi prăbuşit.

Trecură cu bine de cele şase porţi şi într-un tîrziu ajunseră la palatul zeiţei. Spre norocul lor, Şamaş o îndepărtase pe Iştar de-acasă. Penele Vulturului căpătară o strălucire orbitoare şi o tărie de diamant. Leii fură orbiţi de aripile zburătoarei şi ghearele ei de aramă îi goni de lîngă tronul zeiţei. În clipa cînd Etana înşfăcă iarba rodniciei, Iştar scoase un strigăt şi regele împreună cu Vulturul se prăbuşiră spre pămînt. Etana se ţinea de pintenii Vultanului, care îşi desfăcu aripile, ca să nu se prăvălească asemenea unui bolovan.

Cu iarba rodniciei în mînă, Etana deslușea cum pămîntul şi marea se apropiau de ei, devenind din ce în ce mai mari. Cînd ajunseră în dreptul norilor, regele văzu că zeii închiseseră cu zăvorul poarta ploilor. În cădere, Etana se agăţă de zăvor şi îl deschise, slobozind norii pecetluiţi după terminarea potopului.

Amîndoi se prăbuşiră în mare, dar ajunseră cu bine la mal. Astfel puse regele capăt secetei şi lipsei de rodnicie din ţara sa. Cîrmui cu înţelepciune cetatea Kişului vreme de 1 560 de ani. Cînd se stinse din viaţă, pe tron urcă fiul său, Balih, care domni doar 410 ani. Amintirea faptei tatălui său mai dăinuie pînă în zilele noastre...

Prelucrare de ION ACSAN

Uriaşul de piatră

LA RĂSĂRIT de bogata cetate a Troiei, mult înainte de izbucnirea războiului cîntat de aedul nemuritor Homer, se întindea puternicul regat al hittiţilor. Cărţile lor de lut, dezgropate în zilele noastre, ne-au păstrat ciudata poveste a unui uriaş făurit numai şi numai din piatră, care ar fi ameninţat să surpe palatele văzduhului...

*

Anù a devenit stăpînul cerului după ce a detronat pe înaintaşul său, Alalù, alungîndu-l pe pămînt.
Vreme de nouă ani a huzurit, ascultat orbeşte de credinciosul său sfetnic, Cumarbi. Nemaiputînd răbda toanele lui Anù, în al zecelea an, Cumarbi i s-a împotrivit şi l-a poftit la luptă dreaptă pe asupritorul său stăpîn. Sfetnicul a biruit, aşa că nevolnicul rege şi-a luat tălpăşiţa din cer, urmat doar de soţia lui. Au trebuit să se mulţumească cu o peşteră pămînteană.
Fosta crăiasă a văzduhului născu aici pe Tesup, stăpîni-

torul furtunilor. El urma să fie răzbunătorul părinților săi. Copilul creștea într-o săptămînă cît alții într-un an. Curînd se făcu un voinic în stare să se războiască singur cu o armată întreagă. Își făuri mai întîi o locuință falnică și îi dădu numele de Cummi. Aici își mută el părinții. Apoi înhămă la carul său doi tauri, unul cu coarne și copite de argint, numit Zorilă, altul cu coarne și copite de aramă, numit Murgilă.

Văzîndu-i că se temeau să pornească împotriva lui Cumarbi, Tesup îi lovi cu biciul său a cărui pleasnă răsuna ca un tunet.

Cînd carul se puse în mișcare, voinicul își umflă pieptul și începu să sufle din răsputeri. Stîncile și copacii dezrădăcinați zburau ca niște pietricele sau ca niște crengi uscate. Urcau de-a lungul spinării munților înalți și împroșcau văzduhul cu o furie neistovită. Vînturile hăuleau sălbatic și fulgerele spintecau norii de colb, care învăluiau palatul lui Cumarbi. Nici un locuitor al văzduhului nu cuteză să-și părăsească lăcașul și să-l ajute pe Cumarbi. Plin de răni, cu pletele pîrjolite de fulgere și cu ochii orbiți de licărirea lor, el bătu în retragere și părăsi cerul. Astfel își redobîndi Anù tronul, cu ajutorul fiului său. Tesup deveni mîna dreaptă și urmașul lui la domnie.

Cumarbi colindă multă vreme pămîntul, lecuindu-și singur rănile dobîndite în luptă. Nu se socotea înfrînt. Își făurea tot felul de planuri, care mai de care mai cumplite.

Într-o zi îl întîlni pe Impaluri, credinciosul sfetnic al craiului mărilor, şi-i zise :

— Pofteşte-l de îndată pe stăpînul tău la mine, întrucît am să-i spun ceva !

Cîrmuitorul mărilor se sperie primind această solie nedorită. Lesne ar fi putut să creadă Cumarbi că a trecut de partea vrăjmaşilor lui. De aceea îi porunci lui Impaluri :

— Du-te şi spune celui care m-a poftit că nu are de ce să-mi poarte duşmănie. I-am rămas la fel de bun prieten ca şi pînă acum. M-aş bucura însă ca el să fie oaspetele palatului meu. Îl voi găzdui îmbiindu-l cu cele mai alese bucate şi cu cele mai inimoase cuvinte.

Cumarbi se înfăţişă de îndată la ospăţul craiului mărilor. Cei mai gustoşi peşti şi cele mai dulci fructe care se coc pe malurile împărăţiei apelor se adunaseră în stive pe masa lor. Vinul tălăzuia în cupele uriaşe. Cînd petrecerea era în toi şi buna-înţelegere domnea între gazdă şi oaspete, ultimul îşi spuse păsul :

— Dacă-mi eşti atît de prieten, precum m-ai încredinţat, învaţă-mă cum pot să-l birui pe Tesup, cel care l-a reîntronat pe Anù, gonindu-mă pe pămînt !

Craiul mării îşi mîngîie barba, rămînînd multă vreme tăcut şi gînditor. Ochii lui scăpărară dintr-o dată o licărire vicleană :

— Du-te la craiul munţilor şi cere-i fata ! Trupu-i este cioplit din stîncă, ochii ei par două lacuri adînci, pletele sale au asprimea ţurţurilor din peşteră. Un colan făcut

din pietre prețioase îi împodobește gîtul. Va fi mamă doar o singură dată și va avea un copil de piatră. De cum ți se va naște feciorul, du-l într-ascuns în străfundul apelor mele și așază-l pe umărul drept al lui Upelluri, namila care duce în spinare pămîntul și cerul! Fiul tău va crește într-una pînă ce creștetul lui de cremene va izbi temeliile cerului. Zeii se vor prăbuși de pe tronurile lor și vor veni să îngenuncheze înaintea ta, redîndu-ți sceptrul și cerșindu-ți iertarea. Fulgerele lui Tesup se vor dovedi pentru prima oară niște jucării neputincioase...

Cumarbi mulțumi pentru sfatul primit și a doua zi trimise pe solul său, Mukisanu, la craiul munților, să-i ceară fiica de soție. Îl încărcă cu daruri bogate. Părintele se învoi să-și mărite fata, ba îi dădu și o zestre bogată, cum se cuvine unei odrasle crăiești.

Nu trecu mult și soția lui Cumarbi născu un copil dolofan și zdravăn ca un bolovan. Avea înfățișare omenească, dar făptura sa era numai și numai din piatră.

Ursitoarele luară copilul din leagăn și, mai înainte de a-i hotărî soarta, îl duseră la Cumarbi, așezîndu-l pe genunchii lui.

Tatăl scoase un chiot de bucurie cînd își văzu feciorul și îl ridică pînă în slava cerului. Apoi îl legănă în brațe, murmurîndu-i următorul cîntec de leagăn :

„Fiule, tu să-mi crești mare!
Urcă-ți umerii spre zare,

Sparge norii și cu palma
Zeii măturăi de-a valma,
Ca din cuiburi spulberate
Păsările speriate!"

În vremea asta, copilul întinse mîna către un ulcior de pămînt așezat pe masa de alături și, dîndu-i un brînci, îl trînti la pămînt. Cumarbi se înveseli văzînd prima ispravă a feciorului său : era un semn bun ! De aceea își încheie cîntecul astfel :

„Împlinindu-mi vechiul gînd,
Tu îi vei zvîrli pe rînd
Și în țăndări vei schimba
Zeii care-i vei afla —
Ca ulciorul pe podea!"

Apoi îl privi drăgăstos și îi zise :
— Fiul meu, trebuie să-ți dau un nume. Îți voi spune Ullicummi. În viitor, cînd oamenii vor auzi numele tău, își vor aminti de Cummi, locuința pămînteană a craiului furtunilor, povestindu-și unul altuia cum ai spulberat-o tu ca pe un mușuroi de cîrtiță.
Ursitoarele încuviințară soarta pe care Cumarbi i-o menise fiului său, dar numai în parte, și se retraseră să se sfătuiască între ele, pentru ca să nu-l supere pe mîniosul părinte al neobișnuitului copil.
Cumarbi trimise apoi pe Impaluri să cheme zînele care veghează la creștetul tuturor pruncilor, călăuzindu-le primii pași în lume. Cînd acestea se arătară, fericitul părinte le spuse :

— O, fecioarelor, duceţi-mi copilul pînă în străfundul mării şi puneţi-l pe umărul drept al lui Upelluri. Fie ca trupul să i se înalţe ca un stîlp de cremene care atinge pragul cerului!

Zînele înmărmuriră văzînd copilul de piatră: aşa ceva nu mai pomeniseră de cînd erau ele! Se temură să încalce porunca lui Cumarbi. Dar mai înainte de a-l coborî în străfundul noianului, ele arătară pruncul lui Enlil:

— Nu e un copil obişnuit, spuse acesta. E un monstru născut de soţia lui Cumarbi pentru a-l înfrunta pe Tesup, craiul furtunilor! Coborîţi-l în bezna apelor adînci!

Şi zînele aşezară pruncul de piatră pe umărul drept al namilei care sprijinea cerul şi pămîntul. Upelluri băgă de seamă nimic.

Copilul de cremene începu să crească nespus de repede. În două săptămîni talazurile îi mîngîiau umerii, iar într-o lună tot ele îi spălau genunchii.

După cîteva zile Soarele, care tocmai se urcase pe mai semeţ pisc al munţilor Siriei, se opri o clipă să răsufle şi să privească nesfîrşita întindere de ape de la poalele stîncilor. Deodată i se înfăţişă ceva nemaivăzut: din mijlocul apelor se înălţa un stîlp de piatră, care creştea şi creştea, apropiindu-se ameninţător de bolta cerului.

Fără să mai zăbovească o clipă, Soarele o porni în goană spre palatul lui Tesup. Ajunse la ţintă sleit de oboseală

şi gîfîind. Craiul furtunilor porunci scutierului său, Tasminu, să-l îmbie cu mîncăruri şi băuturi alese. Dar Soarele nici nu vru să audă de aşa ceva. Cu răsuflarea tăiată povesti pe scurt ceea ce i-a fost dat să zărească. În palatul fratelui său Tesup se afla şi zeiţa frumuseţii şi a iubirii, Iştar. Curioasă să vadă şi ea năzdrăvana călătare, ceru să-i însoţească pînă în vîrful muntelui. Tesup şi Soarele se învoiră.

La vederea Uriaşului de piatră, dezlănţuitorul furtunilor păli şi strigă :

Vai nouă, sîntem pierduţi ! Cine se va putea măsura cu acest monstru ?

Un zîmbet de deznădejde îi stropiră obrazul. Chipeşa lui Iştar rămase însă liniştită şi zise :

Nu te teme, frate, că-i vin eu de hac ! Uriaşul acesta este el mare, dar puţină minte are. Şi apoi înţeleptul Eia l-a învăţat :

„Dacă piatra naşte-n vatră,
Face doar un prunc de piatră.
Dar nu-i pricină de tînguire :
Stînca-i mută şi nătîngă.
Lesne va s-o dovedească
Viclenia femeiască !“

Iştar se întoarse la palatul ei şi îşi puse straiele cele mai strălucitoare. Apoi coborî pe malul mării. Aici începu să cînte şi să joace, izbind talerele unui chimval.

Marea porni să clocotească de mînie şi un talaz se sfă-

rîmă chiar la picioarele zeiței. Din vuietul cumplit al apelor ea desluși următoarele vorbe :

„Nu-ți irosi măiastra ta cîntare,
Căci piatra-i mută și ureche n-are !
Ascunde frumusețea ta vicleană,
Căci n-are ochi nepăsătoarea stană !"

Ișstar înțelese că vraja glasului și a frumuseții de zeiță nu pot înrobi Uriașul de piatră. Se întoarse dezamăgită la frații ei, care o așteptau în vîrful muntelui. De acolo tustrei porniră abătuți spre palatele lor falnice, amenințate să ajungă niște ruine jalnice.

Frica pusese stăpînire și pe ceilalți locuitori ai văzduhului. Tesup îi află pe toți adunați să se sfătuiască ce este de făcut pentru a înlătura primejdia. Craiul furtunilor le strigă :

— Lăsați vorbele și puneți mîna pe arme ! Va fi un război cum încă nu s-a mai văzut nici în cer, nici pe pămînt. Sloboziți-mi vînturile din peșterile care le slujesc drept temniță ! Înjugați la calul meu pe Zorilă și pe Murgilă ! Dacă nu-l doborîm chiar acum pe Uriașul de piatră, ne va surpa el pe noi !

Cînd totul fu gata, Tesup pocni din biciul tunetelor și oastea porni într-un iureș nestăvilit. Haita vînturilor sfîrtecă urlînd pașnicele turme ale norilor. Apoi se năpusti asupra vrăjmașului, căznindu-se să-l doboare. Dar în loc să-și unească puterile și să-l izbească dintr-o latură, vînturile împingeau din toate părțile deodată și mai rău se încurcau.

Atunci comandantul oştirii le porunci să sufle numai dinspre răsărit. Uriaşul de piatră nici nu s-a sinchisit. Apoi vînturile încercară să-l biruie, opintindu-se dinspre apus. Dar nici aşa nu l-au răpus. Hai să sufle şi dinspre miazăzi : un munte e mai lesne de clintit ! Năvăliră şi dinspre miazănoapte, icnind amarnic. Zadarnic ! Tesup le sări în ajutor dezlănţuind fulgere şi ploi în creştetul uriaşului. Cremenea se înroşea, apa o spăla, iar vrăjmaşul se călea şi într-una creştea. Coarnele şi copitele taurilor se tociseră, izbind în piatra încăpăţînată. Sulițele şi săbiile lăsară duşmanului pe frunte sau pe gură o biată scrijelitură !

Între timp, Hebat, soţia lui Tesup, stătea dîrdîind în palatul ei şi aştepta sfîrşitul luptei. Dintr-o dată văzduhul începu să se clatine din temelii. Parcă cineva ar fi zgîlţîit pardoseala pe dedesubt, gata-gata să surpe totul. Crăiasa furtunilor înţelese că lupta e pierdută şi începu să-şi smulgă pletele, simţind c-o pîndeşte şi pe ea surghiunul.

Se urcă pe meterezele palatului şi-i strigă lui Takiti, sluga cea mai de nădejde pe care o avea :

— Du-te la stăpînul tău şi află ce s-a mai întîmplat !

Takiti se grăbi să îndeplinească porunca crăiesei, dar cînd să coboare din cer şi să-l afle pe Tesup, Uriaşul de piatră îi şi tăie calea, împiedicîndu-l să vadă ce se petrece dedesubt.

Pe cîmpul de luptă vînturile gîfîiau sleite, trăsnetele erau vlăguite şi toate armele zăceau rupte sau tocite. Craiul furtunilor chemă la el pe scutierul său, Tasminu, şi-i spuse amărît :

— Urcă-te în turnul cel mai înalt al văzduhului şi vesteşte-i pe toţi că nu ne-a mai rămas altceva de făcut decît să ne supunem !

Tasminu se căţără pe cel mai înalt turn al zidului care înconjura cetatea zeilor şi începu să răcnească din răsputeri :

— Am fost înfrînţi ! Trebuie să ne predăm !

Cînd pricepu cele strigate de Tasminu, sărmana Hebat îşi pierdu simţirea. De bună seamă că s-ar fi prăbuşit dincolo de meterezele cerului, dacă Takiti, care făcuse cale întoarsă, nu ar fi prins-o în braţele lui.

Întunericul învăluise auritele palate ale zeilor îngrijoraţi de soarta care-i aştepta a doua zi, cînd Tesup se reîntoarse cu oastea lui înfrîntă.

Într-un tîrziu, Tasminu spuse craiului furtunilor :

— E drept că Uriaşul de piatră nu poate fi înfrînt în luptă dreaptă. Să ne slujim de răgazul pe care ni-l dă noaptea aceasta şi, mai înainte de a arunca armele în semn de supunere, să încercăm să-l doborîm pe căi ocolite. Hai să mergem chiar acum la palatul lui Eia, zeul înţelepciunii şi al vicleniei. Cercetînd cărţile vechi, poate ne va da el un sfat mîntuitor.

Tesup găsi îndemnul acesta plin de înțelepciune. Cu noaptea în spinare o porniră amîndoi spre Abzuva, orașul peste care domnea Eia.

Zeul se arătă primitor și săritor, făgăduindu-le o mînă de ajutor. Tesup și Tasminu se întoarseră acasă, în vreme ce Eia se duse la Nippur, orașul peste care domnea Enlil. Îi povesti despre Uriașul de piatră cerîndu-i să pună și el umărul la doborîrea acestuia.

Enlil își aminti de copilul de piatră pe care i-l arătaseră nu de mult zînele și spuse :

— Nu te supăra, dar eu nu mă pot măsura cu Ullicummi. Picioarele lui sînt scufundate în apele mării și creștetul său zgîlțîie temeliile cerului. Ca stăpîn al pămîntului, n-am ce-i face !

Văzînd că Enlil se codește, Eia coborî voinicește în străfundurile mării. Se opri în dreptul urechii namilei aplecate sub povara pămîntului și a văzduhului și-i spuse cu glas tare :

— Upelluri, tu nu știi că vicleanul Cumarbi s-a răzvrătit împotriva locuitorilor cerului și ți-a pus pe umărul drept un stîlp de piatră care crește într-una și acum a început să zgîlțîie temeliile palatului lui Tesup ?

Namila clătină din cap și răspunse :

— Ce-mi pasă mie de certurile voastre, care nu se sfîrșesc niciodată ! Oricine ar veni stăpîn în cer, nu s-ar gîndi să-mi ușureze povara. Și așa mă socotiți un nătîng,

bun numai să vă duc pe toţi în spinare, ca să huzuriţi în voie. Nici n-am simţit cînd aţi îngrămădit deasupra mea totul. Habar n-am avut cînd aţi despărţit cerul de pămînt cu ajutorul cuţitului vrăjit. E drept că umărul drept mă cam doare. Dar cum mă supără toate încheieturile, n-am nici o pricină cu Uriaşul de piatră de care-mi tot vorbeşti. Eu şi aşa nu-l văd!

Zeul îi împinse capul spre dreapta, dar Upelluri era aproape orb, aşa că nu deslusi ceva. Văzînd că nu e nimic de făcut, Eia porni de-a dreptul prin apele mării spre palatele văzduhului.

Aici chemă la el pe toţi cei care fuseseră de faţă atunci cînd cerul a fost despărţit de pămînt şi află de la ei că cuţitul vrăjit stă ascuns într-un tezaur străvechi. Porţile lui ruginiseră de mult şi doar cu ajutorul unui descîntec puteau fi deschise. Cu chiu cu vai cineva îşi aminti cuvintele descîntecului şi porţile se deschiseră scîrţîind. Eia pătrunse în cea mai tainică încăpere şi acolo află ceea ce căuta.

Zeul înţelepciunii coborî din nou pînă la Upelluri şi, adăpostindu-se sub umărul namilei, tăie cu ajutorul cuţitului vrăjit gleznele Uriaşului de piatră.

Ullicummi se clătină pe umerii namilei, apoi se prăbuşi huruind în fundul abisului de ape. Pămîntul se cutremură, iar talazurile se învolburară, înălţîndu-se ca în răstimpul celei mai cumplite furtuni. O parte din Uria-

şul de piatră s-a prăbuşit pe malul mării, în Cilicia, alcătuind un munte care a primit numele de Ullicummi. Dacă Cumarbi ar fi dăruit fiului său de piatră un strop de minte, zeii din cer ar fi fost înfrînţi. Dar :

Pe-un uriaş de piatră îl poţi învinge lesne,
Căci e sărac cu duhul şi are slabe glezne...

Prelucrare de ION ACSAN

Ochii Adevărului

ODINIOARĂ, cînd zeii înşişi judecau pricinile ivite pe pămînt, Minciună se înfăţişă înaintea dregătorilor dreptăţii pentru a-l pîrî pe fratele său, Adevărul.

Cu greu ai fi putut afla pe lume fiinţe mai deosebite decît ei. Adevărul era un bărbat fără cusur : înalt, voinic, cu o fire deschisă şi cu nişte ochi totdeauna plini de blîndeţe şi înţelepciune. În schimb, Minciună era mic de statură, pus pe harţă şi cu o căutătură care ascundea numai viclenie şi ură. Ochii fratelui mai mare citeau fără greş în inima întunecată a mezinului, ferindu-se să-l stîrnească cu ceva şi căutînd să-l facă mai bun şi mai blînd. Cu toate acestea, Minciună se hotărî să se descotorosească de el, cu atît mai mult cu cît Adevărul era cel ce urma să moştenească averea părintească.

Dădu, aşadar, fratelui său în păstrare un cuţit mare. Pîndi ziua cînd el era dus de acasă şi, furînd cuţitul, îl ascunse undeva. Cînd ceru Adevărului lucrul încredinţat — ia-l de unde nu-i !

Pîrîtul recunoscu că primise cuţitul, dar că nu ştie nici el cum de-a dispărut din locul în care l-a pus. Se lăsă tîrît în faţa judecăţii celor nouă zei mari ai Egiptului, hotărît să-l împace pe fratele său după cum se cuvine. Nu ştia sărmanul ce-l aşteaptă...

Iată cum suna pîra ticluită de Minciună :

„Un straşnic cuţit am avut
Şi fratele meu l-a pierdut,
Deşi i l-am dat în păstrare.
Era cît o stîncă de mare ;
Mînerul întins ca o punte —
Putea să despice un munte.
Iar teacă-i pusesem o peşteră —
Nu ştiu lucrătură mai meşteră !
Vădiţi-vă astăzi puterea
Voi, zei, şi răpiţi-i vederea,
Să bîjbîie-n orice unghet,
Să-mi fie la casă uşier !"

Cînd Adevărul ridică ochii spre judecătorii săi, cerînd îndulcirea pedepsei, se trezi învăluit de bezna orbirii. Şi astfel, în loc de stăpîn, ajunse uşierul casei părinteşti.

În fiecare zi Minciună întîlnea la intrare pe fratele său : ochii lui, lipsiţi de vedere, îl sfredeleau parcă mai puternic ! Chemă atunci la el pe cele două slugi credincioase ale Adevărului şi le porunci :

„Duceţi-vă stăpînul în pustie,
Ca leul sau leoaica să-l sfîşie !"

Adevărul fu înşfăcat şi dus spre podişul unde colindau cele mai temute fiare ale deşertului. Cu toate că nu vedea locurile pe unde trecea, orbul zise slugilor sale :

„De ce mă duceţi voi înspre podiş ?
Lăsaţi-mă aici şi, pe furiş,
Jertfească unu-n locul meu un cîine,
Iar altul să-mi aducă zilnic pîine !"

Prima slugă prinse un cîine şi-l jertfi la marginea podişului pustiu, unde colindă leul fioros. Apoi se duse la Minciună şi-i spuse :

„Dorinţa ta o ascultară zeii :
Pe Adevăr îl sfîşiară leii !"

Crezîndu-l pe cuvînt, Minciună nici gînd să-şi ascundă bucuria pe care i-o pricinuia solia !

Cea de a doua slugă se duse la bucătar şi, cum îşi primi mîncarea, duse pe ascuns Adevărului bucata de pîine cerută. Cîteva zile îşi hrăni astfel stăpînul părăsit la poalele unei coline din marginea oraşului.

Prin apropiere se afla casa unei femei de neam mare, al cărui bărbat murise într-o luptă cu vrăjmaşii faraonului. Slujnicele ei trecură pe lîngă colină şi îl văzură pe chipeşul orb părăsit în voia soartei. Stîrnită de vorbele lor, stăpîna se duse să-l vadă pe cel năpăstuit. La porunca ei, slugile îl călăuziră la palat. Acolo sărmanul fu îmbăiat şi îmbrăcat în straie curate, recăpătîndu-şi înfăţişarea de mai înainte. Pasămite, femeia bogată se

îndrăgosti de Adevăr şi vru să şi-l aleagă de soţ. Dar ştiindu-l şi fără avere şi fără vedere, îşi tăinui iubirea faţă de rudele sale îngîmfate. Pentru a nu trezi bănuiala nimănui, Adevărul deveni uşierul casei.

După cîtăva vreme femeia de neam mare născu un băiat neasemuit de frumos. Îl trimise de timpuriu la şcoală şi el se arătă foarte destoinic la învăţătură, pe lîngă că era şi cel mai isteţ dintre toţi. Scria fără greşeală şi în toate întrecerile cu colegii săi era întotdeauna primul. De aceea toţi prinseră pică pe el şi începură să-i strige batjocoritor :

„Tărtăcuţă învăţată,
Are mamă, n-are tată !"

Mîhnit de aceste cuvinte de ocară, băiatul se duse la maică-sa şi o întrebă cine este tatăl lui. Aceasta îi spuse :

„Tatăl tău e orbul care
Şade colo, la intrare !"

Atunci băiatul se duse la uşierul palatului, îl aşeză pe scaun şi-l ospătă din belşug, dîndu-i să bea vin după pofta inimii lui.

Apoi îl întrebă :

„Cine te-a orbit, doresc să ştiu,
Vreau să te răzbun, fiindcă ţi-s fiu !"

Adevărul îi răspunse fără ocol :

„Pricina e frate-meu, Minciună,
M-a orbit şi-a vrut să mă răpună !"

Apoi îi povesti amănunţit cît de viclean şi hain s-a arătat mezinul la judecata zeilor. Băiatul învăţă pe dinafară pîra ticluită de Minciună şi a doua zi se puse pe treabă.

Luă cu el zece pîini, un toiag, o pereche de sandale, un burduf cu vin şi o sabie. Alese din turma mamei sale taurul cel mai falnic şi mai arătos. Puse desaga la spinare şi mînă taurul spre imaşul unde păşteau vitele pricăjite ale lui Minciună. Află pe păstorul acestuia şi-i lăsă în seamă toată averea sa, spunînd că a venit de departe şi că are o treabă cu un negustor din oraş. Păstorul se învoi să-i îngrijească frumosul taur în schimbul pîinilor şi a sandalelor nou-nouţe.

Taurul rămase două luni în grija păstorului lui Minciună. Acesta veni într-o zi să-şi vadă cireada. Taurul băiatului făcea de ruşine întreaga turmă, atît de gras şi de mare era. Stăpînul bău vin din burduful străinului şi, luînd sabia, se duse să înjunghie buhaiul. Zadarnic se împotrivi păstorul, spunînd că vita îi fusese lăsată în păstrare de un drumeţ şi că acesta se va întoarce negreşit după ea. Minciună îl linişti:

„Taurul acesta nu-i zeiesc,
Doi în locul lui îţi dăruiesc!"

Doborî apoi frumosul animal, îl prăji pe jăratec şi în cîteva zile isprăvi şi carnea, şi vinul din burduf. După care se întoarse ghiftuit la casa lui.

Fapta lui Minciună ajunse la urechile băiatului, care

de îndată se înfăţişă la păstorul acestuia, cerîndu-şi taurul ! Mare-i fu mirarea neaflîndu-l pe imaş. Sluga încercă să-l îmbuneze :

„Tauru-l mîncă stăpînul turmei —
Doi îţi dau în schimb, la urma urmei !"

Băiatul se răsti la păstor, spunîndu-i :

„Taurul pe care voi l-aţi fript
Nu-i găseşti pereche în Egipt.
Trupul său se înălţa cît munţii,
Norii îi treceau prin dreptul frunţii ;
Coarnele ca două piramide
Răscoleau nisipurile-aride ;
Cînd căsca un bot de crocodil
El făcea să scadă-ntregul Nil !"

Păstorul se minună auzindu-l şi-i răspunse :

„Unde ai văzut, drumeţ poznaş,
Taur ca al tău de uriaş ?"

Dar băiatul îl înşfăcă şi, după ce îl află şi pe Minciună, de îndată îi duse pe-amîndoi la judecată. Zeii spuseră păgubaşului :

„De cînd această lume am făcut,
Un taur ca al tău noi n-am văzut !"

Atunci băiatul îi întîmpină cu aceste cuvinte :

„Dar unde aţi văzut cuţitul care
Avea tăişul cît o stîncă mare,
Mînerul lui întocmai ca o punte —
În stare să despice şi un munte ?

Apoi adăugă cu hotărîre :

„Sînt fiul Adevărului orbit
Şi pentru răzbunare am venit !"

Ştiindu-l pe fratele său sfîşiat de lei, Minciună se grăbi să facă următorul jurămînt :

„De-l veţi afla pe Adevăr în viaţă,
Să fie ochii mei cuprinşi de ceaţă,
Să bîţîi pururi prin orice ungher,
La casa lui să mă vedeţi uşier
Iar cel ce mi-l aduce azi încoace
Să-mi dea pe loc cinci sute de gîrbace !"

Băiatul aduse de-acasă şi înfăţişă judecătorilor pe vîrstnicul său tată. Aceştia îl recunoscură şi, dovedindu-se netemeinicia pîrei ticluită cîndva de Minciună, redară Adevărului vederea. Fratele hain şi viclean primi pedeapsa pe care singur şi-o alesese : cele cinci sute de gîrbace cu care îl răsplăti fiul Adevărului şi orbirea, darul judecătorilor înşelaţi de el.

Şi de atunci ochii Adevărului licăresc la fel de sfredelitori, ca acum cîteva mii de ani...

Prelucrare de ION ACSAN

Insula şarpelui proroc

ULISE, SINDBAD şi Robinson Crusoe au ca străbun îndepărtat pe un oştean necunoscut al faraonilor Egiptului de odinioară. Cea mai veche poveste marinărească, aşternută pe un papirus de scribii de acum patru mii de ani, ne duce pe ţărmul Mării Roşii, în portul Tebei...

*

La apropierea corăbiei de ţărm, după ce lunga călătorie spre meleagurile de miazăzi ia sfîrşit, cei care îşi revăd patria după o lipsă îndelungată se îmbrăţişează. Toţi îşi reamintesc nenumăratele primejdii înfruntate luni de-a rîndul. Un om îmbrăcat în straie de înalt dregător priveşte însă ţărmul cu mîhnire şi teamă, fără a auzi urările de bun-venit ale celor de pe mal...

Înoştea mînia cumplită a faraonului, care îl trimisese pre o ţară îndepărtată cu o poruncă, neadusă la îndeplinire. Nenorocul îl pîndise pretutindeni şi, cu toate străduaniile sale, se întorcea cu mîinile goale. Vedea pri-

vîrea încruntată a stăpînului şi se întreba ce soartă îl aşteaptă : surghiunul sau moartea. Înţelegîndu-i zbuciumul, se apropie de el unul dintre slujitorii săi mai vîrstnici, care îi spuse următoarele vorbe înţelepte :

— Linişteşte-te, stăpîne, de vreme ce am ajuns cu bine aproape de locul unde se înalţă palatul slăvitului nostru stăpîn. Spală-ţi faţa şi mîinile, puneţi straiele cele mai frumoase, apoi înfăţişează-te regelui. Vorbeşte-i deschis atunci cînd vei fi poftit să-i spui prin cîte am trecut. Răspunde fără să-ţi pierzi cumpătul şi drămuieşte bine fiecare cuvînt pe care-l vei rosti. Căci limba omului este şi mîntuitorul, dar şi osînditorul lui. Caută vorbele blînde, care potolesc mînia regească, fereşte-te de vorbele îndrăzneţe, în stare să ducă pe oricine la moarte. Şi fiindcă dregătorul îl asculta, fără să-l întrerupă, vorbitorul nu se sfii să-i depene o păţanie de-a sa, care se sfîrşise pînă la urmă cu bine. Cîţiva dintre cei mai puţin grăbiţi să coboare din corabia care se mai clătina încă pe valuri se adunară în juru-i, dornici să nu scape nici unul din cuvintele rostite de povestitor...

— Văzut-aţi voi vreo corabie lungă de o sută douăzeci de coţi şi lată de patruzeci ? Rar mai întîlneşti azi asemenea minunăţie. O sută douăzeci de năieri, floarea întregului Egipt, atîţi am fost la începutul călătoriei. Priveam marea aşa cum priveşti pămîntul. Ne uitam la cer aşa cum te uiţi la acoperişul unui templu nespus de înalt. Inima noastră era mai neînfricată decît inima

leilor care înfruntă pustiul. Presimţeam orice furtună cu mult înainte de izbucnirea ei, preziceam orice dezlănţuire a vînturilor mai înainte de a porni cea dintîi adiere. Călătoream spre miazănoapte, către minele de aramă ale regelui din peninsula Sinai. Tocmai cînd eram în largul mării, vînturile ne-au împins corabia departe, spre ţinuturile de miazăzi şi asupra capetelor noastre se abătu o furtună cumplită. Un val înalt de opt coţi ne spulberă corabia şi toţi pieriră pînă la unul. Singur eu m-am pomenit aruncat pe-o scîndură şi marea m-a lăsat într-un tîrziu pe ţărmul unei insule necunoscute.

Am petrecut trei zile într-o singurătate deplină, neavînd alt tovarăş decît inima mea, care-i plîngea pe cei înghiţiţi de noian. Noaptea dormeam în scorbura copacilor, ziua mă tupilam în umbra lor. Nu duceam lipsă de nimic. Am aflat prin împrejurimi smochine, struguri, pere minunate la gust, fructe de sicomor [1] şi pepeni sălbatici. Pescuiam peşti şi prindeam păsări cu mîna, nici o vieţuitoare nu fugea din calea mea. De fiecare dată mă întorceam încărcat ca o albină. Mi-am adunat la un loc proviziile şi am săpat o groapă. Apoi am aprins focul cu ajutorul unui lemn uscat pe care l-am frecat, pînă a început să fumege. Mă pregăteam să aduc o jertfă de mulţumire zeilor, fără să bănuiesc ce mă mai aşteaptă.

[1] Copac exotic uriaş, cu fructe asemănătoare cu smochinele.

Deodată am auzit o detunătură şi am crezut că era un val puternic sfărîmat de stînci. Dar marea era liniştită. Arborii au început să trosnească. Întregul ţărm se zguduia ca sub o povară neobişnuită. M-am trîntit la pămînt şi mi-am acoperit faţa cu mîinile. Cînd le-am înlăturat, am zărit cu groază în iarbă un şarpe lung de treizeci de coţi, dintre care doi coţi măsurau numai alba-i barbă. Dihania avea solzi de aur şi sprîncene de lazulit şi se tîra spre mine necontenit. Avînd în spate nesfîrşita mare, nu întrezăream nici o scăpare. Mai bine m-ar fi înghiţit şi pe mine noianul, decît să-i umplu acestei arătări burduhanul! Am rămas trîntit pe burtă şi mi-am căinat viaţa prea scurtă. Întindeam mîinile înainte, cerşind îndurarea fierbinte. Dar şarpele se opri în faţă-mi şi cu grai omenesc îmi grăi:

„Cine te-a adus aici, străine,
Pe această insulă, la mine?
Dacă simt cumva că ai minţit,
Vei pieri în flăcări, negreşit!"

Cînd am aflat că voi muri pe rug, n-am putut o vorbă să mai îndrug. Atunci şarpele m-a înhăţat şi, legănîndu-mă în botul lui, am ajuns mai mult mort decît viu în peştera-i cu pragul argintiu. Cînd m-a lăsat pe podeaua pardosită cu peruzele, întreg şi nevătămat, am prins puţin curaj. M-am trîntit ca un sclav în faţa stăpînului său şi, cînd mi-a pus aceeaşi întrebare, i-am povestit trista

mea păţanie. După ce mi-am depănat toate peripeţiile, şarpele mi-a zis cu blîndeţe :

„O, nu te teme, omule sărman !
De vreme ce scăpat-ai de noian,
În peşteră la mine ajungînd,
Acasă ai să mi te-ntorci curînd."

Apoi îmi prevesti că voi petrece patru luni încheiate pe insulă, după care va veni o corabie egipteană cu năieri cunoscuţi de mine şi ei mă vor duce acasă. Îmi voi îmbrăţişa iar soţia şi copiii şi voi muri la adînci bătrîneţi pe meleagul strămoşilor mei.

Ferice-i cel ce poate să-şi povestească chinurile îndurate cînd toate cîte-a suferit au luat sfîrşit ! Spre a-mi mîngîia durerea pierderii tuturor tovarăşilor mei, primitorul şarpe îmi zugrăvi împrejurarea tristă în care a rămas fără cei şaptezeci de fraţi, surori, veri şi copii ai săi.

Într-o noapte, în timp ce el era plecat, pe insulă se prăbuşise o stea în flăcări şi toţi semenii lui arseseră pînă la unul. Cînd s-a întors acasă, n-a găsit decît şaptezeci de trupuri înnegrite de văpăi. I-a îngropat cu cinste şi i-a plîns pe fiecare în parte. Din sfărîmăturile stelei prăbuşite s-a înfiripat o fată de o rară frumuseţe, care a rămas pe insulă, îngrijindu-l pînă ce jarul suferinţei lui pricinuite de pierderea îndurată s-a stins cu desăvîrşire. Într-un miez de noapte a trecut pe deasupra peşterii o stea cu coadă şi fata l-a părăsit pentru a putea lua locul stelei care se prăbuşise prin puterea unui vrăjitor. Dacă

n-ar fi fost fata cea mărinimoasă, poate că s-ar fi stins şi el! Dar a rămas în viaţă spre a face bine celor care au avut de îndurat, asemenea lui...

Nici o corabie nu poposise încă pe aceasta insulă. Prima urma să sosească tocmai peste patru luni. De aceea s-a arătat şarpele atît de nedumerit, întîlnindu-mă pe mal.

N-am ştiut cum să-mi mai arăt recunoştinţa. M-am înclinat înaintea lui pînă la pămînt şi i-am promis că, de îndată ce voi ajunge la Teba, voi înfăţişa faraonului însuşi mărinimia gazdei mele. I-am spus că îi voi aduce acasă tauri şi păsări drept jertfă şi că mă voi întoarce cu o corabie încărcată cu daruri scumpe : mirodenii, balsamuri, smirnă şi tămîie. Îl voi cinsti ca pe un zeu care sare în ajutorul oamenilor sărmani într-un ţinut cu totul şi cu totul necunoscut. Şarpele însă mi-a zis :

„Nu-s zeu — sub chipul meu atît de crunt
Se-ascunde însuşi regele din Punt.[1]
Ce daruri să-mi aducă egiptenii
Cînd ţara mea-i bogată-n mirodenii ?!"

Şi, într-adevăr, de pe insulă nu lipsea nimic. Erau numeroşi arbori cu răşină plăcut mirositoare. Peştera gazdei mele era ticsită cu comori : saci cu tot felul de mirodenii, grămezi de aur şi argint. Stîlpii peşterii erau acoperiţi cu peruzele.

[1] Ţară menţionată de izvoarele antice, situată, probabil, pe litoralul Somaliei şi Eritreei, cu care vechii egipteni au avut legături întîmplătoare.

În ziua cînd împlinisem patru luni de cînd mă aflam pe insula şarpelui proroc, am ieşit dis-de-dimineaţă din peşteră şi m-am căţărat în pomul cel mai înalt de pe mal. Am văzut pe la prînz o corabie. Punîndu-mi mîna streaşină la ochi, am deslușit curînd că erau corăbieri veniţi din Egipt. Pe unii dintre ei îi cunoşteam. Cînd oamenii s-au apropiat de mal, am ieşit în întîmpinarea lor, strigîndu-i pe cîţiva pe nume. Toţi s-au bucurat văzîndu-mă, căci mă credeau mort de multă vreme.

M-am întors la peşteră, să-i aduc vestea şarpelui, dar el mi-a luat-o înainte, urîndu-mi drum bun şi dăruindu-mi saci cu smirnă, tămîie şi piper. Am mai primit colţi de elefant, ogari şi maimuţe la fel de mari ca şi oamenii.

Am dus toate aceste preţioase daruri pe ţărm şi cunoscuţii mei le încărcară pe corabie. M-am întors din nou la peşteră să-mi iau rămas bun de la gazda mea, care nu se arătase, pentru a nu-mi speria prietenii. M-am înclinat din nou pînă la pămînt, mulţumindu-i pentru toate cele făcute pentru mine, iar şarpele îmi zise :

„Acasă să te-ntorci fără zăbavă
Şi în oraşul tău tu adu-mi slavă!
Doar dup-a doua lună de plutire
Voi veţi trăi şi clipa de sosire.
Corabia cum s-a desprins de maluri
Şi insula îmi va pieri în valuri...“

Prezicerile şarpelui se îndeplinirăşi de data asta. Nici nu ne-am îndepărtat bine de ea şi insula începu să se scufunde în apele mării, fapt care i-a uimit pe prietenii

mei. Le-am spus că vom sosi acasă după două luni şi ei au rîs de mine. Dar după aceea mi-au dat dreptate. Am plutit, aşadar, spre miazănoapte şi la ziua prorocită ne aflam în portul Tebei. Am fost adus înaintea faraonului, căruia i-am înmînat darurile Şarpelui şi am ajuns oştean în garda slăvitului stăpîn. Precum vezi, încheie povestitorul, un rău poate fi spre bine. Învaţă din necazurile mele şi povesteşte-i faraonului întîmplarea mea, poate îţi va sluji !

Dar înaltul dregător dădu din cap neîncrezător :

— Zadarnic, prietene ! Cine mai dă apă-n zori vreodată unei păsări ce va fi tăiată ?

El ştia că nu avusese norocul să întîlnească şarpele mărinimos, şi nici nu adusese daruri care să înduplece inima faraonului. Totuşi, după cele auzite, înţelese să înfrunte primejdia cu fruntea sus, aşa cum făcuse înţeleptul oştean care-l însoţise cu credinţă, povestindu-i păţania lui minunată.

Prelucrare de ION ACSAN

Ursita fiului de faraon

A FOST ODATĂ, în ţara piramidelor, un faraon din cale-afară de mîhnit că nu avea nici un urmaş. Şi s-a ploconit acest faraon pe la templele tuturor zilelor pînă ce, în sfîrşit, soţia lui i-a născut feciorul multdorit.

Numai că, de îndată ce şi-a văzut visul cu ochii, marea lui bucurie i-a fost întunecată de o prevestire rea. La creştetul copilului s-au înfiinţat şapte femei tinere şi frumoase, cu faţa rumenă şi cu urechi de juncă. Erau cele şapte Hathor, ursitoarele, care, chipurile, hotărau soarta fiecărui copil egiptean din vremurile străvechi. Fie că meneau noului-născut bogăţia şi fericirea, fie că, dimpotrivă, îi hărăzeau sărăcia sau cine ştie ce nenorocire de neînlăturat, zeiţele erau pururi zîmbitoare şi nepărtinitoare.

Ele se adunară în jurul leagănului în care se afla puiul de faraon, fără să bage de seamă că doica se preface că doarme, nerăbdătoare să afle soarta vlăstarului regesc, ocrotit de ea. Ceea ce îi fu dat să audă umplu de amără-

ciune atît inima dădacei, cît şi inima tatălui nenorocos. Iată ce meniră cele şapte ursitoare :

„S-a născut într-o zi rea copilul
Şi o să-l răpună crocodilul ;
Dacă nu, un şarpe tîrîtor ;
Dacă nu, un cîine lătrător...“

Cînd vorbele acestea au ajuns la urechea faraonului, acesta s-a gîndit să-şi ferească unicul copil de ursita lui tristă. Zis şi făcut.

O armată de robi ridică în inima deşertului un turn de piatră, încoronat cu o terasă împrejmuită, de unde, adăpostit de dogoarea soarelui, la umbra unui chioşc, puteai cuprinde cu ochii împrejurimile. Turnul era păzit cu străşnicie de o ceată de oşteni din garda faraonului şi încăperile lui se asemănau cu cele ale unui palat. Cel ce locuia aici nu ducea lipsă de nimic, pivniţa fortăreţei fiind înţesată cu provizii. Crocodilii se aflau la o mare depărtare, şerpii nu colindau prin locurile acelea, din lipsă de hrană, iar cîinilor nu li se îngăduia să se apropie.

Anii trecură repede şi fiul faraonului ajunse un băieţandru care, în afară de nisip, turn şi oşteni, nu mai văzuse nimic. Ziua îi plăcea să se suie pe terasă şi să măsoare depărtările, doar, doar se va ivi ceva nou. Şi iată că într-o după-amiază zări în depărtare un om însoţit de un animal ciudat.

Fiul de faraon întrebă pe servitorul de lîngă el :
— Ce aleargă în urma omului de acolo ?
Servitorul se codi să răspundă, dar, neavînd încotro, spuse :
— E un ogar. Omul se slujeşte de el la prinderea vînatului.
Atunci prinţul ceru nerăbdător :
— Să mi se aducă şi mie unul asemănător !
Cînd faraonul află dorinţa arzătoare a fiului său, spuse servitorului care îi adusese vestea :
— Duceţi-i un pui de ogar, ca să nu se mîhnească prea mult inima lui !
Fiul de faraon îngriji el însuşi căţelandrul pe care îl primise în dar, pînă ce acesta se făcu un ogar sprinten şi voinic.
Sosi şi ziua cînd prinţul, ajuns un flăcău înalt şi puternic, se sătură să stea toată ziua cu braţele încrucişate în turnul din pustietate.
Aflînd în cele din urmă cine este şi de ce a fost închis în turn, tînărul ceru să stea de vorbă cu tatăl său şi astfel ajunse pentru prima dată în mijlocul unui furnicar de oameni, care intrau şi ieşeau din casele lor mai mult sau mai puţin arătoase. În palatul faraonului văzu crocodili şi şerpi împăiaţi, dar inima lui nu se înspăimîntă de înfăţişarea lor fioroasă.
Cînd rămase între patru ochi cu tatăl său, prinţul îi spuse :

— Îţi mulţumesc că m-ai păzit cu mare străşnicie de cele trei nenorociri care mă pasc, atîta timp cît am fost un copil neştiutor. Dar acum sînt destul de mare ca să mă pot apăra şi singur de ele. Nu pot trăi ca un trîntor pînă la adînci bătrîneţi, fără să cunosc lumea cu toate frumuseţile şi primejdiile ei. Fiindcă tot nu voi scăpa de ceea ce îmi este scris, pentru ce să mă mai ascund în pustie ? Nisipul sterp va naşte crocodili, şerpi şi dulăi care mă vor răpune oricînd. Îngăduie-mi să mă duc unde voi vedea cu ochii şi, după ce voi fi învins pe cei trei vrăjmaşi ai mei, mă voi întoarce la tine pentru a-ţi moşteni sceptrul, palatul şi rodnica ţară pe care o cîrmuieşti !

Faraonul rămase uimit de vorbele înţelepte ale fiului său şi se învoi să-l lase să plece singur, fără nici o escortă şi fără bogăţii care stîrnesc lăcomia oamenilor. Îl înzestră cu un car de luptă, cu cai pentru drum, cu straie de schimb, cu merinde şi cu arme care să-l pună la adăpost de primejdii. Prinţul nu se îndură să se despartă de ogarul său, care putea să-i fie de mare folos la vînătoare, ocrotindu-l de fiare.

O corabie regească îl lăsă pe ţărmul Siriei, unde nu mişună nici crocodili, nici şerpi.

Apoi i se spuse :

— Du-te unde te cheamă ursita ta !

Şi corabia ridică pînzele, îndreptîndu-se spre gurile Nilului. Prinţul o urmări multă vreme cu privirea întristată.

A doua zi îşi mînă caii spre adîncul ţării necunoscute,

care se aşternea înaintea lui, în căutarea locurilor bogate în păşuni şi vînat. Ogarul nu-şi părăsea niciodată stăpînul, ziua hăituind împreună cu el sălbăticiunile şi noaptea păzindu-l cu credinţă.

Ţara în care ajunse prinţul se numea Naharin şi era aşezată în apropierea Eufratului. Regele din Naharin avea şi el un singur copil, o fată. Faima frumuseţii ei se răspîndise peste mări şi ţări. Aşteptîndu-se la mulţi peţitori şi, pentru a nu se învrăjbi cu nici unul, regele se gîndi să-i pună la grea încercare, spre a dobîndi un ginere vrednic să-i fie urmaş. Îşi închise, aşadar, copila într-un turn înzestrat cu şaptezeci de ferestre aşezate la şaptezeci de coţi deasupra pămîntului.

Cînd fata ajunse la vîrsta măritişului, regele trimise următoarea veste tuturor prinţilor din ţările învecinate :

„Cel ce va să sară pînă la fereastră,
Unde zăvorîtă stă copila noastră,
Poate s-o primească grabnic de nevastă!"

Numai din ţara Kharon sosiră şapte prinţi palestinieni. Şapte corturi arătoase se ridicau în preajma cetăţii şi în fiecare dimineaţă şapte flăcăi gătiţi regeşte porneau spre turn să-şi încerce norocul. Seara se întorceau neîncununaţi de izbîndă.

Soarele tocmai asfinţea cînd fiul faraonului sosi la corturile celor şapte peţitori. El fu găzduit de cei din ţara Kharon.

Îl îmbăiară şi îi unseră trupul cu aliſii parfumate. Îl aşezară apoi la masă, împărţind cu el pîinea ospeţiei. Caii lui fură ţesălaţi şi hrăniţi, întocmai ca şi armăsarii prinţilor.

În cele din urmă fiul de faraon fu întrebat de unde vine. Se codi să spună adevărul, aşa că născoci o poveste care înduioşă inima gazdelor lui :

— Sînt fiul unuia dintre cei mai viteji războinici de pe carele de luptă ale faraonului. Cînd am rămas orfan de mamă, tata şi-a luat o altă soţie. Ţinînd mult la copiii ei, maştera începu să mă urască de moarte. Ca să scap cu viaţă, m-am urcat pe carul de luptă al părintelui meu şi am fugit în lume !

La rîndul lui, fiul de faraon îi întrebă de ce zăbovesc în preajma oraşului. Gazdele îi zugrăviră în cuvinte înflăcărate frumuseţea fetei regelui din Naharin, dar cînd înfăţişară turnul în care era închisă fecioara, faţa lor se posomorî. Oaspetele pricepu de îndată că ei nu izbuteau să sară pînă la vreuna din cele şaptezeci de ferestre la care adăsta prinţesa. Ceru îngăduinţa să-i însoţească a doua zi. Peţitorii din ţara Kharon se învoiră bucuroşi. Ei nu bănuiau că musafirul lor era un săritor neîntrecut. Căci faraonul ştiuse să-şi călească feciorul pentru a birui toate piedicile întîlnite în calea lui.

Oaspetele însoţi trei zile la rînd pe prinţii palestinieni, ascunzîndu-şi bucuria că încercările lor se dovedeau zadarnice. Fata regelui din Naharin îl măsura cu privirea

galeşă din fereastra turnului, iar voinicul se îndrăgosti de ea de-a binelea...

A patra zi ceru să facă şi el o încercare şi sfetnicii regelui, crezînd că este tot un prinţ, cum şi arăta, de altfel, nu-l împiedicară. Se dădu înapoi cale de şaptezeci de paşi şi dintr-un salt ajunse tocmai la fereastra unde îl aştepta frumoasa frumoaselor. Pasămite, dragostea îi dăduse aripi. Prinţesa îşi trecu braţele după gîtul lui şi îl sărută ca pe un logodnic multaşteptat, sub privirile uluite ale celor de jos.

Un sol veni de îndată la rege şi, spre a înveseli inima lui de tată, îl vesti :

— Un tînăr a atins fereastra fiicei tale !

Neîndoindu-se că este vorba de unul din cei şapte prinţi palestinieni, regele întrebă liniştit :

— Cine este cel care a izbîndit ?

Cînd auzi însă că e vorba de fiul unui războinic viteaz de pe carele de luptă ale faraonului, fugit de acasă pentru a scăpa de ura maşterii, care avea şi ea copii, regele se mînie şi zise :

— Nu-mi dau eu fata după un flăcău de pripas, fugit din Egipt în căutarea norocului. Întoarcă-se în ţara lui de baştină !

Solul veni într-un suflet pînă la fiul faraonului şi-i zise :

— Înapoiază-te în ţara ta de baştină, dacă vrei să scapi cu viaţă !

Vorbele solului ajunseră la urechile prințesei și din vîrful turnului răsunară aceste cuvinte :

„Alungînd pe cel ce mi-e menit,
Veți vedea și tristul meu sfîrșit :
N-am să gust din carne, apă, poame,
Voi pieri de sete și de foame !"

Amenințările fiicei ajunseră la urechile tatălui ei. Clocotind de mînie, regele porunci oamenilor săi să-l ucidă pe tînărul egiptean, care pătrunsese în iatacul fetei pentru a o îmbrățișa. De la fereastra turnului ea văzu oamenii regelui apropiindu-se înarmați pînă în dinți, și, ghicindu-le gîndul, strigă :

„Dacă astăzi omul drag îmi moare,
Pier și eu pînă-n apus de soare !
Pieptul meu de n-o să-i fie scut,
Amîndoi vom coborî în lut..."

Oamenii se codiră să ducă la îndeplinire nedreapta poruncă regească, temîndu-se că prințesa își va curma singură zilele. De data aceasta părintele se înspăimîntă de-a binelea și cerbicia lui fu înfrîntă. Ceru să i se înfățișeze perechea de îndrăgostiți. Tînărul îi plăcu, întrucît nu avea înfățișarea unui om de rînd.

Cînd se văzu față în față cu regele din Naharin, fiul de faraon se temu. Dar, după ce acesta îl strînse la piept și-l sărută ca pe un viitor ginere, numindu-l chiar fiul lui, prințul răsuflă ușurat.

Regele sirian îi dădu de soţie pe fiica lui şi-l înzestră cu o casă arătoasă, cu turme de vite şi cu ogoare muncite de robi numeroşi, astfel ca tinerii soţi să nu ducă lipsă de nimic.

După cîtăva vreme fiul de faraon destăinui soţiei sale prevestirea celor şapte ursitoare, fără să-i spună însă cine sînt adevăraţii lui părinţi. Iar ea se arătă tare îngrijorată şi primul lucru care i-l ceru, fu să-şi ucidă ogarul. Prinţul se împotrivi, spunînd că l-a crescut de mic şi că nu se poate despărţi de el în ruptul capului.

Din ziua aceea prinţesa n-a încetat să tremure pentru viaţa soţului ei, fiindu-i frică să-l mai lase singur. Cînd prinţul se arătă dornic să călătorească şi să vîneze, ea se hotărî să-l însoţească pretutindeni, pentru a-l păzi de cele trei pieze-rele.

Merseră ei tocmai spre ţara Egiptului şi poposiră într-un sat din apropierea Nilului. Oamenii din partea locului erau tare mîhniţi din pricina unui crocodil uriaş, care ieşea din apele fluviului şi cuteza să vină pînă în mijlocul satului, unde tînăra pereche îşi găsise o locuinţă. Această dihanie era una din ursitele rele ale prinţului. Dar crocodilul avea un duşman neîmpăcat, care îl împiedica să iasă din fluviu şi să pustiască împrejurimile. La rîndul lui crocodilul nu-i dădea răgaz vrăjmaşului său, Ocrotitorul apelor, să colinde în tihnă malurile Nilului. În fiecare dimineaţă se încăierau cei doi uriaşi, dar nici unul nu putea să-l biruie pe celălalt. Şi se războiau ei aşa de vreo două luni.

Crocodilul ştia că el nu-şi va putea răpune potrivnicul decît cu ajutorul unui muritor. Or, oamenii fugeau de cum se apropia fiara de satul lor. Ştiindu-se prietenul sătenilor, Ocrotitorul apelor nu se temea de braţele lor, deprinse cu truda cîmpului şi nu cu mînuirea armelor.

Prinţul nici nu bănuia că tot în acel sat se aciuase şi cea de a doua ursită a sa, un şarpe veninos, care ieşea noaptea din scorbura lui şi muşca pe bieţii oameni doborîţi de munca istovitoare din timpul zilei. Nici unul din cei muşcaţi nu se mai deştepta vreodată. Aceeaşi soartă ar fi avut-o şi fiul faraonului într-o noapte, dacă...

Cu o zi mai înainte, prinţul se întîlni cu Ocrotitorul apelor. Acesta îi spuse să se păzească de crocodilul pe care soarta lui potrivnică îl trimisese acolo, spre a aduce la îndeplinire prezicerile ursitoarelor. Fiul faraonului îl răsplăti pentru sfatul lui prietenesc şi a doua zi rămase acasă. Încercă să uite de piezele-rele care îl pîndeau, ospătîndu-se şi bînd vin şi bere din blide de lut ars. La coborîrea serii fu cuprins de un somn de plumb. Soţia umplu două blide, unul cu bere şi altul cu vin, gîndind că poate, în toiul nopţii, bărbatul se va trezi însetat şi va căuta ceva de băut. Propti apoi de peretele încăperii sulița prinţului şi se întinse în aşternutul ei, rămînînd însă trează.

Pe la miezul nopţii, şarpele se strecură în încăpere printr-o crăpătură a peretelui şi se tîrî spre locul unde prinţul dormea dus. Dar cum mirosul aţîţător al blidelor cu băutură îl ispiti, el se opri să le guste conţinutul. Unul

dintre blide se vărsă şi băutura ameţi şarpele care rămase ţeapăn. Soţia fiului de faraon sări din aşternut şi, văzînd duşmanul temut lîngă aşternutul soţului ei, înmărmuri. Îşi luă inima în dinţi şi se apropie tiptil de musafirul nepoftit. Îi străpunse capul cu suliţa şi tîrîtoarea se zbătu ce se zbătu pînă ce îşi dădu duhul. Prinţul se trezi buimăcit din somn şi, cînd pricepu tot ce se întîmplase, nu ştiu cum să-i mulţumească soţiei sale. Ea îi zise încrezătoare :

— Iată că te-am scăpat de una din ursitele tale rele. Cu voia zeilor te voi scăpa şi de celelalte două !

Peste cîtăva vreme prinţul se duse să vîneze pe malul Nilului, însoţit de ogarul său. Se păzea însă de apele fluviului, unde crocodilul sortit să-l piardă îl pîndea necontenit.

Însoţitorul său căpătă însă grai omenesc şi-i zise :

„De nu fugi din calea mea, stăpîne,
Te va pierde propriul tău cîne !"

Speriat de cuvintele ogarului său, care se îndrepta spre el urlînd, prinţul îşi căută scăpare în apele Nilului. Acolo îl înşfăcă crocodilul care, tîrîndu-l spre un ostrov ascuns în păpuriş, îi spuse :

„Zadarnic fugi de mine, sortitul crocodil,
Ce mi te urmăreşte de cînd erai copil.
De vrei să scapi cu viaţă, să juri că, pînă-n seară,
Ocrotitorul apei prin tine o să piară !"

Prinţul îi răspunse însă fără şovăire :

„De mi-e sortit, sînt gata să pier, răpus de tine,
Dar nu-l ucid pe duhul sfătuitor de bine!"

Crocodilul îi dădu răgaz de gîndire pînă la asfinţitul soarelui, apoi se afundă în apele fluviului. Cînd dihania îi răpise stăpînul, cîinele înotase pînă la ostrov, ascunzîndu-se în păpuriş. După ce auzi spusele crocodilului, o ţinu într-o fugă pînă acasă.

Văzînd că ogarul s-a întors fără stăpînul său nedespărţit, prinţesa începu să-şi smulgă pletele din cap, sigură că bărbatul ei fusese sfîşiat de crocodil. Dar credinciosul animal căpătă din nou grai omenesc şi povesti stăpînei sale cele întîmplate. Deoarece soarele cobora spre apus, prinţesa luă suliţa cu care răpusese şarpele şi se îndreptă spre locul unde fiul faraonului rămăsese ca ostatec al dihaniei.

Tocmai aici îşi petrecea noaptea Ocrotitorul apelor. De aceea îl adusese crocodilul pe fiul faraonului în ostrov, gîndind că acesta se va lăsa înduplecat să-l răpună pe duşmanul lui chiar în seara aceea.

La apusul soarelui crocodilul se ivi şi ceru din nou prinţului să-l ucidă pe Ocrotitorul apelor, că de nu, îl va sfîşia pe loc cu colţii lui, aşa cum îi meniseră ursitoarele. Cum nici de data asta ostatecul nu se învoi să-i facă pe plac, crocodilul ieşi din apă şi-l tîrî pe prinţ în păpuriş, ca să-l sfîşie : căci se temea ca între timp să nu sosească Ocrotitorul apelor şi să-i tulbure ospăţul. Numai că acolo

pîndea soţia prinţului care, văzîndu-şi bărbatul în primejdie, înfipse suliţa în gîtlejul fiarei lacome. Se încinse o luptă aprigă, care putea să sfîrşească rău, dacă n-ar fi venit şi Ocrotitorul apelor, grăbind astfel sfîrşitul crocodilului.

Apoi femeia îşi îmbrăţişă bărbatul şi-i zise :

— Iată că te-am scăpat şi de a doua ursită a ta ! Rămîne să te mai scap şi de ultima piază-rea care te mai ameninţă.

În lipsa lor de acasă, cei şapte prinţi din ţara Kharon, mînioşi că regele din Naharin îşi alesese drept ginere un egiptean de pripas, îşi adunaseră ostaşii, biruind armata siriană.

Ajuns prizonier, regele fu întrebat :

— Unde este fiica ta cu netrebnicul pe care ţi l-ai ales urmaş la tron ?

Regele răspunse :

— S-a dus să hăituiască fiarele din ţară. Pot să mai ştiu eu pe unde umblă ei ?

Atunci cei şapte prinţi se sfătuiră să-şi împartă oastea în cete mai mici, care să răscolească toate ţinuturile învecinate în căutarea fugarilor.

Cel care îi va descoperi să-l ucidă pe egiptean, iar cu nevasta lui să facă ce-o pofti, urmînd ca după aceea să-şi împartă ţara regelui învins.

Aşadar, unii plecară spre miazăzi, alţii spre miazănoapte, o parte spre răsărit şi alta spre apus.

Iar cei care plecară spre miazăzi ajunseră în cele din urmă şi în satul unde hălăduia fiul faraonului. Simţind apropierea duşmanilor, Ocrotitorul apelor ceru prinţului şi soţiei sale să fugă în munţi şi să se ascundă într-o peşteră pînă ce va trece primejdia. Îi sfătui însă să nu ia cu ei şi ogarul. Cei doi făcură întocmai, numai că prinţul, neîndurîndu-se să-şi părăsească tovarăşul de vînătoare, acesta îi însoţi pînă în ascunzătoarea lor.

Două zile şi două nopţi petrecură ei în adăpostul de vreme rea. Şi numai iată că în ziua a treia, prin dreptul peşterii lor trecură trei dintre prinţii palestinieni, însoţiţi de oastea lor. Fiindcă nici unuia dintre ei nu-i dete prin minte să răscolească peşterile din munţii pustii, trecură prin dreptul ascunzătorii fără să-i dibuiască. Dar în clipa cînd ultimul oştean trecu de peşteră, ogarul se repezi după el şi începu să-l latre. Vrăjmaşii recunoscură de îndată pe însoţitorul fiului de faraon şi năvăliră în peşteră.

Femeia se aruncă în faţa bărbatului ei şi o suliţă o străpunse, doborînd-o la pămînt. Egipteanul răpuse pe unul dintre duşmani cu sabia lui, iar ogarul îl sfîşie pe cel de al doilea. Însă suliţa celui de-al treilea prinţ pătrunse în pieptul fiului de faraon, care se prăvăli alături de cîinele său, rănit şi el de o săgeată.

Cei doi prinţi palestinieni au fost aşezaţi pe o targă de frunze. Fiul de faraon cu soţia şi ogarul lui fură părăsiţi înaintea peşterii, pentru a fi sfîşiaţi de vulturii înălţimilor.

După ce vrăjmaşii se îndepărtară, prinţul egiptean deschise ochii. Soţia şi ogarul zăceau alături de el cu piepturile pline de răni. Muribundul spuse, căinîndu-şi soarta :

— S-a adeverit întocmai ceea ce ursitoarele mi-au menit din leagăn : am scăpat de şarpe şi de crocodil şi acum pier din pricina ogarului de care nu m-am îndurat să mă despart, cu toate stăruinţele soţiei mele şi ale Ocrotitorului apelor !

Apoi îşi ridică ochii spre cer şi strigă :

— Zei ai patriei mele, eu nu v-am greşit niciodată cu nimic şi totuşi voi m-aţi urmărit cu ura voastră pretutindeni. Viaţa nu mai are nici un rost pentru mine fără tovărăşia soţiei credincioase şi a cîinelui meu ; nu din vina lui pier eu acum, ci pentru a se îndeplini hotărîrile soartei. Barem aveţi grijă ca atît eu, cît şi fiica regelui din Naharin să avem parte de o îngropăciune demnă de noi şi să nu fim sfîşiaţi de fiarele flămînde sau să putrezim sub cerul liber !

Şi zeii Egiptului auziră cuvintele fiului de faraon şi se înduioşară. Marele Ra spuse tovarăşei sale :

„Soarta s-a îndeplinit !
De aceea eu sînt dornic
Să renvie, negreşit
Cei ce s-au iubit statornic !“

Mama zeilor încuviinţă cuvintele lui, adăugînd :

„Viaţa lor pilduitoare
Dă-le-o înapoi, Zeu-soare !“

Hotărîrea lor fiind îndeplinită, cele şapte Hathor se arătară binevoitoare :

„Dragostea ce ei şi-o poartă
Biruie vrăjmaşa soartă !"

Şi iată că, în timp ce zeii Egiptului îşi vorbeau astfel, de peştera înaintea căreia zăceau cele trei trupuri însîngerate se apropie Ocrotitorul apelor. În mînă el avea nişte leacuri culese de pe malurile Nilului, care puteau vindeca orice rană pricinuită de o armă. Nu trecu mult timp şi fiul faraonului se trezi ca dintr-un somn adînc. Se aplecă asupra soţiei lui şi o găsi vie şi nevătămată. Ogarul începu să se gudure la picioarele lor, parcă cerîndu-şi iertare pentru suferinţele pricinuite stăpînilor lui.

Ocrotitorul apelor le spuse apoi că regele din Naharin este prizonier şi-i sfătui pe tineri să se ducă la palatul din Teba. Abia acum află prinţesa cine este părintele soţului ei.

Nu mică fu bucuria faraonului, revăzîndu-şi feciorul scăpat de cele trei pieze-rele, care îl pîndiseră. Auzind de nelegiuirea prinţilor din ţara Kharon, trimise oastea egipteană în Siria pentru a elibera pe tatăl nurorii sale. În fruntea oştenilor se afla însuşi fiul faraonului, care se răzbună doborînd în luptă dreaptă pe toţi ceilalţi cinci prinţi palestinieni. Oastea lor fu împrăştiată repede, ca nisipul deşertului de pe creştetul unei piramide.

Regele Siriei îşi recăpătă tronul, iar fiul faraonului se întoarse în Egipt, încărcat de prăzi bogate. După stinge-

rea din viață a tatălui, faraon fu ales fiul său, care își biruise cele trei ursite cu ajutorul soției sale credincioase. Cei doi avură la rîndul lor un fiu, căruia ursitele îi meniră o domnie pașnică și îndelungată.

Cînd ajunse la adînci bătrînețe, tatăl lăsă tronul fiului său, iar el se retrase cu soția și ogarul lui gîrbovit în turnul în care își petrecuse copilăria. Și din vîrful acelui turn priviră cum se perindă mileniile, deoarece zeii uitară să-i mai cheme în lumea umbrelor, mistuindu-se ei înșiși în negura uitării...

Prelucrare de ION ACSAN

Fraţii învrăjbiţi

CICĂ AU FOST odată doi fraţi : cel mare se numea Anup, iar cel mic, Bata. Cînd s-au văzut ei orfani, Anup era însurăţel, în vreme ce Bata rămăsese un copilandru. Mezinul crescu, aşadar, în casa fratelui mai mare, de parcă ar fi fost fiul lui.

Nevasta lui Anup avea un păr lung şi tare mult îi plăcea să stea ore întregi în faţa oglinzii spre a şi-l împleti în zeci de codiţe strîns lipite una de alta : pasămite, aşa se pieptănau femeile din vremea ei. Cu treaba nu se prea omora, ştiind că are un soţ harnic şi că fratele cel mic nu numai că-i semăna, ba chiar îl şi întrecea.

În cîţiva ani mezinul ajunse cu un cap mai înalt decît Anup. El ducea pe umerii săi vînjoşi tot greul gospodăriei. Smulgea inul din pămînt, îl usca la soare şi îl curăţa cu ajutorul unui pieptăne de lemn. Ţesea întîi straie pentru Anup, şi apoi pentru el. Mîinile lui dibace făceau minuni la războiul de ţesut. Tot el ara ogorul şi-l semăna cu grîu, orz şi secară.

Prin aprilie-mai începea secerişul. Bata apuca cu stînga un mănunchi de spice, fără să se aplece prea mult, căci

grînele crescuseră cît un stat de om, şi îl reteza, repezind secera de lemn cu dinţişori de cremene, pe care o ţinea în dreapta. Cînd coşurile se umpleau, el le ducea la arie şi, la terminarea secerişului, treiera recolta cu ajutorul asinilor şi vitelor pe care le îndemna necontenit.

După ce pleava era îndepărtată, el îşi împovăra umerii cu cîte doi saci de grîne deodată şi primul rămînea în magaziile faraonului, iar celălalt în hambarul fratelui. Tot el stropea grădina mînuind sub arşiţă cumpăna de ridicat apa, ba se îngrijea şi de livada cu pomi fructiferi şi de viţa de vie. Din ciorchinii de struguri terciuiţi sub picioare, el dobîndea vinul tămîios, pentru beciul cel răcoros al gospodăriei. Asculta supus poruncile lui Anup, deşi era un flăcău de cremene, cum nu găseai în tot ţinutul un altul să-i semene, căci avea o putere fără margini, aidoma zeilor.

Din zori şi pînă-n asfinţit trebăluia neobosit. El se trezea primul şi cocea pîinile pe care le aşeza în faţa fratelui său mai mare, cînd acesta se trezea din somn. Anup îi dădea tainul pentru întreaga zi, după care Bata mîna vacile la păşune. Stînd zile întregi cu vitele pe cîmp, învăţase limba lor, neînţeleasă de ceilalţi oameni. Pe cînd mergea în urma vacilor, le auzea adesea spunîndu-şi una alteia : „Iarba cea mai bună este în locul cutare !"

Asculta tot ce-şi grăiau ele, apoi le îndrepta chiar spre locul de care fusese vorba. Astfel că vacile lui erau cele mai grase şi mai darnice în lapte, avînd şi viţeii cei mai

arătoşi. Seara se întorcea acasă, ducînd în spinare o legătură mare cu toate roadele cîmpului şi cu iarba adunată pentru hrana de seară a vitelor. El punea totdeauna legătura în faţa fratelui mai mare, aşezat alături de femeia sa : mînca şi bea zdravăn, iar după aceea se ducea în staul, lîngă vitele care rumegau mulţumite, şi adormea buştean...

De bună seamă că nici Anup nu stătea cu mîinile în sîn. Inima îi rîdea de bucurie cînd vedea ce frate harnic şi falnic are, dar nu vroia să-i arate dragostea pe care i-o purta : un frate încrezut el nu-şi dorea !

Într-o zi de octombrie, cînd Nilul se retrăsese în albia lui, Anup îl chemă pe Bata şi-i spuse :

— E timpul să ieşim la cîmp, să ne apucăm de arat, căci pămîntul s-a ivit de sub ape şi trebuie să-l afînăm neîntîrziat cu săpăliga de lemn, mai înainte de a se învîrtoşa. Vezi să duci la cîmp plugul şi să pregăteşti sacii cu sămînţă, ca să ne apucăm de lucru de cum se vor ivi zorile !

A doua zi dis-de-dimineaţă Anup găsi sacii cu sămînţă legaţi de spinările vacilor şi amîndoi o porniră la drum. De îndată ce începură să lucreze pe ogorul lor rodnic, munca le umplu inima de o mare mulţumire. Anup înhămă vitele la plugul de lemn, care avea în partea de sus două coarne prevăzute cu găuri, unde-şi vîrî mîinile. Bata venea în urma plugului şi sfărîma bulgării de pămînt, cînd cu săpăliga, cînd cu ajutorul unui ciocan cu mîner lung.

Turnară grăunţele în coşuleţe şi începură să le împrăştie cu mîna : boabele închipuiau un evantai, cînd în stînga, cînd în dreapta fiecăruia. Mînară apoi peste semănătură turme de oi şi de grăsuni, pentru ca sămînţa să fie îngropată de copitele lor.

După cîteva ceasuri li se isprăviră sacii cu seminţe. Anup îl chemă atunci pe Bata şi-i spuse :

— Du-te acasă neîntîrziat şi adă grăunţe, ca să isprăvim semănatul !

Bata o porni grăbit spre sat şi o găsi pe femeia fratelui său în faţa oglinzii, pieptănîndu-se.

— Vino şi dă-mi seminţe degrabă, bărbatul tău mă aşteaptă pe cîmp stînd degeaba ! spuse Bata.

Neîngrijorîndu-se de graba lui, femeia îi răspunse :

— Mergi singur, ia ce-ţi trebuie din hambar, altfel îmi stric întreaga pieptănătură !

Bata o porni spre şură şi alese chiupul cel mai pîntecos, cît un stat de om vîrtos. Duse chiupul în hambarul cu pămînt bătătorit pe jos şi, ca să nu mai facă încă un drum, umplu vasul pînă la buză, cărîndu-l apoi în ogradă. Femeia scoase capul pe uşă şi îl întrebă mirată :

— Cîtă sămînţă ai încărcat pe umăr ?

— Trei saci de orz, doi de grîu, cu totul cinci la număr, răspunse Bata.

Femeia rămase mută de uimire : halal de aşa flăcău ! Nu-şi putu ascunde părerea de rău, şi-i spuse fără ocol :

— Eşti mai voinic şi mai vrednic decît fratele tău ! Cu tine trebuia să mă mărit eu, zău !

Bata se înroşi, mîniindu-se ca pardosul de miazăzi cînd auzi cum îşi ponegrea ea bărbatul.

— Cum poţi să fii atît de sfruntată ? Anup mi-a fost ca şi un tată ! Să nu mai spui astfel de vorbe niciodată ! Am de gînd să dau uitării totul şi să nu suflu nici un cuvînt faţă de nimeni !

El îşi puse chiupul pe umăr, fără a se opinti de loc şi o porni zorit spre cîmp. Cînd ajunse la capătul ogorului, puse povara jos şi se apucă de treabă ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Femeia rămase multă vreme ca năucă. De ciudă îi tremura şi pieptănul în mînă. Cu o furie neaşteptată îşi despleti codiţele şi îşi ciufuli părul, ca să pară cît mai neîngrijită. O să găsească ea ac de cojocul mezinului, care a cutezat s-o înfrunte ! Decît să afle bărbatul ei cele ce spusese, şi s-o omoare, mai bine să piară Bata ! Şi plănui totul pe-ndelete...

Se duse în cămară, înmuie un petic într-o ulcică cu seu, apoi se mînji pe obraji şi pe umeri, încît ai fi jurat că o învineţise cineva în bătăi. Ca de obicei, Bata rămase în urmă cu vitele şi cu legătura lui de iarbă proaspătă, iar Anup ajunse cu mult înaintea lui acasă. O găsi pe femeia sa zăcînd în pat şi prefăcîndu-se bolnavă ; ea nu-i lumină calea şi nici nu-i turnă apă pe mîini, aşa cum făcea întotdeauna cînd bărbatul i se întorcea seara

de la cîmp. Opaiţul rămăsese neaprins şi întreaga casă era scufundată în întuneric. Cînd îşi află nevasta culcată şi tînguindu-se, Anup o întrebă :

— Ce-i cu tine ? Cine te-a bruftuit aşa de rău ?

— Nimeni nu m-a bruftuit, răspunse femeia, în afară de fratele tău. Cînd a venit să ia seminţe din porunca ta, m-a găsit singură şi mi-a zis : „Sînt mai voinic şi mai vrednic decît fratele meu. Cu mine trebuia să te măriţi tu, zău !" Auzind cum îmi ponegreşte bărbatul, m-am mîniat şi i-am strigat : „Cum poţi fi atîta de sfruntat ? Au nu ţi-am fost eu ca o mamă ?" Mustrările mele l-au speriat şi, de teamă să nu-ţi spun ţie nimic, m-a bătut. Şi cum are mîna grea, m-a acoperit de vînătăi. Dacă tu îl mai laşi să trăiască şi nu-l pedepseşti pentru neruşinarea lui, eu îmi curm singură zilele ! Să nu crezi nimic din cele ce-ţi va înşira : e în stare să spună că sînt o soţie necredincioasă, de cum s-o întoarce acasă cu vitele! Anup se îngălbeni, mîniindu-se ca pardosul de miazăzi. Îşi ascuţi cuţitul şi, ţinîndu-l strîns în mînă, se ascunse după uşa staulului, cu gîndul să-l omoare pe mezin cînd va intra să umple cu iarbă ieslele.

Soarele cobora spre asfinţit cînd Bata ajunse în ogradă cu legătura în spinare. Cum intră în staul, vaca aflată în fruntea celorlalte, îi grăi :

— Ia seama, fratele tău mai mare te pîndeşte după uşă, cu cuţitul în mînă, şi vrea să te înjunghie. Dacă vrei să

scapi cu viaţă, aruncă-ţi legătura din spinare şi fugi în lume!

Mezinul ghici de îndată ce se întîmplase şi se opri nehotărît. Trecînd pragul staulului, a doua vacă îi vorbi la fel. Bata se lăsă în genunchi şi se uită pe sub uşa grajdului: recunoscu picioarele fratelui său şi printr-o crăpătură întrezări licărirea cuţitului. Zvîrli din spinare legătura şi o luă la fugă cît îl ţineau picioarele. Anup îl urmări cu cuţitul în mînă, fără să-l poată ajunge.

În vreme ce fugea, Bata zări chiar în faţa lui Soarele, care călca pragul serii. Căzîndu-i în genunchi, se rugă astfel:

— Bunul meu stăpîn, tu deosebeşti mereu pe omul drept de cel strîmb! Păzeşte-mă de mînia nedreaptă a fratelui meu!

Soarele îi ascultă ruga şi iscă între el şi fratele lui o apă întinsă, în care mişunau crocodilii. Bata se afla pe malul drept, iar Anup, pe cel stîng. Fratele cel mare îşi frîngea mîinile de ciudă că nu-l putea omorî pe mezin. Se aruncă de cîteva ori în apă, dar de fiecare dată fălcile căscate ale crocodililor îl făcură să se reîntoarcă pe uscat. Bata îi strigă de pe malul din faţă:

— Rămîi pe loc pînă se va face din nou lumină. Cînd Soarele va răsări, eu voi fi judecat de el şi, dacă mă va găsi vinovat, mă va da pe mîna celui faţă de care am greşit. Alături de tine nu voi mai trăi niciodată; nu mă voi mai afla niciodată în locul în care te afli şi tu!

Cînd o nouă zi lumină pămîntul şi Soarele se înălţă în slavă, cei doi fraţi se zăriră unul pe altul. Şi mezinul spuse fratelui mai mare :

— De ce mă hăituieşti şi vrei să mă ucizi ca pe un mişel mai înainte de a asculta ceea ce am să-ţi spun ? Femeia ta ţi-a povestit lucrurile pe dos. Mă jur pe Soarele din cer că tu mă prigoneşti pe nedrept, îmboldit de o neruşinată !

După ce înfăţişă fratelui său adevărul gol-goluţ, adăugă întristat :

— Nu te-ai gîndit la nici una din faptele sau lucrurile bune pe care le-am săvîrşit pentru tine ! Apoi întoarce-te, frate, acasă şi îngrijeşte-ţi singur vitele şi gospodăria. Că eu mă voi duce în Valea Cedrului singuratic. Iată ce va trebui să faci tu, totuşi, pentru mine : cînd vei oblici că am păţit ceva, vei porni neîntîrziat să mă îngrijeşti. Prin descîntece şi vrăji eu îmi voi smulge inima şi o voi închide în conul din vîrful cedrului. Nimeni nu mă va putea ucide cît timp conul va sta la locul lui. Cînd însă cedrul va fi tăiat şi inima mea va cădea la pămînt, eu mă voi prăbuşi în nesimţire, ca şi cum aş fi murit. Dacă tu vei veni să-mi cauţi inima, chiar de ar fi să treacă şi şapte ani încheiaţi, şi o vei pune într-o ceaşcă cu apă proaspătă, eu voi învia, ca să mă răzbun pe cel care mi-a vrut răul. Cînd berea din ulciorul care va fi pus în faţa ta se va revărsa fără să fi fost atinsă, iar vinul care va fi adus în locul berii se va

tulbura, prefăcîndu-se într-o drojdie amară, să pui mîna de îndată pe toiag şi să vii să-mi cauţi inima!

Apoi Bata îşi luă rămas bun de la fratele său mai mare şi plecă spre Liban. Anup se întoarse acasă cu capul între palme şi cu fruntea mînjită cu tină, în semn de adîncă mîhnire. O dată ajuns, îşi dete soţia pe mîna călăului, care îi tăie limba mincinoasă, apoi o alungă de acasă. El rămase singur să-şi jeluiască fratele cu care fusese învrăjbit de o nevastă necredincioasă.

Bata ajunse în Valea Cedrului singuratic. Aici îşi petrecea ziua vînînd fiarele pustiei, iar seara se întorcea să doarmă sub copacul în vîrful căruia îşi urcase inima.

După o vreme îşi înjghebă o colibă din lemn chiar în preajma cedrului, chipurile, să aibă şi el deasupra capului un acoperiş pentru vreme rea. Într-o bună zi se întîlni la vînătoare cu zeul Soarelui şi cu Hnum, cel care-i făurise pe roata sa de olar pe primii faraoni. Văzîndu-l pe vîrful unui munte, Soarele îi strigă:

— Află, Bata, că fratele tău te-a răzbunat şi şi-a scurtat de limbă nevasta mincinoasă, după care a alungat-o de-acasă. Păcat că trăieşti atîta de singur întocmai ca şi cedrul în vîrful căruia ţi-ai ascuns inima!

Şi zeul Soarelui, milostivindu-se din nou de Bata, spuse prietenului său Hnum:

— Făureşte pe iscusita-ţi roată de olar o tovarăşă de viaţă pentru Bata, să nu mai trăiască aşa de singur,

bietul om, alungat din casa părintească din pricina unei învinuiri nedrepte !

Femeia ieşită din mîinile lui Hnum era de o frumuseţe care întrecea cu mult pe cea a pămîntencelor. Cele şapte ursitoare se iviră la creştetul ei şi toate într-un glas meniră :

— Ea va muri de sabie !

Bata nu ştia cum să-i mulţumească Soarelui şi lui Hnum cînd văzu în coliba-i sărăcăcioasă o nevastă atît de frumoasă. Dacă ar fi ştiut cîte avea să pătimească din pricina firii ei uşuratice, poate că n-ar fi iubit-o atît şi i-ar fi ascuns taina vieţii sale : inima pitită într-un con de cedru, care îl făcea să fie de nebiruit atîta timp cît copacul stătea în picioare. Şi pentru că o lăsa mai toată ziua singură, în vreme ce el hăituia prin munţi şi prin deşert fiare sălbatice, Bata o sfătui :

— Nu ieşi în timpul zilei din colibă, căci s-ar putea să te vadă zeul mării şi să te răpească : la urma urmei nu eşti decît o femeie şi nu ştii să te aperi singură !

Pasămite, Bata ştia că zeul mării îl pizmuieşte pentru că Hnum dăruise unui muritor o nevastă atît de frumoasă şi nu lui. Dar femeia lui Bata nu ţinu seamă de sfatul soţului ei şi într-o zi ieşi să se plimbe pe sub cedrul din preajma colibei. Deodată auzi în depărtare vuietul talazurilor. Zeul mării o zări şi-i strigă cedrului :

— Prinde-o !

Cedrul se aplecă s-o înşface cu crengile lui, dar nu putu să-i răpească decît o şuviţă de păr, pe care o pală de vînt o aduse în palma vrăjmaşului lui Bata.

Apoi zeul mării se duse cu şuviţa de păr tocmai în Egipt şi o lăsă să cadă în apa în care slugile spălau albiturile faraonului.

A doua zi vătaful spălătorilor fu chemat de faraonul care îl certă, învinuindu-l că rufele lui au un parfum de păr femeiesc. Azi aşa, mîine aşa, vătaful vru să-şi ia lumea-n cap, deoarece mustrările curgeau lanţ. Neştiind ce să mai facă, bietul slujitor se apropie de locul unde oamenii lui spălau rufele regelui şi zări în fundul apei limpezi o şuviţă de păr. Trimise un rob să i-o scoată şi, cum şuviţa avea tocmai parfumul de care se umpluseră albiturile stăpînului său, o duse faraonului. Au fost întrebaţi toţi scribii şi învăţaţii: al cui este minunatul păr ?

Faraonul află că această şuviţă a fost smulsă din părul femeii făurite de însăşi mîna lui Hnum, olarul zeiesc, şi că ea s-ar afla într-o ţară din apropierea Egiptului. După sfaturile lor, tînărul faraon, dornic să ia de soţie o făptură ieşită din mîinile unui zeu, îşi trimise solii în toate ţările vecine. Cel care plecă spre Valea Cedrului era însoţit de o ceată de oameni înarmaţi cu suliţi şi arcuri.

Toţi solii se înturnară aşa cum plecară, numai cel trimis în Valea Cedrului nu se mai întoarse, căci Bata îl răpusese şi pe el şi pe slujitorii lui, în afară de unul,

care să-i ducă faraonului ştirea despre cele petrecute. Atunci cîrmuitorul Egiptului trimise pe cel mai destoinic căpitan de oşti al său, însoţit de soldaţi, care mînuiau atît arcul cît şi sulița. Împreună cu ei plecă şi o femeie iscusită, încărcată cu podoabe femeieşti. Ea pătrunse în colibă pe cînd Bata era dus la vînătoare şi-i ademeni nevasta cu frumoasele-i daruri. Mare fu bucuria întregii ţări cînd află că tînărul faraon a luat-o de soţie pe fiica zeului Hnum.

Cînd se văzu soţie de faraon, fiica zeului încercă să scape cît mai curînd de Bata. Un pîlc de ostaşi sosi pe ascuns în Valea Cedrului şi doborî falnicul copac, tăindu-l în bucăţi şi punîndu-l pe foc pînă la ultima surcică, după sfaturile necredincioasei soţii. În clipa cînd floarea din vîrful cedrului fu tăiată, Bata căzu fără suflare la pămînt.

În aceeaşi zi Anup intră în casă şi se aşeză la masă. O slugă îi aduse un ulcior cu bere, dar băutura se revărsă în spume, fără să fi fost atinsă. Cînd şi vinul care i-a fost adus după aceea într-o ulcică se tulbură, prefăcîndu-se într-o drojdie amară, Anup înţelese că mezinul se află la ananghie. Îşi luă arme, straie, o pereche de sandale de schimb, şi, cu toiagul în mînă, o porni spre Valea Cedrului.

Ajunse la coliba fratelui său şi-l află întins în pat, fără viaţă. Din cedrul falnic nu mai rămăsese decît un ciot. Plînse o zi întreagă la căpătîiul lui Bata cel lipsit de

noroc, apoi începu să-i caute inima. Trecu un an, trecu al doilea, trecu și al treilea, și Anup nu află nici o fărîmă din cedrul doborît. În al patrulea an de căutare neobosită, el hotărî să se întoarcă în Egipt, pentru a-și vedea de gospodăria lui rămasă în voia soartei, și-și spuse: „Poimîine voi pleca acasă!"

A doua zi se duse pentru ultima oară în jurul ciotului de cedru. Deși se înserase, el tot mai căuta, doar-doar o găsi ceva. Se împiedică de-o piatră și căzu. Desprinzîndu-se din locul ei, piatra dădu la iveală o fărîmă de cedru: era chiar inima mult căutată! Luă prețioasa comoară și în clipa cînd apa proaspătă începu să umfle frîntura de cedru, Bata tresări, deschise ochii și privi țintă la fratele său. Anup îi dădu apoi să bea apă din ceașcă și de îndată ce inima ajunse la locul ei, mezinul redeveni ceea ce fusese mai înainte. Frații se îmbrățișară și stătură la sfat pînă la miezul nopții. Într-un tîrziu, Bata îi spuse lui Anup:

— Eu mă voi preschimba într-un taur de culoare neagră, cu o pată albă pe frunte și cu un vultur cu aripile desfăcute desenat pe spinare. Pe limba mea vei vedea chipul unui scarabeu. Suie-te călare și du-mă la palatul faraonului. După ce regele te va răsplăti cu aur și argint, te vei întoarce acasă bogat. Eu voi deveni bucuria țării întregi și mă voi răzbuna pe soția mea necredincioasă!

A doua zi Bata ieși în fața colibei sale, se închină în fața Soarelui care răsărea și dintr-o dată se preschimbă

într-un taur sacru. Anup încălecă pe spinarea lui şi-l duse la intrarea palatului regesc. Faraonul tocmai se întorcea de la vînătoare, însoţit de alaiul lui de curteni şi tare mult s-a bucurat văzîndu-i.

— Semn bun! S-a întîmplat o mare minune! strigă mulţimea adunată şi întreaga ţară se înveseli aducînd jertfe taurului, aidoma unui zeu. Împovărat de aur şi argint, Anup se întoarse la gospodăria lui, putred de bogat.

Taurul rămase la palat, înconjurat de o armată de slugi şi de bogăţii nenumărate, căci faraonul îl iubea foarte mult. Ca animal sfînt avea voie să colinde nestingherit prin toate încăperile palatului, avînd o iesle din lemn de abanos.

Într-o zi taurul intră în iatacul soţiei faraonului şi grăi astfel:

— Uite că totuşi trăiesc!

— Dar cine eşti tu? îl întrebă uimită stăpîna palatului.

— Eu sînt Bata. Ştiu că la îndemnul tău, oamenii faraonului au doborît cedrul în vîrful căruia mi-am pus inima. Ei bine, uite că n-am murit şi am venit să mă răzbun pe tine!

Soţia faraonului îngălbeni la auzul acestor cuvinte. Cînd regele veni în iatac, ea îi turnă vin într-o cupă de aur şi îi zise:

— Jură-mi că tot ce îţi voi cere, vei îndeplini pentru mine cu plăcere.

Ameţit de băutură, faraonul jură, dar apoi se căi amarnic cînd soţia lui îi spuse că doreşte să mănînce ficatul taurului sacru.

Ziua jertfirii acestuia a fost proclamată drept o mare sărbătoare în întreaga ţară. Cel mai priceput casap al regelui înjunghie animalul, care fu adus cu mare alai, pentru a fi ars pe un altar, în faţa palatului, după ce mai întîi fusese trimis soţiei faraonului ficatul lui. Cînd oamenii au scos taurul din curtea palatului, două picături de sînge căzură, una în stînga şi alta în dreapta intrării.

Şi iată că peste noapte răsăriră din picăturile de sînge doi chitrii de toată frumuseţea, plini de fructe deosebit de gustoase. Faraonul fu înştiinţat de ivirea neaşteptată a celor doi arbori şi întreaga ţară se bucură, socotind minunea asta drept un semn care prevestea un an deosebit de rodnic. Arborilor li s-au adus jertfe pretutindeni.

Şi iată că într-o zi faraonul se împodobi cu o diademă de lazulit şi, urcîndu-se în carul său de argint aurit, se duse el însuşi să vadă pomii minunaţi. Soţia lui îl urma într-un alt car, aproape la fel de strălucitor.

Faraonul se aşeză sub un copac, iar soţia lui sub celălalt. Copacul sub care se afla ea prinse a grăi în şoaptă, aidoma unui om :

— Trădătoareo, eu sînt Bata şi trăiesc, deşi tu ai încercat de două ori să mă dai gata : întîi cînd ai pus să

fie doborît cedrul, şi a doua oară cînd i-ai cerut faraonului să înjunghie taurul sacru!

Iar se înspăimîntă soţia regelui, şi iarăşi îşi puse soţul să jure pe Soarele din cer că îi va îndeplini noua dorinţă. Faraonul se pripi din nou şi tare rău îi păru după aceea, cînd soţia lui îi ceru să taie chitrii şi să-i facă din ei un scrin pentru giuvaieruri şi alte lucruri de preţ.

Dorinţa îi fu adusă la îndeplinire fără zăbavă. Doi tîmplari neîntrecuţi în meseria lor se apucară să doboare chitrii. Soţia faraonului ţinu să fie de faţă şi ea şi nimeni n-o putu împiedica. O fărîmă de aşchie sări dintr-un arbore şi nimeri drept în gura reginei, care o înghiţi fără să bage de seamă.

La mai puţin de un an după aceea, soţia faraonului născu un băiat. Mult s-a bucurat regele aflînd că are acum un urmaş. Se duse el însuşi să-şi vadă odrasla şi porunci să i se aducă o doică. Cîţiva curteni fură însărcinaţi să aibă grijă zi şi noapte de prunc, să-l legene şi să-l alinte pe viitorul lor stăpîn. Copilul stîrni bucuria întregului Egipt. Faraonul chefui zile în şir împreună cu dregătorii săi; condamnaţii la moarte fură iertaţi, iar cei ce zăceau în lanţuri se văzură liberi, slăvindu-l din toată inima pe moştenitorul tronului.

Trecură ani mulţi şi copilul ajunse un flăcău, care semăna ca două picături de apă cu năpăstuitul Bata. În cele din urmă bătrînul faraon se stinse şi urmaşul său ajunse rege în locul lui.

După încoronarea sa, noul faraon chemă la el pe toţi înalţii dregători ai săi. A fost adusă şi soţia fostului faraon.

Toţi au ascultat înmărmuriţi trista păţanie a lui Bata. Pe măsură ce povestea se depăna mai departe, soţia faraonului se făcea tot mai pământie. Mînia curtenilor sporea şi ea necontenit.

La sfîrşit, privirile se aţintiră zadarnic spre locul unde trebuia să se afle femeia cea necredincioasă şi vicleană : jilţul era gol !

Roasă de remuşcare şi ruşinîndu-se de cele înfăptuite, ea îşi curmă zilele cu o sabie pe care o aflase în iatac. Astfel se înfăptui prezicerea ursitoarelor.

Ce s-a mai întîmplat după aceea, scribul n-a mai putut să ne spună, căci i s-a terminat papirusul. Şi după trei mii de ani este greu să mai înnozi firul rupt al poveştilor fără de moarte...

Prelucrare de ION ACSAN

(POVESTE EGIPTEANĂ
DIN VREMEA ULTIMILOR FARAONI)

Învățatul Satni și fiul său Senosiris

A FOST ODATĂ un faraon numit Usinares. Dintre numeroşii săi copii, cel mai drag îi era Satni. În vreme ce ceilalţi se întreceau în mînuirea arcului şi a suliţei, Satni era neîntrecut în acoperirea sulurilor de papirus cu hieroglife [1], sau în citirea ciudatelor cărţi rămase din veacuri îndepărtate. Nu aflai în lumea întreagă un om mai învăţat decît el.

În vremurile acelea, regii nu se războiau numai cu oştile, ci şi cu vorbele : căutau să-şi înfrunte potrivnicii prin scrisori dibace, cuprinzînd fie o sfidare, fie o cimilitură încîlcită. De răspunsul care se dădea la aceste scrisori atîrna faima regelui şi a ţării întregi. Şi în această privinţă Satni era de neînlocuit, dezlegînd cu repeziciune orice enigmă.

Astfel, într-o zi sosi un sol al regelui Etiopiei [2] care, nici

[1] Hieroglifă — semn al scrierii vechilor egipteni care întruchipau cu ajutorul unor figuri lucrurile sau fiinţele despre care se scria.
[2] În vremea noastră se dă de obicei denumirea de etiopieni, nu populaţiei din Valea Nilului, ci celei din actualul stat al Etiopiei (Abisinia), care constituie din punct de vedere etnic un alt popor.

mai mult, nici mai puţin, pofti pe faraon să înghită toată apa mării. Satni răspunse că tatăl său se va dovedi în stare de această faptă doar dacă marea va conţine atîta apă cîtă avea în clipa cînd a fost trimisă provocarea. Cu alte cuvinte, regele Etiopiei trebuia să zăgăzuiască Nilul şi toate fluviile care se vărsau în noianul de ape. Neavînd încotro, solul plecă fără să mai sufle o vorbă.

Cu toate că era atît de înţelept şi de învăţat, bucurîndu-se de dragostea tatălui său, Satni era cel mai nefericit om din lume pentru că nu avea nici un copil. Nu mai puţin îndurerată era şi Mahi, soţia lui, tot din aceeaşi pricină. Nu-şi precupeţea osteneala, colindînd din templu în templu, în căutarea unui leac care să o ajute să nască un prunc.

Într-o zi Mahi se duse la templul lui Phtah şi, cum era trudită de atîta alergătură, o fură somnul. În vis auzi un glas care o sfătui să meargă la fîntîna unde se îmbăiază zilnic Satni. Lîngă această fîntînă, aşezată în curtea casei lor, va găsi un vrej de pepene pe care îl va smulge din rădăcină şi-l va pune la fiert. Fiertura o va da bărbatului ei, după care îşi va vedea visul cu ochii. Femeia făcu întocmai cum o învăţase glasul din vis şi după cîtăva vreme pricepu că dorinţa ei de a avea un copil se va îndeplini în curînd.

Şi Satni avu un vis prevestitor : un glas îl înştiinţa că va avea un fiu care va săvîrşi o minune cum nu s-a mai văzut pe pămîntul Egiptului.

Mare a fost bucuria lui Satni cînd a aflat că Mahi i-a născut un băiat, grăbindu-se să-i dea numele de Senosiris, aşa cum îl îndemnase glasul din vis. Faraonul însuşi se înveseli cînd se văzu bunic.

Pruncul fu alăptat chiar de Mahi, care nu se îndură să-l încredinţeze unei doici. Cînd copilul împlini un an, toţi spuseră : „Are doi ani". Iar cînd el împlini doi ani, oricine i-ar fi dat de două ori pe atît. Satni nu putea răbda să treacă un ceas întreg fără să-şi vadă odrasla, atît de mult o îndrăgea.

Fiind mai voinic şi mai isteţ decît copiii de vîrsta lui, Senosiris a fost dat mai devreme la şcoală. În scurt timp el ştia mai mult decît scribul care era învăţătorul lui. Începu să citească toate cărţile din casa tatălui său, uimindu-l pe acesta cu deşteptăciunea lui neobişnuită.

Senosiris fu încredinţat scribilor din templul lui Phtah, cei mai învăţaţi din întregul Egipt, şi nu trecu mult timp pînă ce îi întrecu şi pe aceştia. Citea cu voce tare şi fără a se poticni cele mai întortocheate pagini ale cărţilor vechi de mii de ani, de rămîneau uluiţi toţi învăţaţii cărunţi. Ştia pe dinafară cărţile cu stihuri sau pe cele cu descîntece şi vrăji.

Cînd împlini doisprezece ani, Senosiris fu înfăţişat faraonului şi întregii sale curţi, uimindu-i pe toţi cu răs-

punsurile lui înțelepte. Cei mai prieepuți scribi-vrăjitori ai Egiptului nu-l putură dovedi cu toată știința lor.

Într-o zi faraonul Usinares se afla în marea sală a palatului, înconjurat de toți sfetnicii și dregătorii săi. Sosise de curînd un sol al regelui Etiopiei cu o scrisoare pecetluită. Usinares se grăbi să-l primească.

Solul se plecă în fața faraonului și, cînd fu poftit să arate ce vînt îl aduce, el cuvîntă astfel :

— Este de față vreun om în stare să citească această scrisoare, fără a-i rupe peceții ? Dacă nu se va afla nici un scrib sau învățat în măsură să descifreze sulul de papirus, fără să-l desfășoare în fața ochilor lui, o dată întors în țara mea, eu voi spune tuturor negrilor că Egiptul nu merită faima de țară a celor mai învățați oameni !

Toți sfetnicii în frunte cu faraonul rămaseră muți de uimire la auzul acestei provocări nemaipomenite. Fiecare *murmura în sinea lui* : „*Ce scrib sau vrăjitor, fie el* cît de dibaci, ar putea descifra un sul de papirus pecetluit ? Așa ceva întrece toate puterile omenești ! Dar ce te faci cu neștirbita fală a Egiptului întreg ?"

Primul care își reveni din uimire fu faraonul. El trimise de îndată după Satni. Cînd i se repetară cuvintele solului, Satni se fîstîci cu totul. În cele din urmă răspunse :

— Este greu să ghicești cuprinsul unei scrisori pe care n-ai citit-o. Totuși, îngăduie-mă timp de zece zile spre

a chibzui ce pot face pentru ca Egiptul să nu fie înjosit de etiopieni.
Faraonul îi dădu răgazul cerut, iar solul fu găzduit într-o încăpere a palatului, primind hrana pe care o mînca în ţara lui de baştină.
Satni ajunse acasă fără să vadă pe unde calcă şi fără să mai ştie unde îi este capul. Se înfăşură în straiele lui şi, strîngîndu-şi capul între coate, se culcă asemenea unui om bolnav. Dar nu putea să doarmă de mîhnit ce era!
Cînd Mahi află de purtarea ciudată a bărbatului ei, veni de îndată la patul acestuia şi spuse:
— Satni nu are fierbinţeală, braţele nu-i sînt vlăguite. Boala se ascunde în inima lui!
Bărbatul îi vorbi morocănos:
— Lasă-mă în pace, Mahi! Grija care-mi frămîntă mintea nu-i treabă femeiască!
Mahi se duse în iatacul ei îngrijorată. Curînd se ivi însă Senosiris, care începu să-l descoase pe tatăl său. Satni îi spuse şi lui:
— Dă-mi pace acum, Senosiris! Eşti prea mic pentru treburile care mă frămîntă pe mine!
Dar băiatul nu se dădu bătut pînă nu dibui pricina supărării tatălui său. Cînd o află, izbucni într-un hohot de rîs nestăvilit.
— De ce rîzi? întrebă Satni mînios.
— Rîd că văd cît te frămînţi pentru un fleac ca acesta. Scoală-te, tată, căci eu voi citi mîine în faţa întregii curţi

scrisoarea adusă de harapul etiopian, fără să-i rup peceţile !

Satni dădu neîncrezător din cap.

— Cum îmi poţi dovedi că eşti în stare de aşa ceva ?

Senosiris răspunse fără să şovăie :

— Du-te şi ia oricare din cărţile pe care le ţii în vasele din lut ars din odaia ta de scris şi eu îţi voi spune tot ce cuprinde ea, cuvînt cu cuvînt, stînd cu spatele la tine !

Satni făcu ce-i ceruse Senosiris şi, spre marea lui surprindere, îşi întări convingerea că feciorul său nu-i înşiră verzi şi uscate.

Din cale-afară de vesel, Satni se duse la faraon, povestindu-i ce este în stare să facă Senosiris şi îl vesti că a doua zi acesta va descifra scrisoarea pecetluită a etiopianului.

Faraonul şi fiul său petrecură restul zilei mîncînd şi bînd, ca nişte oameni scăpaţi de o grijă apăsătoare.

A doua zi marea sală a palatului gemea de lume. Erau de faţă toţi sfetnicii, comandanţii de oşti, preoţii şi o mulţime de supuşi mai de rînd, veniţi să ia parte la înfruntarea dintre Senosiris şi solul etiopian. Cînd intră faraonul, însoţit de fiul şi nepotul lui, în sală se lăsă o linişte adîncă. În cele din urmă se înfăţişă şi solul care ţinea ascunsă scrisoarea cu pricina.

Senosiris se aşeză în faţa lui cuvîntîndu-i astfel :

— Aşadar, tu eşti cel care ai venit în Egipt, livada scumpă lui Osiris, lăcaş al marelui Ra, cu gîndul să-i înjoseşti faima neştirbită ! În faţa faraonului şi a mulţimii care umple marea sală a palatului din Memfis, voi arăta tot ce se află în scrisoarea regelui tău tuciuriu din Meroe [1], cel care se închină zeului Amon. Fereşte-te să rosteşti ceva neadevărat !

Uluit de îndrăzneala cu care vorbea copilul de lîngă el, solul îngenunche, jurînd că va spune numai şi numai adevărul. Şi întrucît învăţase pe dinafară tot ce sta scris în pecetluitul papirus, el nu va interveni decît dacă va băga de seamă vreo abatere de la cele scrise.

Apoi Senosiris începu să depene tot ceea ce cuprindea scrisoarea, cuvînt cu cuvînt, de parcă în faţa ochilor lui s-ar fi desfăşurat un sul nevăzut.

Papirusul etiopianului descria o ciudată întîmplare petrecută în timpul domniei stăvechiului faraon Siamanu, de care nu-şi mai amintea nimeni. Încă din vremurile acelea regii etiopieni îi urau pe egipteni şi nu ştiau ce lucruri să mai scornească, pentru a-i înjosi sau pentru a le pricinui un rău.

Într-o zi regele etiopian se afla într-un chioşc din grădina palatului său. Era o după-amiază în care soarele dogorea ca un cuptor, aşa că somnul nu vru să-l fure nici măcar pentru o clipă. Deodată auzi cum se lăudau trei vrăjitori cu puterea farmecelor lor. Astfel primul

[1] *Oraş antic al Nubiei, situat pe fluviul Nil.*

spunea că poate să cufunde vreme de trei zile întregul Egipt într-o beznă desăvîrşită. Al doilea se făIea că poate lăsa sterpe ogoarele ţării piramidelor timp de trei ani încheiaţi. Al treilea se mîndrea că prin vrăjile lui poate să-l răpească pe faraon din patul său şi să-l aducă în timpul nopţii în Etiopia, unde va fi biciuit în faţa regelui lor. După aceea, pînă în zorii zilei, stăpînul Egiptului urma să se trezească tot în palatul său din Memfis.

Regele sări din aşternut şi chemă la el pe cei trei vrăjitori. Întrebă cum îi cheamă pe primii doi, apoi se opri la cel de-al treilea :

— Eu sînt Nasi, fiul negresei ! răspunse ultimul.

— Ei bine, Nasi, îndeplineşte la noapte ce spuneai mai adineauri, despre faraon şi, pe zeul Amon, te voi copleşi cu daruri şi cu semne de preţuire ! făgădui regele. Nasi ceru să i se aducă ceară multă şi se puse pe treabă. Făuri mai întîi o targă şi, după aceea, patru vlăjgani care s-o ducă în spinare. Suflă asupra oamenilor de ceară şi după ce îi însufleţi cu vrăjile lui, le spuse următoarele :

— Porniţi acum spre Egipt, răpiţi-l pe faraon din palatul lui şi purtaţi-l pe targă pînă în faţa regelui nostru. Aici va primi cinci sute de gîrbace, după care îl veţi duce înapoi în Memfis. Totul să nu dureze mai mult de şase ceasuri !

— Am înţeles şi nu vom uita nimic ! răspunseră oamenii de ceară. Apoi se făcură nevăzuţi cu targă cu tot...

A doua zi faraonul se trezi mai mult mort decît viu. Abia mai mergea şi se văita de parcă i-ar fi înmuiat cineva toate încheieturile. Pînza care îi acoperea regeasca spinare părea o povară copleşitoare. Cînd ajunse în mijlocul curtenilor, spuse :

— Ce s-a petrecut azi-noapte cu mine de a trebuit să părăsesc Egiptul ?

Curtenii se uitară uimiţi unul la altul, temîndu-se că faraonul lor s-a smintit. Încercară să-l convingă că l-au lăsat noaptea în patul lui şi că o doua zi l-au găsit tot acolo. Invocară pe zei cerîndu-le să redea sănătatea suveranului lor.

Atunci faraonul se întoarse cu spatele la ei şi-şi dezveli spinarea acoperită de vînătăi :

— Pe viaţa lui Phtah, marele zeu, am fost purtat în ţara negrilor în timpul nopţii şi acolo am primit cinci sute de gîrbace în faţa regelui şi a mulţimii adunate ! După aceea, cei patru oameni de ceară care m-au cărat pe targa lor m-au dus înapoi în patul meu, înainte de revărsarea zorilor. Apoi s-au făcut nevăzuţi, căci se temeau de razele soarelui, care putea să-i topească !

Văzînd spinarea învrîstată de gîrbace a regelui lor, sfetnicii scoaseră ţipete de spaimă. Printre ei se afla şi Horus, fiul lui Panişi, cel mai învăţat scrib şi cel mai priceput vrăjitor din vremea sa. El îi spuse faraonului :

— Stăpîne, acestea sînt vrăjile etiopienilor. Dar n-ai nici o teamă, că voi şti nu numai să te apăr de ele, dar să te şi răzbun cu vîrf şi îndesat.

Horus, fiul lui Panişi, cercetă toate cărţile sale de vrăji şi puse să se facă un foc mare la intrarea în camera de dormit a faraonului. La miezul nopţii oamenii de ceară ai lui Nasi nu mai izbutiră să ajungă pînă la patul regelui şi se întoarseră cu targa goală.

În schimb, trei nopţi în şir, regele din Meroe fu adus de vrăjile lui Horus, fiul lui Panişi, în Memfis şi biciuit mai abitir de cît fusese faraonul. Mîniat de cele întîmplate, craiul etiopian chemă la el pe Nasi şi vru să-i taie capul, deoarece el era pricina umilinţelor şi suferinţelor lui. Neputîndu-şi apăra stăpînul de vrăjile egiptenilor, Nasi ceru îngăduinţă să meargă el însuşi la Memfis pentru a-şi înfrunta potrivnicul.

Nasi se duse să-şi ia rămas bun de la mama lui, care era tot vrăjitoare. Ea îi spuse :

— Nu te du în Egipt, căci acolo vei da peste Horus, fiul lui Panişi, pe care nu-l vei putea birui. El nu-ţi va îngădui să te mai întorci înapoi.

— Sînt nevoit să mă duc la Memfis, pentru ca să-l apăr pe regele meu cu tăria vrăjilor mele şi să-mi dovedesc potrivnicul chiar la el acasă !

— Dacă vei fi învins, vesteşte-mă şi de îndată voi veni în ajutorul tău ! adăugă bătrîna vrăjitoare.

— Cînd apa pe care o bei se va înroşi, cînd mîncarea de care te vei atinge va căpăta culoarea sîngelui şi cînd

cerul pe care-l priveşti va fi şi el sîngeriu, să ştii că sînt în mare primejdie !

Nasi îşi înghiţi cartea de vrăji şi, o dată ajuns la Memfis, se strecură în marea sală a tronului, unde cuvîntă astfel :

— Cine se ia la întrecere cu vrăjile pe care le voi săvîrşi aici, înaintea faronului şi a mulţimii adunate în cea mai mare încăpere a palatului ? Îl chem să se măsoare cu mine pe cel care a adus aici pe regele meu etiopian, în pofida voinţei lui şi a farmecelor mele !

— Nu eşti tu Nasi, fiul negresei, cel care l-a răpit pe faraonul nostru din patul lui, ducîndu-l în Etiopia pentru a fi biciuit de faţă cu regele vostru ? Şi mai cutezi să mi te înfăţişezi în palatul lui Memfis şi să mă înfrunţi, pe mine, cu vrăjile tale blestemate ? Află că nu vei mai ieşi întreg de aici !

Fără să mai zăbovească o clipă, Nasi rosti unul din descîntecele ştiute numai de el şi o flacără mare ţîşni în mijlocul sălii tronului, ameninţînd să mistuie întreg palatul şi pe cei de faţă. Sfetnicii scoaseră ţipete de groază şi strigară :

— Vino, fiul lui Panişi ! Scapă-ne de foc !

Cel chemat rosti şi el un descîntec şi numai iată că se dezlănţui o ploaie năprasnică : flacăra pieri fără urmă !

Nasi bolborosi un alt descîntec în limba lui neînţeleasă de nimeni şi toată sala tronului fu învăluită de o pîclă deasă, de nu se mai vedea om cu om ! Dar Panişi nu se

lăsă mai prejos şi un vînt puternic, stîrnit de vrăjile lui, înlătură pîcla cît ai clipi din ochi.

Nasi nu-i dădu răgaz, ci mai şopti un descîntec. Deasupra faraonului şi a curtenilor înspăimîntaţi se ivi o boltă de piatră lungă de două sute de coţi, gata-gata să-i strivească pe toţi sau să-i ţină închişi asemeni unei piramide.

Fiul lui Panişi plăsmui la rîndul lui o corabie uriaşă în care încăpu toată bolta de piatră. Apoi corabia se îndreptă spre întinsul lac Moeris, unde pluti ce pluti, pînă pieri în depărtare. Etiopianul trebui să se dea bătut, dar se făcu pe dată nevăzut. Egipteanul îl făcu să reapară sub forma unui boboc de gîscă sălbatică, spre gîtul căruia se apropie cuţitul vînătorului care l-a prins.

După semnele pe care i le spusese Nasi, vrăjitoarea etiopiană înţelese că fiul ei este în primejdie de moarte şi, preschimbată într-o gîscă sălbatică, zbură deasupra palatului din Memfis şi îşi chemă feciorul. Fiul lui Panişi o recunoscu şi o doborî chiar în mijlocul sălii tronului, de părea aidoma unei păsări prinse în laţ. Dar etiopianca îşi reluă înfăţişarea omenească şi se milogi de Horus să-i ierte şi să le îngăduie să se întoarcă cu o corabie pînă în ţara negrilor, făgăduind că nu vor mai călca niciodată pe meleagurile faraonului.

Fiul lui Panişi se arătă mărinimos şi le dădu o corabie după ce îi puse să jure că nu se vor mai întoarce niciodată în Egipt. Şi vicleanul Nasi cuvîntă astfel :

— Jur că nu mă voi mai ivi în Egipt sub nici un chip! Apoi adăugă repede: Mai înainte de o mie cinci sute de ani! Cu toate că auzi cuvintele lui Nasi, fiul lui Panişi îşi ţinu făgăduiala şi cei doi etiopieni se întoarseră cu bine în ţara negrilor.

*

Aici Senosiris încheie depănarea celor cuprinse în scrisoarea pecetluită a solului din Meroe. Acesta rămase tot timpul ca o stană de piatră, fără să întrerupă sau să dezică vreuna din spusele copilului minune.
Solul recunoscu că Senosiris nu ştirbise nici cu o iotă povestea scrisă pe sulul de papirus ascuns sub straiele lui. Apoi dete să plece încercînd să scape cu faţa curată. Dar Senosiris îl opri cu un gest şi vorbi faraonului astfel:
— Solul pe care îl vedeţi atît de grăbit să se întoarcă în ţara lui este însuşi Nasi, care după o mie cinci sute de ani a pus iarăşi piciorul pe pămîntul Egiptului, spre a ne înjosi şi chinui fără milă. Eu însumi nu sînt decît Horus, fiul lui Panişi! Auzind ameninţarea etiopianului, prin puterea vrăjilor mele mi-am prelungit viaţa atît amar de vreme şi am luat înfăţişarea lui Senosiris pentru a preîntîmpina întinarea faimei Egiptului de către un vrăjmaş puternic şi viclean!
La auzul acestor cuvinte, solul etiopian se prăbuşi la pămînt ca lovit de un fulger. Începu să bolborosească

niște descîntece, care să-l facă iarăși nevăzut, dar Horus, fiul lui Panișl, sub înfățișarea lui Senosiris, fiul lui Satni, i-o luă înainte și stîrni un foc care-l mistui pe etiopian, preschimbîndu-l într-o grămăjoară de cenușă.

Mai înainte ca toți cei aflați în sala tronului să-și revină din uluiala care îi cuprinsese, Senosiris însuși dispăru pentru totdeauna.

Într-un tîrziu Satni scoase un geamăt de disperare, dîndu-și seama de faptul că rămăsese fără copilul pe care îl iubise atît de mult. Socotind anii care trecuseră de la sosirea vrăjitorului în palatul lui Siamanu, Satni văzu că se împlinise sorocul de care vorbise Senosiris.

Faraonul însuși și curtenii lui se minunară mult de cele văzute și auzite de ei. Toți îi dădură dreptate lui Satni, care spuse :

— N-a fost nici un scrib mai învățat și nici un om mai priceput în săvîrșirea vrăjilor decît Horus, fiul lui Panișl, și nici că se va mai naște un altul, aidoma lui !

În cinstea celui dispărut a fost ridicat un monument de piatră și cît timp a trăit Satni și soția lui, Mahi, ei n-au încetat să aducă slavă amintirii fiului lor, cel care scăpase Egiptul de o înjosire nemeritată, săvîrșind o minune care nu se mai văzuse pînă atunci...

Prelucrare de ION ACSAN

Înțeleptul Solomon și vicleanul Asmodeu

CÎND SOLOMON A AJUNS rege, s-a gîndit să-și înalțe un palat cum nu se mai văzuse prin locurile acelea.

Vechiul palat al părintelui său David i se părea neîncăpător și lipsit de strălucire. Noul rege își puse straie de om de rînd și începu să colinde prin împrejurimile Ierusalimului, în căutarea unui loc potrivit planurilor sale mărețe.

Tot umblînd de unul singur și temîndu-se să nu fie recunoscut de vreunul din supușii săi, Solomon înnoptă sub un măslin în mijlocul unei mirişti. Sub măslin crescuse o iarbă mătăsoasă ca un așternut regesc. În stînga și în dreapta pomului, care se ridica singuratic în mijlocul secerăturii, se țuguiau două clăi cu snopi de grîu. Regele își luă un snop și îl puse sub căpătîi, își presără așternutul cu paie și se pregăti de culcare. Cînd ridică ochii spre măslin, băgă de seamă că nu era singur : pe o creangă se cuibărise un greier. Mare a fost mirarea craiului cînd l-a auzit vorbindu-i astfel :

— Înţeleptule Solomon, nu mai căuta zadarnic alt loc pentru minunatul palat pe care plănuieşti să-l ridici spre fala ta şi a ţării tale. Alege-l pe acesta şi n-o să-ţi pară rău. Doi fraţi stăpînesc cîmpul din jur, rămas moştenire de la părinţii lor. Unul este însurat şi are mai mulţi copii, în vreme ce mezinul a rămas holtei. Cînd au secerat grîul de pe cîmp, au împărţit recolta frăţeşte şi au clădit două clăi de snopi la fel de înalte. În noaptea trecută, mezinul s-a trezit şi şi-a zis :

„Fratele meu are nevastă şi atîtea guri de hrănit, cîtă vreme eu sînt singur cuc. Dacă i-aş da din recolta mea, de bună seamă că s-ar supăra şi n-ar primi. Dar dacă iau cîţiva snopi şi-i pun acum peste claia lui, n-o să bage de seamă !"

În aceeaşi noapte şi fratele mai mare s-a trezit şi şi-a spus :

„Fratele meu este tînăr şi singur. Nu are nici un ajutor, aşa că trebuie să muncească cît doi şi să se hrănească îndoit. Nu este drept să fie claia mea la fel de mare ca a lui. Ia să iau în spinare cîţiva snopi şi să-i pun peste ai lui, fără să bage de seamă."

Azi dimineaţă cei doi fraţi au venit pe cîmp şi au văzut cu uimire că rămăseseră la fel de înalte clăile lor, dar n-au suflat nici un cuvînt !

Greierul se opri, obosit de graiul omenesc cu care nu era deprins, apoi urmă :

— Luminate rege, fii cu ochii în patru şi nu adormi că acuş-acuş ai să-i vezi pe cei doi fraţi, care nu vor

pregeta să se ivească şi în noaptea aceasta, cu aceleaşi gînduri bune!

Într-adevăr, nu trecu mult timp şi pe cîmp se iviră două mogîldeţe : una venea din dreapta, iar alta din stînga. Fiecare ducea cîţiva snopi de grîu în spinare. Ai fi zis că snopii o porniseră singuri la plimbare, sub lumina lunii...

În mijlocul cîmpului, chiar în dreptul măslinului, cele două umbre se întîlniră şi rămaseră ţintuite locului. Snopii se prăvăliră la pămînt şi atunci se iviră cei doi fraţi care se îmbrăţişară, plîngînd de bucurie.

Mişcat pînă la lacrimi de cele văzute, regele se apropie de ei şi le zise :

— Voi, care sînteţi pildă a iubirii de frate, vindeţi-mi mie cîmpul acesta, martor al purtării voastre demnă de toată lauda ! Aici îmi voi înălţa palatul meu falnic. Vă voi răsplăti cum se cuvine !

Cei doi fraţi se înclinară în faţa lui Solomon, spunînd :

— Facă-se voia ta, rege puternic şi înţelept !...

Şi regele cumpără de la cei doi fraţi cîmpul lor, plătindu-l cu un preţ de zece ori mai mare, după care se apucă să strîngă toate cele trebuincioase zidirii unui palat măreţ. Adună grămezi de aur şi pietre preţioase, aduse cedrii din Liban şi meşteri pricepuţi din Tir şi Sidon. Cu toate acestea nu era mulţumit.

Urmărind să facă un lăcaş în care să domnească pacea şi buna-înţelegere, înţeleptul Solomon se hotărî ca la

tăierea pietrelor să nu se folosească nici o unealtă de fier, întrucît din el se fac armele de luptă.

Chemă la el pe toţi înţelepţii din regatul său, care lăudară hotărîrea regelui. Ei îi dădură şi următorul sfat preţios :

— Pentru ceea ce ţi-ai pus în gînd, slăvite rege, nu-ţi poate fi de folos decît *Şamirul*, o făptură cît un bob de orz, care roade piatra, aşa cum carii rod lemnul cel mai tare.

Solomon le mulţumi pentru sfat, dar cînd îi întrebă cum poate dobîndi minunatul *Şamir* cu toţii ridicară din umeri :

— Noi nu ştim unde se află el. Dar sileşte pe demoni să-ţi spună cum îl poţi dibui.

Atunci regele prinse toţi demonii şi-i aduse în faţa tronului său, iscodindu-i despre *Şamir*. Demonii grăiră astfel :

— Înţeleptule crai, noi nu ştim nimic ! Doar regele nostru, temutul Asmodeu, îţi poate spune unde se ascunde *Şamirul*.

Cînd au fost întrebaţi unde poate fi găsit Asmodeu, toţi demonii tăcură cu încăpăţînare.

— Prea bine, le spuse Solomon, veţi fi ostatecii mei pînă îmi veţi dezvălui unde îşi are palatul regele vostru !

După cîteva săptămîni de temniţă, demonii cerură să se înfăţişeze regelui şi, cînd li se dădu voie să cuvînteze, spuseră :

— Palatul regelui nostru se află tare departe de aici, în luminişul unui codru de nepătruns, la poalele unui munte, unde n-a mai călcat picior de om. Aici şi-a săpat Asmodeu o fîntînă cu apa cea mai limpede de pe pămînt. Pentru ca apa să nu se tulbure niciodată, a astupat ghizdul fîntînii cu o piatră uriaşă şi i-a pus un sigiliu. Ziua întreagă colindă văzduhul cu puzderia lui de astre, pentru a iscodi tainele lumii. Seara se întoarce istovit de sete, deoarece nicăieri nu află o licoare mai minunată decît apa din fîntîna palatului său pămîntean. După ce s-a asigurat că nimenea nu s-a atins de fîntînă, rupe sigiliul, ridică piatra şi soarbe din apa limpede pînă ce seacă fîntîna. A doua zi ea se umple la loc. Apoi se zăvoreşte în palatul său şi sforăie de se cutremură obloanele şi uşile de fier. Asta este tot ce-ţi putem spune. Mai departe, te va călăuzi înţelepciunea ta.

Solomon îşi ţinu făgăduiala şi eliberă pe toţi demonii prinşi de el, după ce îi puse să jure că nu vor face nici un rău supuşilor lui. Apoi chemă la el pe viteazul Benaia, conducătorul oastei sale, îi dădu însoţitori neînfricaţi, merinde pentru un drum lung, lanţuri grele şi cîteva burdufuri din vinul cel mai bun.

Benaia şi voinicii lui avură de străbătut codrii mai deşi ca peria, fluvii mai iuţi ca săgeata şi prăpăstii mai adînci decît marea, pînă ce dădură de fîntîna lui Asmodeu. Făcură o gaură într-unul din pereţii ei şi turnară tot vinul din burduf. Apoi astupară gaura cu grijă, nu care cumva

să se vadă că cineva umblase la fîntînă, şi se ascunseră după nişte copaci.
Spre seară se arătă şi însetatul Asmodeu. Cu toate că Benaia şi vitejii lui nu ştiau ce-i frica, inima lor se făcu cît un purice, cînd văzură uriaşa statură a regelui demonilor.
După obiceiul său, Asmodeu cercetă sigiliul fîntînii şi găsindu-l neatins, îl rupse şi ridică piatra ce acoperea ghizdul. Un miros ciudat îi gîdilă nările şi cei ce-l pîndeau îl auziră mormăind :
— Fîntîna miroase a vin ! Băutura tulbură mintea oricui. Un înţelept nu bea vin !
Dar întrucît era mort de sete şi nu gustase niciodată un strop de vin, îşi zise :
— O singură picătură nu-mi poate dăuna !
Se aplecă peste ghizdul fîntînii şi prima picătură fu urmată de a doua, apoi de a treia, pînă ce sorbi tot vinul care plutea deasupra apei ca untdelemnul de măsline. Apoi Asmodeu se îndreptă vesel şi împleticindu-se spre palatul său. Uită să zăvorească uşile şi obloanele şi se trînti în pat, adormind buştean. Benaia şi voinicii lui se apropiară tiptil de el şi-l legară fedeleş.
Cînd se trezi, craiul demonilor nu avu altceva de făcut decît să meargă pînă la înţeleptul rege Solomon, pentru a-i asculta poruncile.
Pe drum Benaia şi ostaşii săi fură martorii unor întîmplări ciudate. Într-o zi Asmodeu se propti de un copac şi acesta se răsturnă, de parcă ar fi fost smuls de o furtună

năprasnică. Altă dată se sprijini de un perete şi casa se surpă, de parcă ar fi fost zgîlţîită de un cutremur nimicitor.

Întîlniră într-un tîrg un alai de nuntă. Toţi fură poftiţi să închine cîte un ulcior de vin cu nuntaşi. Numai Asmodeu rămase posomorît.

— De ce eşti mîhnit, cînd toată lumea petrece ? îl întrebă Benaia.

— Mîine mirele va muri ! răspunse Asmodeu.

Trecură pe lîngă o cizmărie şi auziră pe un muşteriu cerînd o pereche de încălţări care să-l ţină şapte ani !

Asmodeu rîse amar şi-i spuse lui Benaia :

— Sărmanul, nu ştie că mai are de trăit doar şapte zile !

Mai întîlniră şi un om care căuta pretutindeni o comoară, făcînd tot felul de vrăji. Asmodeu începu să hohotească şi zise :

— Bietul de el, caută peste tot o comoară îngropată chiar sub casa lui !

În cele din urmă sosiră la Ierusalim. Cînd fu adus înaintea lui Solomon, Asmodeu grăi astfel :

— Nu te-ai mulţumit cu ţările pe care le-ai înrobit şi acum ai pus în lanţuri şi pe regele demonilor !

Solomon îi spuse pricina care l-a împins la o asemenea faptă şi primi următorul răspuns :

— Află că eu n-am nici o putere asupra *Şamirului*. Demonul mării l-a încredinţat cocoşului de munte, care s-a jurat să-l păstreze cu străşnicie.

Atît i-a trebuit lui Solomon. Din nou l-a chemat pe credinciosul Benaia, care plecă în căutarea *Şamirului*, luîndu-şi cîţiva soţi de drum, desaga cu merinde şi un clopot de cleştar.

Răscoliră ei multe ţinuturi sălbatice cu stînci abrupte pînă descoperiră într-un tîrziu cuibul cocoşului de munte. Puii flămînzeau în aşteptarea tatălui lor. Benaia puse clopotul de cleştar deasupra cuibului şi se ascunse prin apropiere.

Numai iată că se arată şi cocoşul de munte aducînd în cioc hrană pentru odraslele lui. Degeaba îşi căscau bieţii puişori ciocurile, căci viermii tot nu le cădeau în guşe.

Cocoşul sălbatic încercă să spargă cleştarul cu ciocul şi cu pintenii, dar toate încercările sale fură zadarnice. Îşi luă zborul din nou şi curînd se întoarse, aducînd în cioc *Şamirul*. Cum atinse cu el cleştarul, clopotul plesni şi puii se văzură liberi.

Benaia şi soţii lui de drum nu-i dădură răgaz cocoşului de munte să ducă *Şamirul* în ascunzătoare, ci începură să răcnească din răsputeri. Pasărea se sperie şi scăpă preţioasa comoară. Ea ajunse astfel în mîinile lui Benaia şi de acolo în stăpînirea lui Solomon.

Treisprezece ani încheiaţi a durat zidirea palatului regesc. În tot acest timp, Asmodeu a fost prizonierul lui Solomon, ajutîndu-l să biruie toate greutăţile ivite în cale, cu ştiinţa lui neîntrecută.

Dar chiar şi omul cel mai înţelept este supus greşelii.

Solomon vru nici mai mult nici mai puţin să afle toate tainele lumii, ştiute de regele demonilor. Asmodeu se învoi : va trebui însă ca ei să-şi schimbe hainele. Cum se văzu scăpat din lanţuri, Asmodeu îl înşfăcă pe Solomon şi-l zvîrli peste mări şi ţări, pînă hăt ! în India. El luă înfăţişarea regelui şi puse stăpînire pe tronul lui.

Cînd Solomon se trezi din ameţeala iuţelii cu care zburase prin văzduh, se pomeni în mijlocul unei ţări străine, cu oameni vorbind o limbă necunoscută lui. Dar îşi luă inima în dinţi şi o porni spre palatul său intrat în stăpînirea regelui demonilor. Îl îngrijora şi soarta ţării sale încăpută pe mîini atît de rele.

Cheltui aurul care-l mai avea la el şi îşi vîndu toate podoabele regeşti. Isprăvind banii şi straiele sale făcîndu-se ferfeniţă, bogatul rege ajunse ca un cerşetor de rînd.

Cînd spunea celor întîlniţi în drum : „Eu sînt regele Solomon !“ toţi îi rîdeau în nas.

Într-o zi trecu pe lîngă o şcoală unde învăţătorul vorbea elevilor săi despre proverbele lui Solomon. Regele se grăbi să intre în clasă şi spuse :

— Copii, eu sînt înţeleptul Solomon !

Toată clasa pufni într-un hohot de rîs nestăvilit şi musafirul nepoftit trebui să-şi ia tălpăşiţa, fiind luat drept un nebun.

În sfîrşit, poposi la porţile Ierusalimului şi se înfăţişă la marii judecători ai oraşului :

— Eu sînt regele Solomon, nu mă mai recunoaşteţi ? Dar şi aici trecu drept un smintit. Nimeni nu băgase de

seamă că Asmodeu furase înfăţişarea şi tronul lui Solomon, înţeleptul înţelepţilor.

Mare a fost ciuda regelui adevărat cînd nu i se îngădui să intre în palatul zidit de el cu atîta trudă. Totuşi, nu se dădu bătut şi nu încetă să-şi apere dreptatea ! Şi iată cum îşi recîştigă tronul.

Solomon ştia că demonii puteau să capete lesne chipul şi asemănarea omenească pe care şi-o doreau. Cu toate acestea ei nu puteau să-şi lepede ghearele de vultur pe care le aveau la picioarele lor. De aceea ceru ca aşa-zisul rege să fie descălţat în timpul somnului.

Or, ceea ce nedumerea pe toate slugile palatului era faptul că de la o vreme încoace Solomon dormea încălţat. Nici nu-l mai văzură în ultima vreme scăldîndu-se la picioare.

Aceasta dădu de bănuit marilor judecători ai oraşului, care porunciră slugilor regelui să-l descalţe în toiul nopţii. Ei înşişi se strecurară în camera de dormit a lui Solomon, după ce presupusul rege adormi adînc şi începu să sforăie cît şapte. Solomon îi însoţea.

Cînd slugile izbutiră să scoată încălţările regeşti, se iviră în faţa tuturor cumplitele gheare ale demonului.

Atunci regele adevărat se duse la căpătîiul celui adormit şi îl scuă, zgîlţîindu-l :

„Te trezeşte, Asmodeu,
Fiindcă Solomon sînt eu !
Părăseşte-mi azi palatul,
Tu, ce-mi spurci sceptrul şi patul !“

Asmodeu sări ca ars. Văzîndu-şi ticăloşia dată în vileag, începu să crească mai întîi pînă în tavan, apoi pînă în nori, şi deodată se făcu nevăzut.

Temător de răzbunarea demonului, Solomon se înconjură de şaizeci dintre cei mai viteji războinici, care îl păzeau zi şi noapte. Dar Asmodeu nu se mai ivi prin locurile acelea şi nu-l mai supără cu nimic pe rege.

Solomon îşi luă de soţie pe fiica faraonului şi îşi cîrmui ţara cu înţelepciune pînă la adînci bătrîneţi, îmbogăţindu-şi cartea lui de proverbe cu alte cugetări, care să slujească şi celor mai deştepţi oameni, supuşi şi ei greşelii.

Prelucrare de ION ACSAN

Omul cu toiag de abanos

MADHAPURA era cetatea de scaun a lui Indraraya, regele unei provincii din partea de miazăzi a Indiei de altădată.

Şi era acest Indraraya tînăr şi cam înfumurat. Îşi închipuia că supuşii lui sînt cei mai mulţumiţi oameni din lume, datorită, bineînţeles, înţeleptei sale ocîrmuiri. Cel puţin aşa îi spuneau de dimineaţă pînă seara toţi curtenii săi, linguşindu-l fără zăbavă. Osteneala lor era răsplătită regeşte de către miniştrii lui Indraraya, care furau ca-n codru. Nu se mulţumeau să sleiască poporul cu biruri istovitoare şi să închidă ochii la toate matrapazlîcurile slujitorilor mărunţi. Ba chiar şi tîlharii la drumul mare, care le dădeau o parte din „agoniseala" lor zilnică, erau lăsaţi în legea lor. Aşa că toţi sfetnicii şi înalţii dregători aveau palate la fel de mari ca ale regelui.

De toate acestea Indraraya nu ştia nimic. Nici o jalbă nu ajungea pînă la el. Cînd regele ieşea să se plimbe prin cetatea de scaun, era la fel de straşnic păzit de alaiul de curteni ca şi în palatul său, înconjurat cu ziduri înalte.

Astfel stăteau lucrurile cînd începe povestirea noastră...

*

Într-o dimineaţă de vară timpurie, un grădinar de la marginea Madhapurei plecă spre tîrgul cetăţii, dorind să vîndă cîteva din roadele brazdelor sale. El ducea pe creştet un coşuleţ cu şapte castraveţi, tot unul şi unul. Ştiind că se duce în tîrg cu nişte trufandale, se bucura la gîndul că va dobîndi un preţ bun pentru marfa asta. Nu se mai sătura să privească răsăritul soarelui ; în grădina lui, nu prea întinsă, dimineaţa nu-şi vedea capul de atîtea treburi, de aceea nu mai avea timp şi pentru aşa ceva.

La poarta oraşului fu oprit de un vameş, care îi spuse :

— Pentru toate roadele pămîntului, care sînt aduse în oraş, trebuie să se plătească o taxă. Aşa că dă-mi unul din cei şapte castraveţi ai tăi !

Ştiind că aşa se obişnuieşte, grădinarul alese pe cel mai mic dintre castraveţii lui şi-şi plăti vama.

Alături de încăperea vameşului se afla cea a sentinelei, care cerceta pe toţi cei ce intrau în cetate. Şi ea îl opri pe grădinar :

— Ştii, de bună seamă, că trebuie să plăteşti un bir pentru soldaţii din garda oraşului. Dă-mi, aşadar, un castravete, altfel nu te las să treci !

Grădinarul auzea pentru prima oară de acest bir. Dar neavînd ce face, se supuse, spunîndu-şi :

„Pînă la tîrg mai este cale lungă
Şi castraveţii nu cred să-mi ajungă !
Dacă-mi mai merge cum mi-a mers acum,
Mi-e teamă că-n zadar pornii la drum..."

Şi se nimeri să aibă dreptate ! Al treilea care l-a oprit era un ofiţer cu o spadă fioroasă :

— Dă-mi unul din castraveţii tăi ! îi spuse el pe un ton poruncitor. E pentru armată.

— Adineauri am dat unul pentru soldaţii din garda oraşului ! încercă să se apere grădinarul.

— Ei, dar acum este vorba de însuşi Ministrul Războiului. Ai tu habar ce face el ? Te apără pe tine şi grădina ta de vrăjmaş !

Deşi nu-i venea să rîdă, grădinarul îşi zise în gînd :

„Dă-i şi lui un castravete
Pentru oşti şi parapete !"

Al patrulea care-l opri era un om îmbrăcat într-o uniformă civilă. El îi ceru un castravete pentru paza oraşului.

— Cum aşa ? Am mai dat trei castraveţi : unul pentru vameş, altul pentru garda oraşului şi ultimul pentru armată, spuse grădinarul nedumerit.

— Toţi aceştia n-au nimic de-a face cu Ministrul Pazei dinlăuntrul ţării. Dacă n-ar fi el, n-ai mai putea trăi în ţara asta şi grădina ta ar fi jefuită de hoţi !

Grădinarul iar începu să facă haz de necaz, spunîndu-şi :

„Dă-i un castravete, dară,
Pentru ordinea din ţară !"

Al cincilea care-l opri avea haine de om al legii. Îi ceru un castravete pentru însuşi Ministrul Dreptăţii, cel care pedepseşte pe oricine ar cuteza să fure ceva din grădina lui. Bietul om se supuse iarăşi, spunîndu-şi înciudat :

„N-am un castravete mai urît
Să-i rămînă azi dreptatea-n gît !
Dacă-i vînd pe-aceştia doi măcar,
Vin cu o lescaie-n buzunar !"

Dar ţi-ai găsit ! Mai avea de făcut o sută de paşi pînă la tîrg, cînd iar îl opri un om, care după straiele lui părea a fi un dregător. Grădinarul află că unul din roadele hărniciei lui va poposi chiar azi pe masa Primului Ministru. Pas de mai spune ceva !

Îi mai rămăsese un singur castravete, cel mai frumos din lume ! Dar chiar la intrarea în tîrg îl opri un curtean înzorzonat din creştet pînă în tălpi :

— Măria-Sa, slăvitul Indraraya, a poruncit să-i aducem azi la masă cel mai frumos castravete din tîrg. Nici unul nu se poate măsura cu cel din coşuleţul tău, aşa că dă-mi-l mie !

— Din şapte castraveţi pe care i-am adus spre vînzare, unul l-am dat vameşului, al doilea — gărzii oraşului, al treilea mi l-a luat Ministrul Războiului, al patrulea — Mi-

nistrul Pazei dinlăuntrul țării, al cincilea — Ministrul Dreptății și al șaselea — Primul Ministru !

— Păi atunci este foarte firesc ca ultimul dintre minunații tăi castraveți să-l dai regelui țării ! Cîți dintre grădinari au avut acest noroc ? Și-apoi n-ai să te îmbogățești vînzînd un singur castravete ! Îți mai pierzi și vremea tocmindu-te pentru un fleac de nimic !

Și, fără să mai zăbovească, îi luă și ultimul castravete din coșulețul care rămăsese gol-goluț, chiar în pragul tîrgului...

Grădinarul făcu cale întoarsă, fără să mai vadă pe unde calcă, de mîhnit ce era. La poarta orașului întîlni pe vameș și, simțind nevoia să-și descarce sufletul, îi povesti cele întîmplate.

— Ești un mare nătîng ! i-a spus slujbașul înduioșat de păținia grădinarului. Singurul care era în drept să-ți ceară un castravete eram eu : în orice oraș se plătește vamă cînd duci mărfuri la tîrg. Celorlalți nu trebuia să le dai nimic. Te-ai lăsat jefuit în mijlocul cetății de niște pungași.

— Dacă-i așa, pot să mă plîng pe lîngă miniștrii în numele cărora am fost jefuit. O să le cer să-mi plătească toți castraveții !

— N-ai decît să încerci ! spuse vameșul dînd din cap neîncrezător.

A doua zi se înființă la Ministrul Războiului în numele căruia îi fusese furată marfa. Militarul de la intrarea re-

şedinţei înaltului dregător nu se arăta prea dornic să-l ajute. Îi spuse totuşi :

— Îţi dau un sfat, spre binele tău. Aşteaptă să te bage în seamă ministrul şi el să te întrebe ce pofteşti. Altfel e în stare să te azvîrle în temniţă pentru a-ţi plăti obrăznicia de a-i fi vorbit primul. Te poate supune şi la cazne. Cu războinicii nu-i de glumit !

Grădinarul îi mulţumi pentru sfat, şi-l urmă întocmai. Aşteptă o zi, aşteptă două, cît pe ce să treacă şi a treia : stătu tot timpul neclintit la intrarea reşedinţei ministrului. Acesta trecuse de nenumărate ori pe lîngă el, fără să-l întrebe nimic. Abia în a treia seară îl băgă în seamă şi-l întrebă ce pofteşte de la el.

Grădinarul îi povesti pe scurt păţania sa :

— Tot ceea ce mi-ai spus nu are de-a face cu grijile mari pe care mi le dă războiul. Pregătirea lui îmi răpeşte fiecare clipă. Aceste aşa-zise furtişaguri s-au petrecut pe un drum public. Aşadar, du-te la Ministrul Pazei dinăuntru !

La reşedinţa celui de-al doilea dregător, aceeaşi poveste. Tot spre sfîrşitul zilei a treia catadicsi şi acesta să-l întrebe de ce se află de atîtea zile acolo. Cînd auzi despre ce e vorba, îi zise :

— Am şi aşa destulă bătaie de cap cu ordinea de pe întreg cuprinsul ţării. Jalba ta nu mă priveşte pe mine. Du-te la Ministrul Dreptăţii !

În ziua următoare se îndreptă spre palatul Dreptăţii. Dar nu mai stătu la intrare, ca pînă acum. De cîte ori ieşea

ministrul, grădinarul se ţinea scai după el. În felul acesta el fu băgat în seamă chiar în prima după-amiază. Răspunsul primit fu următorul :

— Avînd în vedere faptul că slujitorii care te-au nedreptăţit, aşa cum susţii sus şi tare, fără a-mi aduce nici un martor, aparţin unor dregătorii diferite, singurul om care te poate ajuta este Primul Ministru !

Şi tocmai acest înalt dregător se arătă ceva mai binevoitor — cel puţin aşa i se păru grădinarului. Fu băgat în seamă chiar din prima zi şi ascultat cu atenţie de către ministrul care-şi dădea osteneala să pară cît mai popular. N-a fost nevoie să aştepte ca un stîlp la intrarea reşedinţei lui, nici să-l urmeze ca o umbră. De răspuns, a răspuns la fel ca şi ceilalţi :

— Plîngerea e prea gravă pentru a putea fi supusă hotărîrii unui simplu prim-ministru, îi spuse el, aruncînd priviri pline de înţeles celor din suita sa. Numai şi numai regele îţi poate da dreptate. Du-te la el ! Dacă nu ştii unde-i palatul, să te însoţească unul din slujitorii mei !

Grădinarul îi mulţumi pentru bunăvoinţa care i-o arăta, adăugînd că cunoaşte din copilărie palatul regelui. Se îndreptă numaidecît într-acolo. Aşteptă vreo două ceasuri la intrare, căci sentinelele nu-l lăsară să intre, deoarece n-avea nici un bilet de liberă-trecere.

Numai iată că se deschid larg porţile palatului şi se iveşte şi regele ţării într-un car aurit, însoţit de un alai nesfîrşit de curteni şi dregători, care de care mai băţoşi şi mai înzorzonaţi. O ceată de călăreţi mergea în fruntea

cortegiului şi o întreagă armată de muzicanţi defila la urmă. Era cu neputinţă să te apropii de rege care, de altfel, nu vedea pe nimeni, ameţit şi învăluit de norii de tămîie ai linguşelilor.

Grădinarul pricepu că poate să stea trei ani în poarta palatului regesc, fără să fie măcar zărit de Indraraya. Se dădu bătut : timp de opt zile grădina lui rămăsese în voia soartei !

Nu se putu stăpîni să nu se oprească la vameşul de la intrarea oraşului, care îi devenise un duhovnic şi un sfătuitor. Modestul slujbaş îl lăudă pentru faptul că renunţase să mai aştepte zadarnic înaintea palatului.

— La urechile suveranului nu ajunge nici o plîngere, îl lămuri vameşul. Ca să fii băgat în seamă acolo, trebuie să săvîrşeşti o faptă cum nu s-a mai văzut şi să stîrneşti o zarvă nemaipomenită !

Aceste cuvinte îl urmăriră pe grădinar zile întregi, fără să-i dea răgaz să se mai aplece cu aceeaşi stăruinţă asupra straturilor lui.

Pe calea dreptăţii nu ajunsese la nici un rezultat : rămînea calea nedreptăţii, cea pe care mergeau dregătorii, de la cel mai mare, la cel mai mic. N-avea decît să se ia la întrecere cu ei. Îşi aminti că de la moşu-său, care fusese un om cu dare de mînă, moştenise un toiag gros din lemn de abanos. Se duse la un argintar şi îi puse un mîner de argint pe care gravă sigiliul regelui.

Cu toiagul în mînă se proţăpi în mijlocul străzii principale a oraşului şi începu să ceară bir de la toţi cei care

aveau la ei cîte o capră, un miel sau o pasăre domestică, ba chiar şi o legumă oarecare.

Oamenii mormăiau, dar văzînd toiagul cu sigiliul regelui, se înclinau şi plăteau. Azi aşa, mîine aşa, grădinarul începu să se îmbogăţească, lăsîndu-şi grădina în părăginire. Aştepta ca fapta lui să ajungă la urechile regelui. Da' de unde !

Miniştrii rămaseră de-a dreptul încîntaţi de isteţimea noului lor cirac. Şi cum corb la corb nu-şi scoate ochii, se grăbiră să-i acorde ocrotirea lor, dacă le va plăti jumătate din banii încasaţi. Grădinarul se învoi şi, la adăpost de orice supărări din partea oamenilor legii, îşi cumpără o casă cu multe acareturi şi o împodobi ca un palat.

Dar ţinta nu şi-o atinsese, totuşi. Deşi faima „Omului cu toiag de abanos" se răspîndise în tot oraşul, regele nu află, bineînţeles, nimic.

Grădinarul începu să ceară un bir de două, trei ori mai mare. Oamenii murmurau, dar la vederea sigilului regesc se înclinau şi plăteau. Cei mai mulţi căutau să-l ocolească cale de şapte poşte. Dar nici aşa nu scăpau pînă la urmă.

Stăpînul toiagului de abanos îndrăznea să scornească cele mai năstruşnice biruri : pe apa luată din fîntîna publică şi pe focul pe care îl aprindea orice sărac în vatra lui. Nu scăpară de bir nici opaiţele. Toţi cei care treceau fără să ţină ochii în pămînt şi braţele încrucişate plăteau şi ei bir. Nemulţumirea sporea zi de zi, însă dările cele mai

smintite i-o luau înainte. Oamenii scrîşneau din dinţi, dar se înclinau şi plăteau.

„Omul cu toiag de abanos" se gîndi în cele din urmă să pună bir şi pe înmormîntare, care în India are un caracter sacru. Mai înainte ca răposatul să fie ars pe rug, rudele mortului trebuiau să plătească cinci galbeni.

De data aceasta nemulţumirea tuturora părea gata să izbucnească pe faţă. Blestemele azvîrlite asupra celui care îi împila nu mai conteneau în cartierele sărace. Abia stăpînindu-şi mînia, oamenii se înclinau, totuşi, în faţa toiagului preţios şi plăteau bir pentru trecerea rudelor lor în veşnicie.

În vremea asta, Indraraya, sătul de laudele pe care i le aduceau curtenii, hotărî, în sfîrşit, să se convingă cu ochii lui cît de bine o duc supuşii săi. Ziua în amiaza mare nu putea să iasă din palat fără să fie recunoscut de toată lumea. Cînd noaptea va învălui însă cetatea, el va putea face o plimbare fără să-şi stingherească supuşii.

Miniştrii nu se arătară prea încîntaţi de planul lui Indraraya şi nu ştiură cum să-şi ascundă îngrijorarea. Crezînd că vor scăpa cu faţa curată, socotiră că nu-i înţelept să se împotrivească dorinţei regelui.

Noaptea era luminoasă, cu toate că luna nu se zărea pe cer. La început plimbarea regelui se desfăşură fără nici o peripeţie. În jurul palatului nu locuiau decît oameni înstăriţi, care sforăiau în paturile lor, fără să fie tulburaţi de grija zilei de mîine.

Cînd se apropie însă de marginea oraşului, la urechile regelui ajunseră nişte bocete deznădăjduite. Indraraya se apropie tiptil de coliba de unde porneau plînsetele. Văzu o încăpere sărăcăcioasă, în care cîţiva oameni vegheau un mort. La căpătîiul lui bocea o femeie încărunţită de necazuri şi sărăcie.

— Ce-o să mă fac eu acum, văduvă şi bătrînă fără singurul meu sprijin ? Voi sfîşia pînza care mă îmbracă şi astfel voi putea să-i încropesc un linţoliu. Îmi voi dărîma coliba şi din cheresteaua ei îi voi înălţa un rug. Ultimii mei bănuţi îi voi da celor care vor duce pe umeri trupul ţeapăn. Dar de unde voi plăti cei cinci galbeni, birul de înmormîntare pe care mi-l cere „Omul cu toiag de abanos" ? Cine se va milostivi să împrumute o văduvă fără căpătîi ca mine ?

Vorbele ei se înecară într-un hohot de plîns, greu de stăpînit. Regelui nu-i venea să-şi creadă urechilor. Aştepta ca vreunul din cei de faţă să dezmintă cele spuse de văduvă. Nici gînd de aşa ceva ! Dimpotrivă, bătrîna stăruia deznădăjduită :

— Unde s-a mai pomenit la noi bir pe înmormîntare ? Blestemul zeilor să cadă asupra „Omului cu toiag de abanos" şi asupra regelui, care nu se sinchiseşte de dările grele pe care le cer dregătorii lui hrăpăreţi !

La un semn al regelui se apropiară doi soldaţi din gardă. Îi însărcină să aducă la palat mîine de dimineaţă

pe văduva care bocea în colibă. Apoi se întoarse supărat să se culce în patul său regesc.
Cînd văduva văzu a doua zi pe cei doi soldaţi ai regelui îngălbeni. Era convinsă că „Omul cu toiag de abanos" auzise tot ce spusese ea în noaptea trecută şi acum va fi azvîrlită în temniţă. O nenorocire nu vine niciodată singură !
Şiroaie de lacrimi stropiră drumul ei pînă la palat. Aici fu lăsată singură într-o încăpere cum nici nu-şi putea închipui o alta mai frumoasă.
Cînd se ivi Indraraya, văduva se aruncă la picioarele lui, cerînd îndurare. Regele se arătă blînd şi binevoitor. Îi făgădui că o va ajuta să-şi înmormînteze feciorul şi-i va asigura o bătrîneţe fără griji dacă îi va spune fără ocol tot ce ştia despre „Omul cu toiag de abanos" şi despre nedreptăţile săvîrşite de dregătorii lui.
Încurajată de vorbele lui Indraraya, văduva sărmană îi povesti, fără să ascundă nimic, tot ce trăise, văzuse sau auzise ea.
La plecare, regele îi dădu o pungă cu galbeni, făgăduind că toate aceste nedreptăţi vor lua în curînd sfîrşit. De faţă cu bătrîna porunci soldaţilor lui să lase să intre în palat pe oricine are o plîngere împotriva unui dregător, fie el oricît de mare.
Cînd au văzut-o pe văduvă acasă, vecinii ei s-au minunat. Toţi se îndoiau de spusele bătrînei. Dar punga cu galbeni era o dovadă grăitoare. Astfel că primii care s-au dus să se plîngă regelui au fost chiar ei. Vestea

se răspîndi fulgerător. Mulţimea care mergea să ceară dreptate la palat umplea străzile din jur.

O groază cumplită puse stăpînire pe miniştri, curtenii şi dregătorii ţării. Nici unul nu mai avea curajul să se arate pe la palat. Regele le porunci să rămînă cu toţii la casele lor pînă ce vor da socoteală pentru tot ceea ce au făcut.

Apoi regele trimise pe unul dintre slujitorii săi să-l cheme la palat pe „Omul cu toiagul de abanos".

Slujitorul îl găsi fără nici o greutate pe cel căutat.

Omul se arătă foarte bucuros de cinstea pe care i-o face regele, poftindu-l la palat. Spuse că această întîlnire este visul vieţii lui. Dar, întrucît are să-i spună suveranului multe lucruri care sînt greu de mărturisit între pereţii unui palat, îl roagă pe Indraraya să poftească el însuşi acasă la el.

Curios de cele ce avea să-i spună misteriosul „Om cu toiagul de abanos", Indraraya se duse în casa acestuia, neînsoţit de nimeni.

Aici grădinarul povesti pe îndelete toată păţania lui şi drumurile făcute în zadar, pentru a afla dreptate. Arătă apoi că singura cale care putea să-l aducă în faţa regelui era cea pe care şi-o alesese. Nu va păstra nimic din cele agonisite cu ajutorul toiagului, cu care căutase să-şi croiască un drum pînă la rege pentru a-i dezvălui nedreptăţile ce se săvîrşeau în ţară. Îl sfătui pe Indraraya să înlăture pe toţi dregătorii lui necinstiţi, să le ia ave-

rile adunate prin jaf şi să-şi aleagă alţi sfetnici, cît mai credincioşi.

Pentru că nu va putea înapoia oamenilor banii pe care îi luase sub formă de bir, îşi va împărţi averea săracilor. Chiar de a doua zi el se va întoarce la munca cinstită în mica lui grădină moştenită din moşi-strămoşi.

Indraraya ascultă sfaturile înţelepte ale grădinarului. Primul sfetnic al său a fost însuşi „Omul cu toiagul de abanos". Cît timp a trăit el, oamenii de rînd nu s-au mai putut plînge de nici o nedreptate.

Înţelepciunea lui a rămas în amintirea poporului, care-l mai pomeneşte şi astăzi în poveştile sale, biruind veacurile şi depărtările.

Prelucrare de ION ACSAN

Crăiasa albinelor albe

ÎNTR-O INSULĂ creştea odată un manghier[1] plin de ştiubeie de albină. Cînd fagurii se umpleau de miere, venea un om pe nume Rakian. El împlînta în trunchiul copacului bucăţi de bambus în chip de trepte şi astfel ajungea pînă la ştiubeie.

Într-o zi Rakian ajunse la manghier şi porni să se cațere tocmai cînd soarele începuse să asfințească. În copac se aflau mulţi stupi, dar albinele din fagurele aflat pe creanga cea mai înaltă erau albe.

„Pînă acum n-am mai văzut albine albe", îşi spuse Rakian.

Trase cuţitul din teacă şi se îndreptă spre creanga cu pricina. În clipa cînd tăie creanga, auzi cum albinele din fagure se văitau :

— Au, ne doare !

Rakian puse cuţitul în teacă, mirîndu-se că albinele pot vorbi ca oamenii. Dar ele îi spuseră :

---

[1] Arbore tropical înalt de peste zece metri, cu fructe roşietice, mari.

— Dacă vrei să iei fagurele nostru, desprinde-l cu grijă! Rakian făcu întocmai şi vîrî fagurele cu albine albe în traista ce o avea la subsuoară. Cînd coborî din copac, băgă de seamă că se întunecase de-a binelea, aşa că porni în grabă spre casă. Atîrnă traista în cui şi, frînt de oboseală, se trînti în pat, adormind pe loc.

Dis-de-dimineaţă Rakian plecă, grăbit să ajungă la lanul său de orez, aşezat foarte departe de casă. Mare îi fu mirarea seara, la întoarcere, găsind pe masă o ulcică cu orez, deasupra căreia se vedea un peşte de toată frumuseţea, bine prăjit. Rakian crezu că trecuse cineva în lipsa lui pe acasă şi în locul fagurelui de miere îi lăsase peştele şi orezul. Dar nu, fagurele era tot în traistă! Biruit de foame, Rakian mîncă în cele din urmă peştele, lăsînd o bucată şi pentru a doua zi. În zori, luă cu el ce mai rămăsese în ulcică şi plecă iarăşi la cîmp.

Seara găsi din nou mîncarea pregătită. Albinele nu lipseau nici ele din traistă. După o săptămînă încheiată, Rakian se hotărî să descopere cine îi găteşte mîncarea în lipsa lui.

Se făcu că pleacă de acasă, ca de obicei, dar se întoarse din drum, pe furiş, şi se ascunse în preajma colibei sale. O vreme, în încăpere domni o linişte deplină. Deodată din casă se ivi o femeie de o frumuseţe cum nu se mai pomenise în tot ţinutul. Ea se îndreptă spre rîu, să umple găleţile cu apă.

În lipsa ei, Rakian se furişă în casă şi se duse de-a dreptul la traista lui. Fagurele era tot acolo, dar albinele albe nicăieri. Scoase repede fagurele din traistă, îl ascunse într-un loc sigur, apoi se piti şi el în spatele casei. Curînd se întoarse şi femeia de la rîu, cu găleţile pline. Prin fereastră o văzu îndreptîndu-se spre traistă. O auzi apoi văicărindu-se :

— Vai, vai, oare cine mi-o fi furat scrinul cu haine ? Rakian nu putea să fie, că el e acum departe ! Tare mi-e teamă să nu vină şi să mă găsească !

Cum se întunecă, Rakian ieşi din ascunziş şi, prefăcîndu-se că se întoarce de la cîmp, intră în casă. Mută şi împietrită, femeia stătea într-un colţ al odăii.

Rakian se răsti la ea :

— Cine eşti şi ce cauţi în coliba mea ? N-oi fi venit să-mi furi fagurele cu albine albe ?!

— Eu nu ştiu nimic nici de fagurele, nici de albinele tale ! îi răspunse necunoscuta.

Rakian o rugă să-i gătească ceva, dar ea nici nu vru să audă, întrebînd într-una cu încăpăţînare :

—Oare unde să fie hainele mele ?

—Ei bine, eu ţi le-am luat, îi mărturisi pînă la urmă Rakian.

—Vai, toată averea mea era închisă în scrinul acela ! suspină ea.

Rakian îi spuse, fără să se tulbure :

— Degeaba te vaiți că tot nu ți-l dau. Sînt sigur că, dacă ți-aș înapoia hainele, te-ai îmbrăca cu ele și nu te-aș mai vedea niciodată !

— Deși sînt crăiasa albinelor albe, îi spuse mai potolită străina, nu-ți mai cer fagurele îndărăt dacă mă iei de soție. Mama mi-a dat voie să te iau de bărbat, că ești un om harnic și singur. La fel de harnică și de singură sînt și eu, iar în palatul din țara mea n-am pe nimeni care să mă aștepte.

Rakian se învoi s-o ia de nevastă și, dîndu-i fagurele înapoi, o întrebă :

— Ăsta ce este ?

Femeia îi zise :

— Fagurele e taina mea. De azi înainte nu mai ai voie să-mi spui că mă trag din albine, ca să nu roșesc de rușine !

Rakian îi făgădui că nu va spune nimănui nimic. La un an după căsătorie li se născu un băiat.

Într-o seară Rakian fu chemat de vecinul său la o petrecere. La masă, oamenii îl încolțiră cu întrebările :

— De unde este femeia asta a ta, că n-am mai văzut o alta atît de frumoasă ca ea ?

— E dintr-un sat învecinat, răspunse Rakian. După cîteva pahare, uită însă de promisiunea făcută și, cînd îl copleșiră din nou cu întrebările, le zise :

— Dacă vreți să știți, nevastă-mea a fost înainte o albină albă !

Cînd se întoarse acasă, Rakian îşi găsi nevasta plîngînd. Printre lacrimi, ea îl mustră :

— Pentru că nu ţi-ai ţinut cuvîntul dat şi m-ai făcut să roşesc de ruşine dezvăluind tuturor că am fost albină, află că peste şapte zile va veni tatăl meu să mă ia. Eu te voi părăsi pentru totdeauna. Copilul va rămîne să-l creşti tu.

Într-adevăr, peste o săptămînă Rakian zări o albină albă rotindu-se deasupra casei lor. Soţia lui se repezi în pod şi, preschimbîndu-se tot într-o albină albă, ieşi printr-o crăpătură a acoperişului.

Rakian începu să-i strige :

— Dacă pleci tu, copilaşul nostru va pieri de foame, că e mic !

Dar văzînd că ea nu-l mai bagă în seamă, se repezi în casă, luă în braţe plăpînda făptură rămasă fără mamă şi începu să fugă după cele două albine. Ele zburau într-una spre răsărit.

Şapte zile şi şapte nopţi în şir, prin lanurile de orez sau pe cărările junglei, Rakian nu le pierdu din ochi. În a opta zi albinele albe se făcură nevăzute.

Istovit, Rakian căzu lîngă malul unei ape curgătoare. Acolo şi tatăl şi copilaşul adormiră buştean.

Iată că din satul apropiat se ivi o femeie care îl trezi pe Rakian, spunîndu-i :

— De ce dormi aici cu copilul şi nu te duci în palatul soţiei tale ? Se află la doi paşi de aici !

— Ajută-mă să scald copilaşul şi călăuzeşte-mă apoi pînă acolo !

Curînd Rakian şi femeia străină ajunseră în faţa unui palat asemănător întru totul unui uriaş fagure de miere.

— Asta e casa soţiei tale. Odaia ta se află chiar în mijloc. Să nu te sperii dacă vei vedea tavanele odăilor înţesate de albine. Ele nu fac rău nimănui !

Înăuntru, nici ţipenie de om : pretutindeni numai albine... În încăperea de la mijloc nici urmă de ele !

Cînd copilul începu să plîngă de foame, Rakian strigă :

— Soţie iubită, îndură-te de copilaşul nostru, că el e nevinovat !

Atunci se ivi şi crăiasa albinelor albe, îmbrăcată în straie minunat de frumoase şi-i zise :

— Norocul tău e că ai putut să mă urmăreşti, fără ca să mă pierzi din vedere timp de şapte zile. Astfel ai curmat puterea vrăjii care-mi încătuşa palatul !

De îndată albinele se desprinseră din tavan şi, căzînd pe podea, se schimbară în oameni, supuşi soţiei sale. Rakian trăi apoi alături de soţia şi copilul lui pînă la adînci bătrîneţe, ajungînd unul dintre cei mai destoinici şi mai drepţi cîrmuitori ai celora care îşi păstrară, şi după ce deveniră oameni, hărnicia lor de albină.

Prelucrare de ION ACSAN

În căutarea soarelui

A FOST ODATĂ o țară unde soarele uita să răsară. Această împărăție a nopții veșnice se întindea tocmai la marginea lumii, de care era despărțită prin niște munți foarte înalți. Dacă stăpînul zilei ar fi știut că și în umbra piscurilor uriașe trăiesc oameni, de bună seamă că n-ar fi pregetat să treacă și dincolo, măcar c-ar fi trebuit să se mai ostenească oleacă.

Din această pricină fiarele și hoții se înmulțiră văzînd cu ochii, fiindcă nu era lesne să-i prinzi și să-i pedepsești. Ajunși la capătul răbdării, oamenii năpăstuiți au hotărît să trimită o solie pînă la soare, rugîndu-l să se ivească și peste meleagurile lor bîntuite de frig, beznă și fărădelegi.

— Trimiteți-mă pe mine! spuse un om cu părul încărunțit. Chiar dacă nu mai sînt bun de muncă, pasul meu a rămas la fel de sprinten ca în anii tinereții!

— Cinstea aceasta mi se cuvine mie! zise un bărbat în floarea vîrstei. Sînt mult mai iute de picior și voi ajunge mai repede la soare!

Se înfăţişă atunci un băieţandru, care grăi astfel:
— Nu vă fie cu supărare, dar drumul pînă la soare e atîta de lung încît numai eu pot ajunge pînă la el, şi asta abia cînd voi fi un moşneag sprijinit în toiag.
Mulţimea dădu dreptate copilului, lăudîndu-l pentru vorbele lui pline de tîlc: lui să i se încredinţeze înalta solie!
În cele din urmă se arătă o femeie tînără şi frumoasă, care se împotrivi hotărîrii lor.
— Drumul pînă la soare durează o sută de ani şi băieţandrul va muri fără să se apropie prea mult de ţintă. Casa mea a fost jefuită de tîlhari, iar fiarele mi-au sfîşiat deunăzi bărbatul. Dar eu aştept un copil: el va fi răzbunătorul unui tată pe care nu l-a văzut niciodată. Cînd mă voi stinge, istovită de drum şi de foame, fiul meu va ridica toiagul scăpat de mine pentru totdeauna şi nu-l va slobozi pînă ce nu va izbuti să-şi îndeplinească solia!
Cel mai bătrîn om de pe meleagurile acelea îmbrăţişă pe viitoarea mamă a orfanului tuturora, o sărută pe frunte şi îi dăuri toiagul de o vîrstă cu veacul trăit de el:
— Du-te, Maleh, şi nu mai zăbovi! Dar spune fiului tău că atunci cînd va ajunge la soare, fiind la fel de bătrîn ca şi mine, să aprindă un foc mare pe cele mai înalte creste, ca să ne dea mai repede de veste!
Mii de ochi o urmăriră cum îşi îndrepta spre răsărit pasul ei grăbit...

Maleh se căţără pe povîrnişul munţilor prăpăstioşi. Merse într-una pînă ce simţi că se apropie ceasul cînd urma să aducă pe lume un copil. Şi fiul ei se născu, aşadar, într-o peşteră. Mama îşi înveli odorul în scutece de nor. Îl scăldă în pîraiele reci, ca să-l călească de timpuriu. Apoi Maleh porni fericită mai departe : nu mai era singură...

Apele îşi stăvileau vijelia cînd trecea Maleh cu pruncul la sîn. Arborii îşi preschimbau trunchiurile în punţi, ca să-i treacă mai repede peste prăpăstii. Caprele sălbatice îi îmbiau cu ugerele lor pline.

Anii treceau şi fiul lui Maleh ajunse flăcău, doborînd lesne orice fiară. Apoi un bărbat sprijinind o făptură gîrbovită, pe mama sa.

Maleh a mers cincizeci de ani încheiaţi pînă să ajungă la lună. Acolo i-a săpat fiul ei mormîntul. Singur a pornit mai departe spre ţintă. Zadarnic l-a cerut crăiasa lunii de bărbat. Pragul zilei se întrezărea în depărtare. Mulţimile din ţara fără soare cercetau de aproape un veac zarea întunecată. Pe crestele pustii nu se înalţa nici o vîlvătaie. Toţi îşi spuneau :

— Poate că Maleh s-a prăpădit pe drum. Fiul ei, dacă a apucat să se mai nască, a şi uitat ţara lui de baştină, de care nu-l lega nici o amintire !

Cei care o văzuseră pe frumoasa Maleh plecînd, muriseră de mult. Numele ei intrase în legendă...

Dar cum se împliniră o sută de ani de cînd solia lor pornise spre soare, pe creasta cea mai înaltă se aprinse

o pălălaie roşie. Şi pentru prima oară îi îmbrăţişă lumina zilei. Fiarele au fost vînate şi hoţii zvîrliţi în temniţă.

Din creierul munţilor coborî un străin proptit într-un toiag. Se aşeză istovit şi le spuse apoi :

— Sînt fiul lui Maleh ! Am venit să trăiesc printre voi !

Prelucrare de ION ACSAN

Penelul fermecat

A FOST ODATĂ un băiat tare sărman, pe nume Ma Liang. Îi plăcea nespus de mult să deseneze şi visa să ajungă un pictor mare. Părinţii lui muriseră lăsîndu-l sărac lipit pămîntului. Orfanul trăia adunînd crengi uscate şi ierburi tămăduitoare. Era atîta de calic, încît nu-şi putea cumpăra un penel cît de mic.

Într-o zi, trecînd prin faţa unei şcoli, văzu un profesor de desen pictînd. Mişcările penelului îl vrăjiră atît de mult, că el spuse fără voia lui :

— Vreau să-nvăţ şi eu să pictez. Împrumută-mi şi mie un penel !

Dar profesorul îl măsură de sus pînă jos şi îi spuse dispreţuitor :

— Un zdrenţăros ca tine vrea să ajungă pictor ? ! Cată-ţi de drum, haimana, penelul nu-i de nasul tău !

Şi profesorul îl alungă din curtea şcolii.

Dar Ma Liang nu se dădu bătut. Îşi zise :

— Care va să zică aşa stau lucrurile ! Păi atunci să vedem dacă un copil sărman şi orfan ca mine nu poate să ajungă un pictor renumit !

Din ziua aceea el se puse pe treabă, muncind cu îndîrjire. Cînd aduna nuiele în pădure, cu ajutorul unei crenguţe întruchipa în ţărînă păsările care zburau deasupra capului său. Cînd tăia buruieni de leac pe malul rîului, îşi muia degetul în apă şi zugrăvea pe bolovani chipul peştilor care se zbenguiau în prundiş. Pereţii peşterii, care îi slujeau de locuinţă, erau acoperiţi de felurite desene.

Anii treceau, Ma Liang creştea, muncind cu aceeaşi rîvnă.

Deveni un pictor neîntrecut, deşi nu avea încă nici un penel. Frînt de atîta alergătură şi trudit de zelul cu care zugrăvise pînă noaptea tîrziu un tablou pe o scoarţă de copac, Ma Liang adormi buştean. Deodată i se arătă un bătrîn cu o barbă colilie, purtînd straie împodobite cu cele mai frumoase picturi. Moşneagul îi întinse un penel şi-i zise :

— Eu sînt oblăduitorul pictorilor ! Îţi dăruiesc acest penel fermecat, pe care îl meriţi cu prisosinţă, datorită muncii tale neobosite. Foloseşte-l cum se cuvine !

Ma Liang privi încîntat darul : era un penel de aur, frumos încrustat şi uşor de mînuit. Nici nu apucă să mulţumească, şi bătrînul se şi făcuse nevăzut. Cînd se deşteptă, simţi că strînge în palmă un penel aievea cu cel din vis.

Desenă o pasăre. Pasărea îşi desfăcu aripile şi îşi luă zborul. Apoi întruchipă un peşte. Peştele îşi mişcă ne-

astîmpărat coada şi sări în rîul din faţa peşterii. Ma Liang era nespus de fericit.

Cu penelul său minunat se apucă să deseneze toate lucrurile după care tînjeau săracii satului. Pe unul îl înzestră cu un car, pe al doilea cu o cazma, pe al treilea cu o şa, fiecăruia după pofta inimii lui...

Vestea despre pictorul vrăjitor ajunse şi la urechile bogătaşului din vecinătate. Trimise două slugi, care să-l aducă cu de-a sila la el acasă. Acolo trebuia să deseneze tot ce-i va porunci noul lui stăpîn.

Dar Ma Liang auzise de lăcomia acestuia şi nu aduse la îndeplinire ordinele care i se dădură : nu desenă nici măcar un bob de orez ! Boierul se supără şi-l închise într-un grajd pînă se va răzgîndi. Nimenea nu avea voie să-i aducă mîncare şi lemne pentru foc.

Peste trei zile ninsoarea aşternuse un covor de zăpadă în ograda bogatului, care îşi zise : „De bună seamă că Ma Liang a murit de foame şi de frig !"

Cînd se apropie de grajd, văzu o lumină roşietică printr-o crăpătură a uşii. O boare plăcută îi gîdilă nasul. Îşi aruncă ochii înlăuntrul grajdului şi-l văzu pe Ma Liang ronţăind nişte plăcinte bine prăjite. Stătea lîngă o sobă în care duduia un foc puternic. Într-un colţ se vedea un pat împodobit cu covoare de preţ.

Boierul pricepu că toate acestea fuseseră dobîndite cu ajutorul penelului fermecat şi se mînie crîncen. Chemă repede slugile poruncindu-le să-i aducă penelul lui Ma Laing şi să-l omoare neîntîrziat pe pictorul vrăjitor.

Zece bărbaţi voinici dădură buzna în grajd. Dar Ma Liang o ştersese la vreme : scara pe care se căţărase pe acoperiş mai stătea sprijinită de perete. Cînd boierul vru să atingă prima treaptă, scara dispăru.

Toate slugile, în frunte cu stăpînul lor, plecară în căutarea fugarului. Acesta zugrăvi cu penelul său un armăsar şi apoi sări în şaua lui.

Urmăritorii se apropiau tot mai mult. Galopul cailor răsuna din ce în ce mai ameninţător. Atunci Ma Liang desenă un arc şi trimise o săgeată în pieptul duşmanului său de moarte : bogătaşul se prăvăli de pe cal şi fugarul dădu pinteni armăsarului, făcîndu-se nevăzut.

Ma Liang galopă zile şi nopţi în şir, pînă ce ajunse într-un orăşel destul de îndepărtat de satul său natal. Putea să deseneze galbeni şi să ajungă cel mai mare bogătaş din lume. Dar el se hotărî să trăiască de pe urma muncii lui, ca şi ceilalţi oameni, vînzînd tablourile pictate de el. De teamă să nu fie recunoscut, el nu îngăduia chipurilor din desene să capete viaţă. Pentru asta era de-ajuns să le lase neisprăvite : fără un ochi, fără o aripă sau fără un picior. Oamenii se înghesuiau să cumpere picturile sale, care erau deosebit de frumoase. Faima lui Ma Liang creştea într-una.

Într-o zi el zugrăvi un cocor fără un ochi. Din nebăgare de seamă, o pată de cerneală căzu peste desen tocmai în locul ochiului. Pasărea învie, îşi desfăcu aripile şi zbură pe fereastră. Vestea se răspîndi ca fulgerul şi ajunse pînă la împăratul Chinei.

Ma Liang se trezi într-o zi cu niște oameni în straie de catifea, care îl poftiră neîntîrziat la palat.
Dar pictorul nu dorea în ruptul capului să slujească împăratului despre care auzise atîtea lucruri urîte. De aceea, cînd măria sa îi porunci să zugrăvească un dragon, el mîzgăli o broască rîioasă. Cînd fu îmbiat să întruchipeze o pasăre fenix, el înfățișă o găină jumulită.
Broasca și găina începură să se preumble prin sala tronului, murdărind covoarele scumpe.
Împăratul se mînie și ceru să i se smulgă lui Ma Liang penelul, iar buclucașul artist să fie zăvorît într-un turn. Porunca-i fu îndeplinită fără zăbavă.
Craiul se apucă atunci să deseneze singur. Făcu un galben, apoi al doilea. Nerăbdător, începu să zugrăvească fișicuri cît mai înalte. Dar, în loc să aibă parte de aur, se pomeni cu stive de pietricele care se surpară, cît pe cel să-l îngroape de viu.
Împăratul nu se astîmpără. Se porni să deseneze cărămizi, bineînțeles tot de aur. Mîzgăli cîteva, dar i se părură prea mici. Se apucă să zugrăvească un stîlp înalt de cîțiva metri. Nefiind un pictor prea dibaci, cînd isprăvi desenul, craiul se trezi cu un șarpe uriaș, gata-gata să-l înghită cu coroană cu tot.
Nu mai mergea așa! Pictorul vrăjitor fu slobozit din turn. Se văzu ospătat și îmbrăcat ca un prinț. Împăratul îi înfățișă pe propria lui fiică și îi făgădui mîna ei.
Deși nu era încîntat de logodnica lui, de o rară urîțenie, Ma Liang se prefăcu bucuros și ascultător.

Împăratul îşi zise : „Dacă îl pun să-mi deseneze un munte, te pomeneşti că o să-mi înfăţişeze un leu sau un tigru. Hai să-i cer altceva". Şi porunci lui Ma Liang să-i zugrăvească marea. Pictorul făcu cîteva linii cu penelul şi în faţa împăratului se ivi o mare limpede şi nemişcată ca o oglindă.

— De ce nu sînt şi peşti în apă ? întrebă împăratul. Cît ai zice peşte, dorinţa împărătească se îndeplini !

— Acum vreau o corabie, să mă plimb împreună cu toată suita mea pe întinderea nesfîrşită a mării !

Ma Liang zugrăvi o corabie de toată frumuseţea. Împăratul luă cu el pe fiica lui. Toată liota miniştrilor îşi însoţea suveranul în minunata călătorie.

Dar, întrucît corabia nu se clintea din loc, monarhul ceru şi puţin vînt. Pînzele începură să se umfle, mînînd prora spre larg.

— Un vînt mai puternic, să plutim mai repede ! porunci împăratul.

Ma Liang îndeplini porunca cu atîta zel, că dezlănţui o adevărată furtună. Corabia se legăna pe valuri ca o coajă de ou.

— Prea mult vînt ! Îmi scuturã coroana ! striga craiul disperat şi miniştrii îi ţineau isonul.

Dar Ma Liang era surd. Zugrăvi nori negri, fulgere cumplite şi valuri cît casa. Veşmintele scumpe ale împăratului şi demnitarilor săi erau ude şi pline de sare. Un munte de apă se prăvăli asupra corăbiei, care se scufundă, înecîndu-i pe toţi.

Vestea despre isprava nemaipomenită a pictorului vrăjitor şi a penelului său fermecat se răspîndi în toată lumea. Însă nimenea nu ştie ce s-a mai petrecut cu Ma Liang după moartea împăratului.

Se spune că pînă la adînci bătrîneţi a trăit printre ţărani săraci şi copii sărmani, înzestrîndu-i pe toţi cu ceea ce le lipsea pentru a duce o viaţă cinstită şi îndestulată.

Prelucrare de ION ACSAN

Povestea grăuntelui de orz

A FOST ODATĂ o împărăţie foarte întinsă. Pe meleagurile ei nu se legăna nici un spic de orz, grîu sau secară. Oamenii se hrăneau doar cu carne de vită sau berbec şi cu lapte. În grădina palatului împărătesc creşteau cîţiva pomi roditori aduşi de peste mări şi ţări. Din roadele lor nu se înfruptau decît oamenii cei mai de vază, cînd erau poftiţi la palat. Şi avea împăratul un singur fiu, pe Ha Ciu. El auzise că în ţara stăpînită de zeul munţilor puteai afla nişte seminţe pe care, dacă le îngropai în pămînt, te alegeai cu alte nenumărate grăunţe minunate. Din ele puteai pregăti mîncărurile cele mai gustoase.

Tocmai atunci turmele începură să fie secerate de o molimă necunoscută şi oamenii mureau de foame cu miile. De aceea, fiul împăratului, un tînăr îndrăzneţ, înţelept şi fără urmă de îngîmfare, se hotărî să meargă el însuşi în căutarea seminţelor fermecate.

Ţara zeului munţilor se afla la o depărtare foarte mare : pînă la ea aveai de biruit nouăzeci şi nouă de fluvii şi tot atîţia munţi. Împăratul se codi să-l lase pe Ha Ciu, singu-

rul lui fiu, să plece spre o țintă atît de primejdioasă. La stăruințele prințului și ale poporului înfometat, părintele se învoi în cele din urmă. O sută de războinici neînfricați îl însoțeau pe Ha Ciu. Toți erau înarmați pînă în dinți.

Drumul fu lung și deosebit de anevoios. Rînd pe rînd s-au prăpădit toți cei o sută de soldați: unii mușcați de șerpi veninoși, alții sfîșiați de tigrii sau săgetați de triburi sălbatice. Cînd ajunse la poalele ultimului munte, cel mai înalt, prințul rămăsese singur, singurel.

Își luă calul de căpăstru și o porni vitejește spre crestele acoperite de nea. Deodată se dezlănțui o ploaie cu găleata. Ha Ciu se adăposti într-o peșteră, împreună cu armăsarul lui. După risipirea norilor începu să dogorească soarele, de parcă n-ar fi fost furtună de cînd lumea.

Sub un pin întîlni o bătrînă care torcea. Prințul îi dădu binețe și o întrebă unde poate da de zeul munților.

— După ce ai biruit nouăzeci și nouă de munți și tot atîtea ape repezi, e ușor să dai de el. Urcă pînă la locul de unde izvorăște rîul care curge pe lîngă pin. Acolo vei afla o cascadă. E de ajuns să-l strigi de trei ori, și zeul munților îți va răspunde neîntîrziat, învățîndu-te cum poți dobîndi lucrul pentru care ai venit pînă aici.

Nici n-apucă să-i mulțumească pentru sfatul ei prețios, că bătrîna se și făcu nevăzută. Pasămite, ea era zeița pămîntului. Adînc mișcată de destoinicia lui Ha

Ciu, se hotărîse să-i sară în ajutor. Chiar în locul de unde izvora ultimul din cele nouăzeci şi nouă de fluvii, Ha Ciu descoperi o cascadă al cărui capăt se zărea tocma hăt, în slava cerului. Prinţul strigă de trei ori pe zeul munţilor. Din apele prăvălindu-se cu o zarvă asurzitoare se ivi un uriaş cu fruntea încununată de nori. Barba lui, albă ca neaua, era la fel de lungă ca şi cascada.

— Cine eşti tu şi ce vrei de la mine ? întrebă stăpînul tuturor piscurilor semeţe.

— Slăvite zeu al munţilor, sînt Ha Ciu şi vin dintr-o împărăţie peste care s-a abătut foametea. Spune-mi unde se află minunatele seminţe, care pot mîntui de pieire sărmanul meu popor !

Uriaşul căzu pe gînduri, apoi îi răspunse :

— Seminţele se află în stăpînirea craiului şerpilor. Pînă la peştera lui ai de făcut un drum de şapte zile şi şapte nopţi, dacă ai un cal năzdrăvan. Dar să ştii că împăratul şerpilor este hain la suflet : nu vrea să dea nimănui nici un grăunte de orz. Pe toţi cei care au răzbit pînă la el i-a preschimbat în cîini şi i-a înghiţit. Ţii şi tu să sfîrşeşti ca ei ?

— Nu mi-e frică de nimeni şi de nimic. Trebuie să dobîndesc cu orice preţ grăunţele mîntuitoare !

Văzîndu-l atît de curajos şi de hotărît, zeul munţilor îl învăţă ce are de făcut. Îi spuse că toamnă de toamnă, împăratul strînge toate grăunţele într-un sac uriaş, pe care-l ascunde sub scaunul său împărătesc. În fiecare

zi de sărbătoare el se duce pînă la malul lacului din creştetul muntelui şi acolo se întîlneşte cu regele balaurilor. Paznicii din sala tronului se slujesc de lipsa stăpînului lor şi trag şi ei un pui de somn. Atunci e momentul potrivit pentru a fura seminţele minunate. Dar răgazul e foarte scurt, căci împăratul şerpilor pleacă după prînz şi se întoarce cît ai bate din palme, cu mult înainte de căderea serii.

La plecare, moşneagul îi ură drum bun şi adăugă:

— Sînt prea bătrîn să te mai pot ajuta. Ţine de la mine această perlă. Cînd eşti la mare primejdie, e de ajuns să o vîri în gură şi vei zbura cu iuţeala vîntului. Iar dacă totuşi împăratul şerpilor te va preschimba într-un cîine, să alergi într-una pînă vei întîlni o fată care te va iubi şi te va urma cu credinţă. Cînd vei ajunge la palatul părinţilor tăi îţi vei recăpăta înfăţişarea omenească!

Ha Ciu mulţumi zeului munţilor pentru învăţăturile sale nepreţuite. Apoi încălecă pe armăsar şi porni iară la drum.

Prinţul călărea două zile încheiate şi a treia zi se odihnea. Călători astfel din vară pînă în toamnă. Cînd ajunse în împărăţia craiului şerpilor, recolta era adunată de mult. Pretutindeni nu zăreai decît mirişti pustii, dar nici o colibă cît de sărăcăcioasă. În spinarea muntelui din zare se căsca peştera în care locuia craiul şerpilor.

Cum armăsarul nu putea să-l însoţească pe stîncile abrupte, Ha Ciu îl părăsi, poruncindu-i să se întoarcă acasă singur. Îşi luă apoi traista în spinare şi urcă pe o stîncă aşezată chiar în faţa peşterii păzită cu străşnicie. Aici îşi făcu un pat de frunze uscate şi se puse la pîndă. O văgăună strîmtă, dar adîncă îl punea la adăpost de primejdii. Printr-o crăpătură a stîncii putea să vadă tot ce se petrece dincolo, fără să fie zărit.

Pe la miezul primei zile de sărbătoare, Ha Ciu, care moţăia în adăpostul lui, fu trezit de un sunet de clopoţei. Prin crăpătura stîncii îşi aţinti ochii spre peştera din faţă şi văzu un şarpe neobişnuit de mare. Trupul său era acoperit cu zale din solzi de aur. Armura era împodobită cu nenumăraţi clopoţei de argint. Şarpele se tîra cu repeziciune spre lacul din creştetul muntelui. O suită numeroasă îl însoţea.

Ha Ciu se căţără cît putu de repede spre peştera craiului şerpilor. Ajunse în pragul ei şi văzu cum paznicii de la intrare sforăiau fără grijă. Dar chiar atunci răsunară clopoţeii de argint, care vesteau întoarcerea stăpînului temut, aşa că Ha Ciu bătu calea înapoi. A doua zi îşi tăie în fîşii surtucul lui din piele de bivol şi împleti o frînghie pe care o legă de creanga unui pin falnic, împlîntat în malul din faţa peşterii.

Cînd auzii iarăşi clopoţeii şi-l văzu pe împăratul şerpilor urcîndu-se spre lacul din creştetul muntelui, prinţul se agăţă de frînghia împletită de el şi, făcîndu-şi vînt voinicește, se trezi chiar în pragul peşterii.

De cum intră, Ha Ciu se simţi învăluit de un întuneric adînc. Merse pipăind pereţii umezi şi ajunse în sala tronului, unde ardeau făcliile ziua şi noaptea. Pe o ridicătură din fundul văgăunii se înălţa un tron de aur. Sub scaunul împărătesc se zărea un sac uriaş, doldora cu grăunţe. Strecurîndu-se printre paznicii adormiţi, prinţul ajunse la sacul cu seminţe şi îşi umplu repede traista atîrnată de gît. Cu pumnul plin de grăunţe se îndreptă spre ieşire. La lumina făcliilor văzu că semințele sînt numai şi numai de aur. Din nebăgare de seamă călcă pe coada unui paznic, care se trezi şi scoase un răcnet. Ca din pămînt se iviră înaintea lui Ha Ciu doi şerpi. Prinţul le aruncă în ochi semințele din mînă şi-i orbi. Cu sabia doborî alţi doi potrivnici şi o rupse la fugă. Dar era prea tîrziu : împăratul şerpilor, care se şi întorcea de la lac, îi aţinu calea.

Fugarul avu vreme să-şi vîre în gură perla primită de la craiul munţilor şi să alerge spre răsărit. Împăratul şerpilor nu-l mai putu ajunge din urmă. Ha Ciu se simţi urmărit de fulgerele trimise de vrăjmaşul său, dar nici unul nu-l ajunse. Îl ajunse însă blestemul dihaniei, care îi răpi chipul omenesc.

Sub înfăţişarea unui cîine cu blana galbenă, prinţul purcese după doi ani de rătăcire, într-o ţară, numită Lujo. Aici domnea Kenpang. Regele avea trei fete, una mai frumoasă decît alta. Cea mare se chema Tstetang, mijlocia Hamutso, iar cea mică Ngoman.

Mezina, cea mai chipeşă dintre surorile ei, avea un suflet de aur şi iubea nespus de mult florile şi animalele.

Ngoman se bucură mult cînd întîlni într-o zi un cîine care avea priviri de om. Sărmana făptură o urmărea cu ochi trişti. De atunci nu se mai despărţi de cîine. Rămase tare nedumerită cînd găsi la gîtul lui o trăistuţă. Cînd o scoase, găsi în ea nişte seminţe de aur.

Cîinele începu să latre şi să zgîrie pămîntul cu labele din faţă. O îndemnă pe stăpîna lui să pună în gaura săpată de el cîteva seminţe. Această muncă nu încetă pînă ce nu se isprăviră toate seminţele din trăistuţă. La sfîrşit, Ngoman acoperi toate seminţele cu pămînt şi îşi şterse fruntea plină de sudoare.

În fiecare zi veneau să vadă locul în care îngropaseră seminţele fără ştirea nimănui. Văzură răsărind nişte fire plăpînde şi în miezul verii se legănau în bătaia vîntului tulpinele mlădioase.

Sosi şi ziua cînd Kenpang hotărî să-şi mărite cele trei fiice.

Fiii şefilor de triburi erau adunaţi roată în mijlocul mulţimii, care petrecea golind cești de ceai şi jucînd. Fetele trebuiau să danseze în mijlocul flăcăilor cu braţele încărcate cu fructele pe care urmau să le dăruiască aleşilor inimii lor.

Tsetang şi Hamutso îşi aflară mirii chipeşi, doar sărmana Ngoman nu se putea hotărî. Ocolise de trei ori roata flăcăilor, cînd întîlni ochii înlăcrimaţi ai cîinelui îndră-

git. Se împiedică şi fructele din braţele ei se rostogolră peste creştetul făpturii fără grai...
Ngoman ajunse batjocura tuturor bărbaţilor şi, după datinile ţării, fu numită „soţie de cîine". Kempang se mînie şi o alungă de acasă pentru totdeauna.
Cu ochii scăldaţi în lacrimi, mezina fugi şi ajunse la cîmpul unde spicele coapte se legănau, vrînd parcă s-o mîngîie. Ngoman rămase uluită cînd cel pentru care fusese alungată căpătă grai omenesc şi-i spuse:
— Nu fi mîhnită, căci eu nu sînt un cîine, ci fiul unui împărat bogat. Doar dragostea şi credinţa ta mă pot scăpa de blestemul pe care l-a aruncat asupra capului meu craiul şerpilor, cînd i-am furat seminţele de aur. Ele vor curma foametea care s-a abătut peste împărăţia tatălui meu.
— Sînt gata să fac orice, pentru ca tu să-ţi recapeţi chipul omenesc ! spuse bucuroasă Ngoman.
— Atunci seceră aceste spice, strînge grăunţele într-o traistă, pe care trebuie să mi-o legi la gît. Eu voi alerga fără răgaz spre ţara mea şi tu mă vei urma cît poţi de repede. Ca să nu te rătăceşti, voi semăna de-a lungul drumului seminţele din traistă. Unde vei vedea mai multe spice, acolo să te opreşti, căci mă vei găsi aşa cum am fost înainte de blestemul şarpelui.
— Dar de ce nu mă laşi să te însoţesc ? întrebă nedumerită Ngoman.
— Pentru că nu mai pot îndura să mă vezi sub înfăţişarea pe care o am ! răspunse Ha Ciu.

Ngoman umplu traista cu grăunţe de orz şi o legă de gîtul cîinelui. Acesta o porni în goană peste cîmpul nebrăzdat de nici un drum.

Din loc în loc Ha Ciu se oprea, săpa o groapă şi turna cîteva boabe. Cînd îl chinuia foamea, mînca fructe crude şi se adăpa din rîul care curgea prin apropiere.

Neputînd să alerge atît de repede, Ngoman rămăsese mult în urmă. La început întîlni fire răzleţe de orz, mai încolo tulpinele dese începură să lege spicul. Merindele i se terminară curînd. Cînd o răzbea foamea, culegea fructe sălbatice sau ronţăia spicele verzi...

Vreme de cîteva luni înfruntă ploaia şi vîntul. Dar iubirea îi dădea aripi. Straiele ei frumoase se zdrenţuiră. Tălpile ei desculţe erau pline de răni.

În cele din urmă ajunse la graniţele împărăţiei tatălui lui Ha Ciu. Aici spicele de orz pieriseră cu desăvîrşire. Întrebînd din om în om, ajunse într-un oraş mare, în mijlocul căruia se înalţa un palat ca-n poveşti. În grădina împărătească văzu o mare de spice galbene. Acolo o întîmpină un cîine galben. Ngoman îl strînse la piept cu dragoste. Ha Ciu fu învăluit de o ceaţă de nepătruns şi după risipirea ei, îşi recăpătă înfăţişarea lui de chipeş fecior de împărat.

De-a lungul drumului străbătut de Ha Ciu şi Ngoman se legănau mii de spice coapte şi mulţimile le culegeau, hrănindu-se cu boabele aurite. Prinţul învăţă pe toţi oamenii împărăţiei cum să semene şi să recolteze orzul. Foametea de pe meleagurile acelea luă sfîrşit pentru

totdeauna. Prințul dăruia bucuros saci cu semințe tuturor celor care veneau după ele, trecînd peste mări și țări.

Părinții lui Ha Ciu o primiră împărătește pe Ngoman. La nunta fiului lor cu fata lui Kenpang, regele din Lujo, luă parte tot pămîntul. Au fost poftite și surorile lui Ngoman. Ele n-au pizmuit norocul mezinei.

Ha Ciu și Ngoman au trăit pînă la adînci bătrîneți și toți supușii lor n-au cunoscut războiul și foametea. Spicele coapte, legănîndu-se în bătaia vîntului, șoptesc și azi numele lor...

Prelucrare de ION ACSAN

Pescarul şi fiica regelui mării

MAREA ERA BLÎNDĂ şi îmbietoare, o risipă de apă şi soare. De pe treptele de valuri sosite dinspre orizont, ziua cobora pe nisipul ţărmului, aurind bărcile pescarilor din Miţunoe. Rotindu-se deasupra lor, pescăruşii păreau că le cheamă spre largul plin de comorile peştilor cu solzi sclipitori. Deodată se auzi lipăitul unor sandale de lemn. Un flăcău chipeş şi voinic se îndreptă spre una din bărcile de pe mal. Pe faţa arsă de soare, sprîncenele negre se arcuiau deasupra unor ochi care fermecaseră privirile tuturor fetelor din satul de pescari, Yura.

Bătrînii nu-şi aminteau să fi trăit pe aceste meleaguri un flăcău atît de frumos şi un pescar atît de curajos, petrecînd zile întregi singur, în mijlocul apelor fără sfîrşit. Părinţii lui Uraşima Taro îl certau adesea cînd zăbovea prea mult în larg, temîndu-se să nu rămînă fără singurul lor fecior. Chimonoul îi ajungea dincolo de genunchi şi un şorţ de paie îi ţinea loc de brîu, apărîndu-l de plumbii plasei pe care el o rotea, mai înainte de a o azvîrli în valuri. În jurul frunţii îi strălucea o fîşie de

pînză albă. Într-o mînă ţinea uneltele de pescuit, iar în cealaltă o traistă cu hrana pentru cîteva zile. Cu mîinile pe vîsle, Uraşima Taro se îndrepta către orizontul ce-l îmbia tot mai departe, spre o soartă pe care n-a mai avut-o nici unul dintre pescarii întinsului arhipelag nipon...

Privind meleagurile natale, de care se îndepărta încet, flăcăul simţi o ciudată strîngere de inimă. Zărea colinele domoale cu orezăriile înşiruite la poale. Simţea aievea răcoarea rîului în care se scăldase de atîtea ori în copilărie, cînd casele satului îi păreau mult mai mari decît acum. Aproape de ţărm se înălţa pagoda templului vechi. În sărăcăcioasa casă părintească, ai lui încă mai dormeau, visînd că el se întorcea din larg cu barca plină de scrumbii...

Trecuseră trei zile fără ca Uraşima Taro să pescuiască ceva, deşi se avîntase mai departe ca oricînd. Trei nopţi dormise în barca legănată de valuri şi visurile sale îi prevesteau mult noroc. Vîslea neobosit şi arunca plasa cît mai departe de barcă. Deodată simţi că prinsese un peşte mare. Trase nerăbdător plasa împovărată, dar, spre dezamăgirea lui, în ea nu se afla decît o broască ţestoasă. Pentru prima dată i se întîmpla să prindă aşa ceva. Un alt pescar s-ar fi bucurat de-o asemenea pradă. Nu însă şi Uraşima Taro, care ştia că broaştele ţestoase sînt deosebit de dragi Dragonului, regele mării, care îşi avea palatul pe o insulă minunată, unde nu

călcase nici un om pînă atunci. El mai ştia de la bătrînii pescari că broaştele ţestoase trăiau zece mii de ani.

— Nu te teme, te voi trimite înapoi la regele mării! spuse Uraşima Taro, aşezînd broasca pe fundul bărcii. O mîngîie apoi pe creştet, căci ochii ei aveau o licărire aproape omenească. Carapacea broaştei părea făcută din aur şi nestemate.

— Pînă una-alta, te-oi mai păstra în barcă, să-mi ţii de urît. Nu m-aş îndura să curm tocmai eu miile de ani pe care le mai ai de trăit!

Apoi Uraşima Taro se întinse pe fundul bărcii, grijuliu să nu aducă vreun necaz oaspetei sale şi începu a privi nesăţios cerul albastru, brăzdat de fîşii de nori alburii, ca nişte horbote plutitoare. Zîmbind, flăcăul îşi reaminti povestea despre Dragonul mării....

Departe, în mijlocul oceanului, se află trei insule unde domneşte o vară veşnică. Furtunile nu le-au bîntuit niciodată. Prunii, vişinii şi piersicii care creşteau pe malurile lor dădeau rod într-una, fără a se usca. Cocorii îşi făceau cuiburile în crengile pinilor veşnic verzi. Cei ce trăiau pe aceste insule îşi păstrau neştirbită tinereţea, sorbind din licoarea unui izvor care ţîşnea dintr-o stîncă de matostat. Pe cea mai mare dintre insule se ridica lăcaşul regelui mării, făcut numai din cleştar şi mărgean. Potecile parcului care înconjurau palatul erau presărate cu perle şi în iazuri se zbenguiau cei mai frumoşi peşti. Dar oamenii muritori nu au ce căuta între atîtea minunăţii...

Furat de toropeala amiezii, Uraşima Taro adormi buştean. Nici el nu mai ştia cîtă vreme îl tot legănase barca, plutind la voia întîmplării. Într-un tîrziu se trezi, simţind cum o mînă gingaşă îi mîngîia fruntea. Deschise ochii şi rămase înmărmurit de ceea ce îi fu dat să vadă. Deasupra lui se aplecase o fată de o frumuseţe nemaivăzută, îmbrăcată în straie de purpură şi împodobită cu coliere de diamante. Părul ei negru, revărsat peste umeri, îi ajungea pînă la tălpile care pluteau pe valuri, alături de barcă. Broasca ţestoasă — nicăieri!

Uraşima Taro se frecă la ochi, aşteptînd să dispară făptura de vis din faţa sa, dar necunoscuta nu conteni să-i zîmbească, ba îi şi vorbi cu un glas în care auzeai toată muzica valurilor:

— Uraşima Taro, trezeşte-te! Eu sînt Otohime, fiica regelui mării. Cît timp ai dormit, am stat de veghe la căpătîiul tău. Bunătatea de care ai dat dovadă cînd m-ai pescuit, va fi răsplătită de tatăl meu, la palatul căruia vreau să ajungem mai înainte de apusul soarelui.

Se urcă în barca lui Uraşima Taro, care îi făcu loc, fără să poată îngăima ceva, de uluit ce era, şi puse mîna pe o vîslă. Flăcăul îi urmă exemplu, neîntorcîndu-şi privirea de la obrazul ei. Ce-i drept, Otohime îl măsura şi ea cu coada ochiului, cu toate că, în timp ce-i veghease somnul, chipul flăcăului i se întipărise adînc în suflet. Amîndoi vîsleau cot la cot. Nu se auzea decît pocnetul vîslelor şi zvîcnirea inimilor lor tinere...

Într-un tîrziu Otohime puse palmele pe ochii pescarului şi acesta simţi că barca sa prinsese aripi, zburînd deasupra valurilor asemenea pescăruşilor. Cînd mezina regelui mării îşi ridică frumoasele ei mîini de pe obrajii rumeniţi ai lui Uraşima Taro, barca lui se apropia liniştit de Ryugu, palatul stăpînului mărilor, făurit din cleştar, cu pervazurile ferestrelor din mărgean, cu uşile de aur şi ivărele de fildeş împodobit cu pietre preţioase şi cu acoperişul din solzi de argint. Flăcăul abia îndrăzni să-şi pună picioarele pe scoicile cu care era pardosită cărarea ce ducea spre intrarea palatului, de teamă să nu strivească perlele care ţineau loc de pietriş. O sută de slugi şi o sută de slujnice ieşiră în întîmpinarea tinerilor, primindu-i ca pe nişte miri.

Otohime îl călăuzi pe Uraşima Taro pînă la tatăl ei, al cărui tron se înălţa pe o uriaşă carapace de broască ţestoasă. Kai-riujin, Dragonul mărilor, le făcu o primire regească, cei doi tineri fiind aşezaţi de-a stînga şi de-a dreapta tronului. Otohime mărturisi iubirea pe care i-o purta lui Uraşima Taro şi acesta o ceru de soţie. Regele se învoi bucuros, şi de îndată începu ospăţul de nuntă, care ţinu şapte zile în şir. Încăperea tinerilor căsătoriţi, unde Uraşima Taro urma să trăiască alături de fiica Dragonului mării, fără a îmbătrîni niciodată, dădea spre o grădină, adevărată minune a minunilor!

În partea de răsărit a ei se deschideau florile gingaşe ale vişinilor şi prunilor şi dintre frunzele lor de smarald răsunau într-una trilurile privighetorilor. Spre miazăzi

domnea în schimb o vară veşnică şi din iarba mătăsoasă se înălţa ţîrîitul greierilor. Spre apus auzeai foşnetul molcom al frunzelor purpurii de arţar şi crizantemele înfloreau una după alta. În sfîrşit, spre miazănoapte te întîmpina iarna cu pomii ninşi şi cu velinţele de gheaţă ale rîurilor. Era singurul loc de pe insulă unde te puteai întîlni în aceeaşi zi cu toate cele patru anotimpuri ale pămîntenilor.

Viaţa fericită pe care o ducea alături de soţia lui, dragostea care i-o purta îl făcură pe Uraşima Taro să uite cu desăvîrşire ceea ce fusese el mai înainte. Zilele erau la fel de frumoase şi se asemănau între ele ca două picături de apă, aşa că nici nu băgai de seamă cînd treceau. Nu-şi mai amintea de meleagurile natale, de furtuni, de plasa lui şi nici de bătrînii săi părinţi.

Trecură cîţiva ani. Cîţi — nici Uraşima Taro nu putea să spună. Într-o zi, colindînd minunatul palat al căror încăperi, una mai frumoasă ca alta, nu se mai terminau, pescarul descoperi într-un colţ o barcă cu unelte de pescuit : uitîndu-se lung, îşi aminti că acestea îi aparţinuseră cîndva. Cuprins de un dor de ducă, el se urcă pe spinarea unor peşti cu solzi de aur, care îl duseră în tainiţele de nepătruns ale oceanului. Începînd să se plimbe tot mai des prin grădina celor patru anotimpuri, într-o bună zi căzu pe gînduri, întrebîndu-se ce vor fi făcînd părinţii lui. Poate că-l socotesc pierdut pentru totdeauna. Cît de mult s-ar bucura ei dacă ar

afla că fiul lor trăieşte şi că este ginerele Dragonului mării ! Ce ar fi dacă s-ar repezei să-i vadă ?
Din ziua aceea Uraşima Taro nu mai avu linişte. Văzîndu-l tot mai abătut, Otohime îl întrebă ce se petrece cu el. Şi cînd auzi că va trebui să se despartă de iubitul ei, chiar şi numai pentru cîteva zile, ochii ei lăcrimară întîiaşi dată. Se temea că n-o să-l mai revadă. Dar Uraşima Taro îi spuse că va zăbovi foarte puţin timp în casa părinţilor lui. Atunci Otohime se învoi să-l lase să plece. A doua zi, Uraşima Taro îşi unse barca şi înlătură de pe vîsle pînzele de păianjen. La plecare, Otohime îi dădu o lădiţă de abanos încrustată cu diamante şi legată cu o sfoară de mătase trainică, spunîndu-i :

„Capacu-acesta dacă-l vei sălta,
Tu n-ai s-o mai revezi pe soaţa ta."

Uraşima Taro făgădui că nu va deschide cu nici un preţ lădiţa şi o strînse drăgăstos la piept pe Otohime. Apoi sări în barcă şi începu să vîslească spre meleagurile sale natale. Cînd se întoarse să mai vadă încă o dată insula, nu mai desluşi decît dunga fumurie a zării...
După şapte zile încheiate, Uraşima Taro începu să zărească, în sfîrşit, ţărmul pe care îl părăsise în urmă cu cîţiva ani. Locurile păreau aceleaşi, dar casele nu : erau mai mari şi parcă aveau altă înfăţişare. Orezăriile îşi schimbaseră aşezarea, iar vechiul templu de pe malul mării se mutase pe un deal. Pe locul unde se afla casa

părintească, creştea acum o pădurice de pini. Nespus de străini îi părură şi oamenii care îşi schimbaseră pînă şi îmbrăcămintea. Chiar şi bărcile pescarilor erau altfel decît a lui !

Trecătorii se uitau cu nedumerire la el şi Uraşima Taro nu întîlni pe nici unul dintre cunoscuţii lui. După ce se dumiri că se află într-adevăr în locul de unde plecase odinioară în larg, se apropie de un bătrîn care trecea proptindu-se într-un toiag, de părea c-ar fi avut o sută de ani, şi-l întrebă :

— Nu ştii, moşule, unde sînt părinţii lui Uraşima Taro ?

— Îţi arde de şagă, flăcăule, sau nu eşti de prin partea locului, răspunse moşneagul mormăind în barbă. Cînd eram copil am auzit de la străbunicul meu, care aflase şi el de la cei mai bătrîni oameni din anii copilăriei mele, cum că un pescar cu numele de Uraşima Taro a plecat odată în larg şi nu s-a mai întors. Avea o barcă la fel cu a dumitale. Părinţii lui au murit de vreo patru sute de ani. O piatră cu numele lui Uraşima Taro se află în străvechiul cimitir al satului, părăsit de două sute de ani. Dacă nu mă crezi, du-te singur s-o vezi. Ţi-o fi povestit cineva păţania pescarului fără să-ţi spună însă că de la plecarea lui au domnit asupra acestor insule mai mult de treizeci de împăraţi !

Moşneagul îşi căută de drum, în timp ce flăcăul rămase ţintuit locului. Aşadar, cei patru ani petrecuţi în palatul Dragonului mării însemnau patru veacuri aici, printre pămînteni ? Şi, totuşi, el se simţea la fel de tînăr

ca şi în ziua plecării. Se îndreptă abătut spre cimitirul părăsit al satului. Citind anii săpaţi pe pietrele de mormînt înţelese că moşneagul nu-l minţise.
Descoperi într-un tîrziu şi groapa părinţilor lui.
Citi, cu mintea năucă, pe o piatră veche de sute de ani, propriul său nume. Care să fie taina tinereţii sale veşnice ? Nu cumva lădiţa dăruită de Otohime i-ar putea aduce desluşirea ciudatei sale păţanii ? Dezlegă nodul sforii de mătase şi ridică nerăbdător capacul lădiţei. Din ea se ridică un nouraş alburiu, care se înălţă de îndată, îndreptîndu-se spre Ryugu, palatul Dragonului mării. Abia acum îşi aminti el de cuvintele soţiei sale şi trînti repede capacul. Înţelese că nu avea s-o mai revadă niciodată şi începu să-i strige deznădăjduit numele :

„O-to-hi-me ! O-to-hi-me !"

Briza mării îi aducea ca pe un murmur îndepărtat chemarea ei deznădăjduită :

„U-ra-şi-ma Ta-ro ! U-ra-şi-ma Ta-ro !"

Dintr-o dată simţi că puterile îi slăbesc şi că părul îi încărunţeşte : îmbătrînea într-o clipă cît alţii într-un an. Se întorsese, aşadar, ca să moară lîngă piatra pe care părinţii lui îi săpaseră numele acum patru veacuri ? Poate că mai rămăsese pe fundul lădiţei ceva din aburul tinereţii sale neştirbite de altădată ? Trase capacul şi sorbi ultimul firişor din norul alburiu care zburase

spre insula iubirii şi a fericirii veşnice. Braţele sale se acoperiră atunci cu pene, căpătînd înfăţişarea unor aripi. Oamenii care s-au apropiat de piatra de mormînt a lui Uraşima Taro n-au mai dat de trupul străinului care poposise în sat căutîndu-şi părinţii. Au văzut însă un cocor ridicîndu-se deasupra cimitirului părăsit al satului. Pasărea scoase un ţipăt jalnic şi zbură spre răsărit.

De atunci, cocorul a fost zărit de pescari colindînd pe stîncile pustii, în tovărăşia unei broaşte ţestoase. Cocorul este o pasăre care trăieşte o mie de ani, iar broasca ţestoasă este soţia lui. Aşa spun oamenii din împrejurimi...

Prelucrare de ION ACSAN

(VECHE POVESTE IROCHEZĂ
DIN AMERICA DE NORD)

Demonul cascadei Niagara

FAIMA FRUMUSEȚII Anuthei trecuse de mult granițele tribului ei. De aceea Moşar, viteazul războinic al tribului vecin, aşezat dincolo de fluviu, se apropie pe furiş de wigwamul [1] fetei, ca s-o poată vedea cu ochii lui. Fermecat de chipul ei, o pîndi într-o seară în locul unde Anutha obişnuia să ia apă. Moşar o ceru de soție, cu toate că triburile lor se vrăjmăşau. După ce se întîlniră mai multe seri la rînd, Anutha se învoi să-şi părăsească wigwamul fără ştirea părinților ei, şi să-şi urmeze logodnicul dincolo de apa care slujea drept hotar între cele două triburi.

Stelele licărind deasupra pădurilor şi piscurilor țepene călăuziră paşii celor doi fugari pînă la malul fluviului. Văzîndu-şi logodnica obosită de atîta drum, Moşar îi spuse :

— Odihneşte-te aici, Anutha, pînă voi afla luntrea pe care am ascuns-o prin apropiere. Dacă se întîmplă ceva, suflă în fluierul acesta şi eu voi răsări lîngă tine cît ai bate din palme !

[1] Wigwam — locuința pieilor roşii din regiunea marilor lacuri.

Inima fetei era plină de presimţiri ciudate.
— Nu mă lăsa singură, Moşar ! stărui ea.
— Eşti prea trudită ca să te mai tîrăsc printre tufişurile fluviului. Închide ochii şi umbrele codrului nu te vor mai înspăimînta. Nu-i deschide decît atunci cînd vei auzi paşii mei !
Astfel îi vorbi Moşar, după care, întinzîndu-i un fluier, se făcu nevăzut.
Anutha îşi vîrî în sîn fluierul încrustat de mîinile iubitului ei şi închise ochii. Nu auzea decît foşnetul frunzelor şi murmurul fluviului. Se temea de cumplitul stăpîn al marei cascade : vuietul ei răzbătea pînă aici ! Mîinile fetei tremurau ca două frunze la gîndul că se afla în apropierea peşterii unde demonul Niagarei ademeneşte orice fiinţă vie, fără să-i îngăduie să mai revadă nici lumina zilei, nici pe cei dragi. Puţini dintre cei care l-au zărit pe stăpînul cascadei sub unul din nenumăratele înfăţişări pe care le poate lua, s-au putut întoarce să povestească semenilor lor cele văzute. Toţi s-au întors cu părul albit dintr-o dată şi au murit, urmăriţi şi în somn de blestematul chip al duhului rău.
De s-ar întoarce odată Moşar ! Dar stai — se aud chiar paşii lui apăsaţi şi sprinteni ! Anutha deschise ochii şi sări în sus, alergînd în întîmpinarea celui drag :
— Iată-mă înapoi ! spuse Moşar. Luntrea ne aşteaptă lîngă mal. Să ne urcăm în ea şi să trecem fluviul neîntîrziat. Poate ne urmăresc părinţii tăi !

— Ce repede te-ai întors ! şopti Anutha sărind în luntrea care începu să lunece în josul fluviului. Şi ce mînă rece ai !

În loc să vîslească spre malul din faţă, tînărul lăsă luntrea să plutească la vale.

— Încotro mă duci, Moşar ? Nu bagi de seamă cum ne fură curentul ?

— Nu fi îngrijorată, ştiu eu locul unde va trebui să ne apropiem de malul celălalt !

Pe măsură ce fluviul împingea luntrea spre mijlocul lui, iuţeala ei creştea. Fata tresări auzind în depărtare un tunet prelung şi privi spre înaltul văzduhului : nici urmă de nori !

— Ce-a fost tunetul ăsta ? întrebă iarăşi Anutha.

— Nimic, ţi s-a părut ţie aşa ! De cît să te mai osteneşti mergînd pe jos, mai bine opresc chiar în apropierea wigwamului meu. Noaptea e senină şi plimbarea în luntre, alături de tine, aş vrea să nu mai ia sfîrşit !

Stelele începură să zboare cu o iuţeală ameţitoare pe deasupra creştetului lor.

— Ce înseamnă larma şi mugetul acesta care se apropie într-una ? întrebă Anutha tot mai neliniştită.

— Este şuierul vîntului care scutură vîrfurile copacilor înalţi !

Cu toate acestea, crengile de jos păreau nemişcate ! Anutha înţelese că ceea ce luase ea drept furtună era

vuietul cascadei, al cărui bubuit se apropia necontenit.
— Moşar, ne vom prăvăli în Niagara, spuse fata galbenă de spaimă.
— Chiar acum ne apropiem de vadul nostru ! răspunse flăcăul netulburat.
Anutha parcă avea alături de ea un străin. Trecură cu iuţeala săgeţii pe lîngă o stîncă înălţată deasupra torentului. Lipită de ea, pîndea un om. Cînd se apropiară de el, fata desluşi la lumina lunii chipul iubitului ei. Întinse braţele deznădăjduită spre el şi-i strigă numele, gata-gata să se prăbuşească în apă. Dar însoţitorul ei o trase înapoi.
— Cine eşti tu, cel care ai furat înfăţişarea logodnicului meu ? Unde mă duci ? Ce vrei de la mine ? strigă Anutha cu faţa scăldată în lacrimi.
Străinul rămase tăcut. Ochii lui, verzi şi reci, ca adîncul apelor, aveau o licărire neomenească. Chiar dacă ar fi spus ceva, vuietul apelor i-ar fi acoperit cuvintele. Luntrea începu să se rotească ameţitor, apoi se prăbuşi în vîrtejul asurzitor al cascadei...
Moşar văzu înmărmurit cum Anutha dispăru în abisul înspumat. Cel care îşi însuşise chipul lui nu putea fi altul decît temutul demon al Niagarei. Înţelese că nu-şi va mai revedea niciodată logodnica. Ea îi fusese furată de duhul rău al prăpastiei albe. Cum va putea descoperi peştera unde îşi ţine demonul ostatecii ? Cine îl va putea ajuta ?

Îşi aruncă privirile spre soarele care răsărea la orizont. Dintr-un norişor argintiu se coborî un vultur uriaş. Se roti de vreo trei ori deasupra creştetului lui Moşar, apoi se coborî pe umărul drept al flăcăului.

— Şi tu eşti vrăjmaşul sălbaticului stăpîn al cascadei, rege al văzduhului! Poate ştii unde se află intrarea palatului subpămîntean! Ajută-mă s-o găsesc pe Anutha şi te voi răsplăti cu prăzi bogate cît voi trăi eu!

Vulturul îi grăi cu glas omenesc:

„Fii mut şi dîrz ca stînca şi iute de picior
Şi peştera cumplită o vom afla uşor!"

Pasărea îşi desfăcu aripile ei aurite de razele soarelui şi zbură în josul fluviului. Moşar o urmă în tăcere, fără să rămînă în urmă nici o clipă. Se căţără pe stînci abrupte, asemenea unei veveriţe pe crengile unui copac cu trunchi de piatră.

Vulturul se opri în faţa unui tufiş, sub care se ascundea singura poartă care ducea spre inima muntelui. Moşar înlătură crengile pline de spini şi, călăuzit de pasăre, se strecură în tunel.

Aici domnea o beznă adîncă şi o ceaţă înăbuşitoare. Vulturul nu se zărea. Se auzea doar fîlfîitul aripilor lui, care fîşîiau din cînd în cînd, frecîndu-se de pereţii de stîncă. Moşar se auzi strigat de cîteva ori pe nume de un glas care părea al logodnicei sale, dar nu răspunse nimic.

Cu toate că răsuflarea i se tăia la fiecare pas, indianul nu rămînea în urmă. Apele se prăvăleau bubuind chiar de-

asupra creştetului său, dar războinicul nu ştia ce-i aceea frica. Orbecăia de ceasuri întregi, avînd în faţa ochilor privirea tristă a Anuthei.

Fata se trezise în mijlocul unei peşteri feerice, cu pereţi de cleştar. Patul ei de aur era acoperit cu o mătase verde ca muşchiul de munte. Privi uimită în jurul ei : stalactitele şi stalagmitele de smarald păreau colţii unui balaur uriaş, care împietrise cu gura larg deschisă. În firidele din pereţii peşterii se zăreau hîrcile oamenilor răpiţi de stăpînul Niagarei. Ochii lor fuseseră înlocuiţi cu diamante mari. Grămezi de aur şi pietre scumpe zăceau revărsate din belşug pe pardoseala de argint a peşterii.

Anutha scoase un geamăt şi cineva îl repetă întocmai : era ecoul. Auzi nişte paşi care se apropiau de patul ei şi scoase un ţipăt : în faţa ei era stăpînul cascadei, sub adevărata lui înfăţişare. Ochii lui păreau mai verzi şi mai reci decît cei ai străinului din luntre. Avea însă o faţă tuciurie şi două urechi mari şi clăpăuge. Limbi de flăcări jucau deasupra creştetului său acoperit cu licheni. Glasul lui parcă venea dintr-un abis fără fund :

— Anutha, cea mai frumoasă dintre fecioarele irocheze, toate comorile care zac ascunse în peştera mea vor fi ale tale, dacă te învoieşti să fii soţia mea !

— Niciodată ! răspunse hotărîtă fata.

— Te vei căi, făptură îndărătnică ! îi zise demonul. Zilnic mă voi arăta sub o altă înfăţişare, pînă voi înfrînge încăpăţînarea ta zadarnică !

Apoi cumplita fiinţă dispăru printr-una din intrările peş-

terii, care se închise de îndată la loc. Ochii de diamant din găvanele hîrcilor îi urmăreau fiecare mişcare.
Spre a-şi îndulci singurătatea, fata începu să cînte din fluierul dăruit de logodnicul ei. Dintr-o dată pereţii stîncii se crăpară şi se ivi un vultur urmat de Moşar.
Flăcăul scoase un strigăt de bucurie, strîngîndu-şi în braţe iubita. Mîinile lui calde dovediră Anuthei că nu era o nouă capcană a demonului viclean.
— Grăbiţi-vă ! le strigă vulturul şi zbură spre o ieşire a peşterii ascunsă în perete.
Moşar o luă pe Anutha în braţe şi alergă în urma vulturului, cît îl ţineau picioarele. În tribul său nimeni nu alerga mai repede decît el !
Războinicul simţea răsuflarea de gheaţă a demonului tot mai aproape de spinarea lui. După gemetele Anuthei îşi dădea seama că duhul cascadei se apropie, vrînd să-şi redobîndească prada smulsă cu atîta trudă.
Bezna începu să se destrame şi curînd ei se întîlniră cu lumina soarelui care apunea.
— Trebuie să ajungem la marginea pădurii, căci acolo este hotarul puterii demonului !
Erau foarte aproape de ţintă, cînd duhul îi ajunse din urmă. Moşar o aşează pe Anutha pe iarbă şi o îndemnă să fugă spre pădure. Dar fata nu-i ascultă sfatul. Războinicul se aruncă cu îndîrjire asupra vrăjmaşului. Dar în hotarul împărăţiei sale el era de neînvins. Vulturul ştia aceasta. Se năpusti, aşadar, asupra demonului şi, înşfăcîndu-l cu ghearele lui ascuţite, îl duse în codru.

Acum lupta era de la egal la egal şi biruinţa fu de partea lui Moşar. El se întoarse la wigwamul său însoţit de Anutha, care ajunse soţia lui. Comorile din peştera demonului, ca şi căsătoria lor, înlesniră împăcarea celor două triburi vrăjmaşe. Vulturul rămase tovarăşul de vînătoare nedespărţit al lui Moşar, prada fiind totdeauna împărţită frăţeşte...

Prelucrare de ION ACSAN

Floarea podişurilor pustii

CÎND SOARELE APUNE în spatele pietrosului platou mexican, deasupra unui cactus aidoma unei torţe ţepoase înfipte în pămînt, se deschide potirul imaculat al unei flori cu o corolă mare şi deosebit de frumoasă. Flacăra albă sfidează bezna podişurilor de o pustietate întristătoare, aducînd culoarea şi viaţa în mijlocul pietrelor şi ţepilor duşmănoşi ca nişte arici întărîtaţi. În jurul neadormitei „prinţese a nopţii", vechii azteci au ţesut vălul nemuritor al legendei...

Tutul, fiul regelui din Mihoacan, nu îndrăgea decît numai şi numai florile. Slujitorii lui credincioşi, nişte grădinari foarte pricepuţi, colindaseră pămîntul în lung şi în lat, în căutarea celor mai frumoase şi mai rare flori. Curtea palatului din Tutul era o grădină în care aflai toate corolele lumii adunate la un loc.

Cînd o floare se deschidea pe o tulpină adusă de cine ştie unde şi plătită cu aur, Tutul se bucura ca şi cum i-ar fi venit din meleaguri îndepărtate o logodnică neasemuit de frumoasă.

Tutul era singurul copil al regelui. Ori de cîte ori se vestejea o floare, el era trist de parcă şi-ar fi pierdut o soră...

Slujitorii prinţului iubeau şi ei grădina, îngrijind-o cu mult nesaţ. Orice greşeală era aspru pedepsită. Orice floare nouă însemna o nouă răsplată.

Cînd ajunse la vîrsta însurătorii, regele ceru fiului său s-o aleagă pe viitoarea crăiasă a Mihoacanului.

Tutul se împotrivi cu îndîrjire. Dar, la stăruinţa părintelui şi a sfetnicilor ţării, se învoi spunînd :

— Mireasa mea trebuie să iubească florile aşa cum le iubesc şi eu. Ea va să fie pentru mine cea mai rară floare din lume. De aceea nu mă voi însura decît cu fata care îmi va aduce o floare cum nu s-a mai văzut nicăieri !

A doua zi crainicii începură să colinde oraşele şi satele regatului purtînd următoarea solie :

— Din porunca regelui, cîrmaciul oamenilor, toate fetele sînt poftite la palat, pentru a lua parte la un concurs al florilor. Oricare dintre ele, fie bogată sau săracă, fie frumoasă sau slută, va aduce într-un răstimp de o lună de zile, cea mai rară floare din lume, cu o corolă şi o culoare cum nu s-a mai văzut nicăieri, va deveni neîntîrziat soţia prinţului Tutul !

Aplecate deasupra teraselor locuinţei lor, fecioarele aztece ascultară uluite spusele crainicilor. Toate auziseră de renumita grădină a prinţului, din care nu lipsea nici

una din florile pămîntului. Şi cine va mai găsi o nouă floare pe aceste coline bolovănoase şi arse de soare, unde doar cactuşii îţi înalţă braţele lor strîmbe spre cerul albastru ?

Bătrînele clătinau şi ele din cap, neîncrezătoare :

— Din prea mare dragoste pentru flori, tare mi-e teamă că prinţul nostru va muri holtei !

Doar o singură fată nu-şi pierduse speranţa. Era frumoasă şi bogată, se numea Stea-roşie şi ţinea morţiş să ajungă soţia prinţului. Nu-l iubea pe Tutul şi puţin îi păsa de florile lui ! Dar ea visa de mult să fie regina Mihoacanului. De cum auzi cuvintele crainicilor, nu mai avu o clipă de linişte. Se plimba de dimineaţa pînă noaptea tîrziu prin palatul ei, căutînd o cale de ieşire din impas. Dintr-o dată ochii ei căzură asupra Razei-de-lună, o roabă credincioasă, care întrecea în frumuseţe chiar şi pe stăpîna ei. Din această pricină, Stea-roşie o şi ura pe ascuns.

Această fată colindase în copilăria ei oropsită podişurile pustii. Ea îndrăgea şi cunoştea ca nimeni alta toate florile sălbatice. Stea-roşie o chemă în iatacul ei şi-i spuse :

— De atîta timp mi-ai împuiat urechile, mărturisindu-mi credinţa şi dragostea care mi-o porţi. A sosit ziua cînd trebuie să-mi adevereşti spusele tale. Colindă podişurile pietroase în lung şi în lat şi află-mi cea mai rară floare din lume. Dacă mi-o vei aduce pînă într-o lună, te voi răsplăti ca pe o soră, dîndu-ţi libertatea. Dar dacă te

vei întoarce cu mîna goală, voi fi fără pic de milă : te voi da pe mîna călăului !

*

Cățărîndu-se pe podișul înalt și stîncos, Rază-de-lună rătăci zile în șir sub soarele dogoritor. Tălpile sfîșiate de colții de stîncă și pline cu țepi de cactus sîngerau la fiecare pas, căci stăpîna ei o trimisese de acasă desculță. Pe frunte, stropii de sudoare șiroiau neîncetat, amestecîndu-se cu lacrimile de durere și jale care-i scăldau obrajii. Căuta cu îndîrjire, răscolea orice tufiș, dădea în lături fiecare cactus. Pletele îi fluturau pe umăr, jilave de rouă și ceață. Dar, de fiecare dată, nu găsea nimic ! Ici-colo întîlnea cîte o floare prizărită, dintre cele care se găseau pe toate drumurile.

Rază-de-lună știa ce urmărea stăpîna ei. Auzise și ea cuvintele crainicilor, dar nu se omora pentru asta. Voia să trăiască, să fie liberă, să se întoarcă la sărmanii ei părinți, de care fusese înstrăinată din fragedă copilărie ! Doar puține zile o despărțeau de sorocul hotărît : libertatea sau securea călăului ! Nu-și pierdu speranța, deși abia se mai putea tîrî, istovită de atîta alergătură, de foame, dar mai ales de sete.

Deși soarele cobora spre orizont, arșița se arăta la fel de nemiloasă ca și în amiaza-mare. Rază-de-lună se prăbuși lîngă un cactus înalt, asemenea coloanei unui pa-

lat locuit de regele aricilor. Gîndul acesta o înveseli puţin.

Curînd îşi dădu seama că nu e singură : un biet colibri se prăbuşi istovit de sete la picioarele fetei. Rază-de-lună ridică pasărea în palmele ei. Aceasta deschise ciocul fără să mai poată scoate nici un sunet. Dacă nu va afla de îndată un strop de apă, sărmanul colibri va muri în mîinile ei.

Rază-de-lună se uită disperată în jurul ei. Doar tulpina ţepoasă îi putea fi de folos. Trebuia să se lupte şi să-i stoarcă un strop de apă cu preţul durerii şi al sîngelui. Puse pasărea la umbra unei pietre. Se căţără pe o muchie de stîncă. Izbuti să apuce tulpina care se înălţa ţeapănă ca o spadă în mijlocul tufişului spinos. Fără să şovăie, sări la marginea tulpinei. Ţepii i se înfipseră în talpă şi în genunchi, zgîriind-o fără cruţare. Îndoi creştetul arbustului, lăsîndu-se cu toată greutatea asupra lui şi reuşi să frîngă creştetul tulpinei, care-şi înfipse acele nenumărate în pieptul şi în obrajii fetei. Din tulpina frîntă se prelinse un strop de apă. Rază-de-lună îl culese în palmă şi îl duse păsării, călcînd peste spinii tufişului ce înconjurau cactusul.

Însetatul colibri sorbi preţioasa picătură şi deschise ochişorii săi care îşi recăpătară vioiciunea. Se roti de trei ori deasupra capului fetei, în semn de mulţumire : părea un ciob de curcubeu ! Apoi îşi luă zborul şi pieri în zare. Fără să-şi mai scoată ţepii de cactus din talpă, Rază-de-

lună se trînti pe spate, singura parte a trupului ei care rămăsese nerănită, şi adormi buştean.

A doua zi roaba se trezi fără să mai simtă sfîrşeala care o cuprinsese în ajun. Rămase uimită văzînd că zgîrieturile de pe picioare, mîini, piept şi faţă pieriseră fără urmă. Chiar în dreptul unde frînsese în ajun cactusul, se ivise o corolă albă de o mărime şi o formă cu totul şi cu totul nemaivăzută.

— Ce floare minunată ! strigă Rază-de-lună, frecîndu-şi ochii. Credea că visează...

Ba nu ! Era trează ! Şi iată comoara mult căutată ! Mai avea doar două zile pînă la încheierea sorocului. O porni fără zăbavă spre palatul stăpînei sale, spre libertate, ducînd în coşuleţul ei cea mai rară floare din lume...

Ajunse în aceiaşi seară acasă, fără să fie de fel obosită. Stea-roşie se minună cînd o văzu atît de veselă şi parcă şi mai frumoasă decît la plecare.

— Iată floarea cerută ! spuse ea, deschizîndu-şi coşuleţul. Mîine, ultima zi a lunii, vei putea ajunge mireasa lui Tutul. Eu mi-am ţinut cuvîntul de roabă. Rămîne să-ţi ţii şi tu cuvîntul de stăpînă !

Şi, într-adevăr, Stea-roşie îşi ţinu cuvîntul în felul ei. În locul libertăţii şi al darurilor promise o înzestră cu lanţuri, zvîrlind-o în temniţă ! În seara zilei în care urma să aibă loc căsătoria, călăul trebuia să taie capul roabei : să piară în pămînt taina florii !

Cînd Tutul văzu minunata floare, porunci ca a doua zi să aibă loc nunta. Nu era de loc încîntat de logodnica

lui, de privirile ei viclene şi mieroase, dar n-avu încotro. Nimeni nu aflase o floare atît de minunată ca Stea-roşie ! Mîhnit, se întoarse în palatul său pentru a alege giuvaierurile care urmau să-i împodobească a doua zi mireasa. Deschizînd scrinul în care îşi ţinea diamantele, dădu peste un colibri, cu pene felurit colorate.

— Cum de-ai ajuns aici, micuţule colibri ? întrebă prinţul mirat.

— M-a trimis Macuilxohitl, ocrotitorul florilor şi al dansului ! răspunse solul înaripat. El a dăruit minunata corolă Razei-de-lună, drept răsplată pentru faptul că mi-a salvat viaţa. Ea este sclava logodnicei tale. Rază-de-lună a cules cea mai rară floare din lume şi ea este soţia credincioasă pe care o meriţi şi care te va face mai fericit decît toate florile tale !

— Şi unde se află această fată ?

— În temniţa palatului celeia care ţi-a adus floarea.

A doua zi, Rază-de-lună ajunse mireasa lui Tutul şi apoi regină a Mihoacanului. Iubi florile la fel de mult ca şi prinţul. Tutul o îndrăgi ca pe cea mai rară floare din lume, care nu se veştejeşte o viaţă întreagă.

Prelucrare de ION ACSAN

Vrăjitorul fără oase

SCIUN era ajutorul vrăjitorului din satul de pescari de pe malul oceanului. Foarte ambiţios şi cu o minte ageră, el învăţă pe de rost toate descîntecele bătrînului pe care îl slujea, ba chiar şi pe cele ale vrăjitorilor din satele vecine. Curînd ucenicul întrecu pe toţi meşterii lui. Cînd se văzu cel mai puternic vrăjitor al ţării, Sciun începu să se ţină de blestemăţii. Setea de putere îl făcu să-şi piardă capul de-a binelea. Dorea nici mai mult, nici mai puţin, ca toată lumea să asculte de poruncile lui.

Rîvnea să culeagă neîntîrziat roadele ştiinţei sale neîntrecute.

Ridică ochii spre cer şi văzu că toţi oameni se închină soarelui.

— Ia să dovedesc eu acestui astru încrezut că vrăjile mele sînt mai puternice decît el şi că semenii mei sînt nişte proşti îngenunchind în faţa lui! Să mi se închine mie cu toţii şi să-mi asculte poruncile : dacă nu de bună voie, atunci de nevoie!

Soarele rîse auzind aceste cuvinte smintite. Deodată simţi că puterile îi scad şi că strălucirea lui începe să pălească. Oamenii începură să se văicărească atunci cînd, în locul astrului atotputernic, zăriră o arătare gălbejită, care abia mai răspîndea o părere de lumină şi căldură. Nori de pulbere neagră înconjurau o faţă îmbătrînită peste noapte. Razele lui aveau acum o culoare verzuie, bolnavă.

— Eu am vrăjit soarele ! Eu i-am răpit puterea ! Supuneţi-vă mie ! începu să strige cît îl ţinea gura Sciun.

Oamenii priveau la el cu milă, ca la un nebun.

Dar Sciun se bucurase prea devreme. Descîntecul său nu izbuti să răpească toată vlaga astrului şi să-l biruie pentru totdeauna. Soarele se răzbună şi, cu ultimele sale puteri, topi oasele vrăjitorului.

Sciun simţi cum i se înmoaie picioarele, apoi şira spinării, braţele şi, în cele din urmă, capul. Se prăvăli la pămînt, fără să se mai poată ridica, asemenea unei sperietori căreia i s-au smuls cele două beţe încrucişate, slujindu-i drept sprijin. Trupul lui se preschimbase într-un aluat, gata să ia oricare înfăţişare. Dintr-un om umblător, vrăjitorul ajunsese o tîrîtoare care stîrnea doar silă şi groază.

Femeile şi copiii ţipau şi o rupeau la fugă ori de cîte ori se întîlneau cu el. Adunarea tuturor bărbaţilor şi bătrînilor satului hotărî alungarea neîntîrziată a vrăjitorului care, prin faptele şi înfăţişarea sa, ieşise din rîndul oamenilor.

— Să trăiască printre şerpii deşertului sau printre stîncile sterpe ale munţilor.

Aceste cuvinte ajunseră la urechile lui Sciun, care se tîrî afară din sat, clocotind de ură şi mînie :

— Chiar dacă mi-am pierdut oasele, nu mi-am pierdut şi puterea. Veţi plăti scump pentru neghiobia voastră, muritori fricoşi şi nevolnici ! Vă voi arăta că sînt mai tare decît cel la care vă închinaţi. Vrăjile mele mă fac atotputernic !

— De aceea ai rămas fără oase ! strigă batjocoritor un tucan cocoţat pe o creangă.

— Pune un zăvor clonţului tău uriaş, flecarule !

— Du-te şi ia-ţi în primire sceptrul pe care nici nu eşti în stare să-l ţii în mînă, tu, rege al nisipului fierbinte şi al bolovanilor reci !

Nu numai oamenii, ci şi păsările văzduhului îl alungau fără milă. Fiarele îl izgoneau din bîrlogul lor, iar şerpii n-au vrut nici ei să-l găzduiască. Ura lui Sciun faţă de orice făptură vie devenea tot mai sălbatecă.

Flămînd şi însetat, se apropie de un sat, zicîndu-şi :

„Aici oamenii nu mă cunosc. Cu ajutorul vrăjilor voi face din ei robii mei. E de-ajuns să înfăptuiesc cîteva minuni care să le ia ochii !"

Rosti un descîntec şi, cît ai bate din palme, muntele dinspre miazăzi se făcu nevăzut. Apoi îşi lungi trupul şi înconjură satul, întocmai ca un şarpe ce se încolăceşte în jurul unui buştean năpădit de vlăstare.

Înspăimîntaţi de cele văzute, toţi locuitorii se adunară în mijlocul satului. Pierzînd speranţa să scape cu fuga, trăgeau nădejdea să se mîntuiască prin rugăminţi.

Deodată se auzi un glas înspăimîntător :

— Eu sînt atotputernicul Sciun ! Toţi oamenii trebuie să mi se supună şi să mă slujească întocmai ca pe un zeu, care cere jertfe zilnice. În fiecare dimineaţă trebuie să-mi aduceţi în peştera din creierul munţilor mîncare îmbelşugată şi băuturile cele mai bune ! Dacă vă veţi împotrivi, va fi vai de voi : veţi pieri de foame şi de sete ! Acuma vă despresor satul, dar mîine voi veni iar, dacă mă veţi nemulţumi.

Apoi făptura ciudată îşi strînse trupul şi se tîrî spre muntele dinspre miazănoapte. Cînd oamenii se dezmeticiră, vorbele începură să se încrucişeze în văzduh :

— Nu poate fi un zeu !... Are chip de om şi se tîrăşte ca un şarpe !... E atît de hîd şi de fioros !... Dacă ne năpustim asupra lui cu armele îl biruim uşor !... Să-l luăm prin surprindere, cînd doarme... Dar cine ştie care îi este faţa şi care spatele...

Cu toate că se îndepărtase, Sciun auzea fiecare cuvînt : nu degeaba era el vrăjitor. Mormăi înciudat :

— Aşa, va să zică — sînt hîd şi fioros ! Ba vreţi să mă şi încolţiţi ! Ca să vă învăţ minte, o să fiţi cu toţii la fel ca mine : oameni fără oase, robii unui stăpîn tîrîtor !

Sciun rosti cîteva descîntece încîlcite şi se opri pe o stîncă, să vadă ce se petrece în sat : părea un cătun şerpesc, nu unul omenesc ! Colibele se măriseră parcă, iar

intrările păreau neobişnuit de înalte pentru cei ce gemeau îngroziţi, căznindu-se să le treacă pragul.
Vrăjitorul chicoti încîntat de noua lui ispravă. Totuşi, nu era mulţumit : supuşii săi se puteau răscula, răpunîndu-şi stăpînul doborît de somn. Trebuia să se înconjoare de paznici credincioşi, care să-l asculte orbeşte !
Adună în mijlocul platoului pietros cîţiva bolovani zdraveni. Îi înşirui în faţa lui şi suflă asupra fiecăruia, bolborosind acelaşi descîntec.
Pietroaiele începură să crească şi luară înfăţişarea unor balauri acoperiţi cu solzi strălucitori. Aveau şiruri de aripi împodobite cu pene pestriţe şi înzestrate cu gheare ascuţite. Vrăjitorul porunci balaurilor să stea de veghe zi şi noapte la intrarea peşterii lui.
Astfel începu crîncena domnie a lui Sciun asupra întregului ţărm peruvian. Preschimbaţi în tîrîtoare, oamenii trebuiau să-l hrănească pe el şi balaurii lui cu tucani şi fiare bine fripte, cu munţi de mîncare şi cu poloboace pline de băuturi întăritoare. Deznădejdea, sărăcia şi foamea erau oaspeţii zilnici ai fiecărei colibe de pescar sau de ţăran.
Soarele nu putea să privească nepăsător la cele ce se desfăşurau pe pămînt, sub ochii lui. În zori nu-l mai întîmpinau oameni sărind în picioare şi ridicîndu-şi frunţile lor spre a fi încununate de laurii luminii. Întîlnea pretutindeni aceleaşi făpturi de aluat viu, tîrîndu-se spre cîmp sau spre bărci, spre a aduna cu multă

trudă hrana pentru ei şi pentru stăpînul lor, din ce în ce mai lacom şi mai năzuros.

Într-o dimineaţă astrul se trezi mai zdravăn şi mai vioi decît în alte dăţi. Timpul trecea, puterea descîntecului scădea şi el era hotărît să pornească împotriva lui Sciun. Avea puterea înjumătăţită şi nu putea părăsi văzduhul pentru a-i lipsi pe oameni pînă şi de fărîma de lumină şi căldură care-i mai rămăsese.

Frămîntat de aceste gînduri, soarele ajunse deasupra muntelui în care hornurile vulcanilor fumegau zi şi noapte. Din ele se revărsa focul pămîntului, gata oricînd să pîrjolească tot ce întîlnea în cale. Aici locuia fiul său mezin, Pachacamac, stăpînul împărăţiei de flăcări şi lavă. Se supăra dintr-o nimica toată şi făcea să se cutremure munţii. Dar era bun la suflet, săritor şi nu se temea de nimeni. Puterea lui rămăsese neciuntită de vrajă. „Numai el mă poate ajuta!" spuse soarele părăsind o clipă bolta şi coborînd pe cel mai înalt vulcan. Din pricina norilor deşi, nici Sciun şi nici oamenii nu băgară de seamă lipsa lui din slava cerului. Se aplecă deasupra craterului şi-l zări pe feciorul său sforăind de se clătina întregul pisc. Nu se îndura să-l scoale aşa de dimineaţă, dar n-avea încotro.

— Hei, Pachacamac! Scoală-te!

— Hm! Cine mă caută? răspunse morocănos cel chemat, înălţîndu-şi din străfundul vulcanului fruntea uriaşă, mînjită de funingine.

— Eu sînt! răspunse soarele. Bucuros de oaspeţi?

— Bucuros ! Ce vînt te aduce pe la mine, de mă trezeşti cu noaptea în cap ?

Astrul îl luă cu binişorul şi pînă la urmă îi spuse tot adevărul. Îl rugă să scape pe oameni de Sciun, redîndu-i şi lui vlaga de mai înainte. Mezinul ridică din umeri :

— Ştii prea bine că puterea mea e mult mai mică decît a ta. Ea dispare aproape cu desăvîrşire de îndată ce am părăsit craterul vulcanilor.

— Cum să nu ştiu ? Încuviinţă soarele. Dar dacă vei izbîndi, îţi făgăduiesc că te voi face la fel de puternic ca mine. Oamenii te vor cinsti ca pe un fiu demn de părintele lui !

— Pînă azi nu prea ţi-ai amintit de mine... Dar spune-mi mai întîi unde zace puterea lui Sciun ? Orice vrăjitor are un talisman în care îşi ascunde atotputernicia. Pînă nu i-l smulgi, nu-l poţi birui.

— Puterea lui Sciun este închisă într-un tăciune verde, care nu se stinge decît dacă îl cobori în străfundul mării. El l-a găsit în muntele său natal, unde căzuse din vatra mea. Datorită lui a devenit vrăjitor atotputernic. Dar să ştii că e tare greu să pui mîna pe acest talisman : ziua îl ascunde în pieptul lui, aproape de inimă. Cînd doarme, îşi scoate talismanul şi îl piteşte în jăratecul vetrei. Tăciunele verde nu se mistuie niciodată şi rămîne în spuză pînă în zori. La porţile peşterii lui Sciun stau de veghe nişte balauri care nu ştiu ce este somnul.

— Îţi mulţumesc pentru lămuririle tale, tată ! De acum încolo mă voi descurca şi singur, încheie Pachacamac.

Din nebăgare de seamă, soarele, aşezat pe marginea craterului, era cît pe ce să se prăvălească în lavă, de bucuros ce era. Sărută fruntea mezinului, furişîndu-se înapoi în cer.

Pachacamac se întoarse înbufnat în culcuşul său. Flăcările îl întrebară şuierînd :

— De ce eşti posomorît, stăpîne ?

— Mă gîndesc la bieţii oameni oropsiţi de Sciun.

— Ajută-i să scape de pacoste !

— Nu-i chiar aşa uşor. Voi ştiţi prea bine că de îndată ce am părăsit pîlnia vulcanului, nu mă deosebesc cu nimic de orice muritor de rînd.

— Nu te mai văicări atîta. Chiar dacă îţi vei pierde o bună parte din putere şi va trebui să suferi ca oricare pămîntean, Sciun nu te poate răpune. Spune mai bine că ţi-e frică !

— Frică, mie ? De o tîrîtoare fără oase ? Vă voi arăta de îndată ce poate Pachacamac, cînd vrea să-şi ajute tatăl !

Sări mînios din gura vulcanului şi se rostogoli de-a lungul povîrnişului ca un bolovan încins, zvîrlit din cuptorul craterului. La capătul pantei, bolovanul se preschimbă într-un flăcău voinic, cu o faţă roşietică şi cu ochii ca doi tăciuni neastîmpăraţi. Pletele lui negre ca funinginea erau prinse într-un nod în creştetul capului. În picioare avea sandale de piele şi un şorţ de pînză îi acoperea coapsele. Pieptul său gol, strălucind în bătaia soarelui, părea cioplit în bazalt.

Pachacamac ajunse curînd la malul oceanului. Se aşeză pe o stîncă. Era nerăbdător să cunoască mai îndeaproape oamenii, să vadă dacă merită să se sacrifice pentru ei ori ba. Curînd auzi un cîntec pescăresc de o tristeţe sfîşietoare. Întoarse capul şi zări doi băieţi care tîrau un coş plin cu peşte. Păreau doi şerpi împingînd un bolovan. Se chinuiau sărmanii copii de-ţi era milă să te uiţi la ei! Cînd îl zăriră pe străin, se dădură înapoi, înspăimîntaţi.

— De ce vă temeţi de mine? Doar nu vă vreau răul! întrebă nedumerit Pachacamac.

— Nu ne temem, răspunseră băieţii, dar n-am mai văzut de cînd sîntem un om umblător. Taţii noştri povestesc că în copilăria lor puteau şi ei să umble pe picioare, pînă nu s-a ivit Sciun cel cumplit, care ne-a înrobit. Se vede că ai venit de pe alte meleaguri. Ori eşti un zeu?

— Sînt un om ca şi voi. Talazurile mi-au împins barca spre acest ţărm şi mi-au sfărîmat-o de stîncă...

— Poate că eşti flămînd, însetat şi nedormit. Vino acasă la noi să te găzduim!

— Vă mulţumesc! spuse străinul. Lăsaţi-mă pe mine să duc coşul, ca să ajungem mai repede.

Pachacamac ridică pe umerii săi coşul cu peşte şi toţi trei o porniră spre sat. Aici fu sărbătorit regeşte. Mulţimea se tîra neliniştită, strigînd:

— Un om în carne şi oase! Un om adevărat, aşa cum am fost şi noi pînă la sosirea vrăjitorului blestemat!

Pachacamac fu mişcat pînă la lacrimi de vorbele lor: merita să se lupte şi să sufere pentru ca să le redea statura lor mîndră de altădată!

Străinul fu ospătat ca un prieten venit de departe. Localnicii îi zugrăviră viaţa lor chinuită. Pachacamac întrebă unde se află palatul lui Sciun. Gazdele i-l arătară, sfătuindu-l ca nu cumva să se ducă acolo, dacă îi e dragă viaţa.

— Mă voi duce chiar în noaptea asta. Pachacamac îşi va măsura puterile cu vrăjitorul care v-a răpit bucuria de a privi cerul cu fruntea sus şi cu mîndria de a fi oameni!

Ghiftuit de mîncare şi băutură, Sciun sforăia în peştera lui. Cu cît se apropia de platou, cu atît se zăreau mai mari şi mai fioroase siluetele balaurilor care îşi păzeau stăpînul. Pachacamac se apropie tiptil, în speranţa că paznicii nu-l vor simţi. Dar se înşela: vrăjitorul îşi înzestrase balaurii cu urechi care prindeau şi fîşîitul şopîrlei pe stînci.

Cînd flăcăul ajunse la mijlocul platoului, se trezi înconjurat de o ceată de fiare mai cumplite decît păreau din depărtare. Pachacamac le înfruntă vitejeşte. Aripile lor îl orbiră, ghearele lor îi sfîşiară pieptul şi loviturile cozilor solzoase îl năuciră. Se prăbuşi la pămînt în nesimţire.

Balaurii se pregăteau să-l strivească sub tălpile lor de stîncă, dar un glas îi opri:

— Staţi ! Trebuie să-l arătăm stăpînului nostru !

Era căpetenia lor, cel mai mare şi mai voinic dintre paznicii vrăjitorului.

Fiarele se împotriviră într-un glas :

— Ştii doar că stăpînul ne-a poruncit să facem praf şi pulbere pe oricine se apropie de peştera lui !

— O ştiu prea bine ! Dar nu vă daţi seama că nu avem de-a face cu un om de rînd ? E un vrăjmaş mult mai primejdios. Sciun trebuie să-l vadă cu ochii săi !

Balaurii se supuseră. Ei nu erau înzestraţi cu nici un dram de minte, deoarece fuseseră făuriţi din pietre de rînd. Căpetenia lor fusese cîndva o frîntură de stea, care se rotea prin văzduh şi căzuse din întîmplare pe podişul acela. Vrăjitorul făcuse o mare greşeală dîndu-i viaţă, deoarece îşi făurise singur un duşman care îi dorea pieirea. Căpetenia îşi ascundea cît putea mai bine deşteptăciunea, dar şi ura pe care o purta stăpînului său. Aştepta clipa cînd se va scutura de jugul lui Sciun, curmînd chinurile pe care le îndurau oamenii. Cînd l-a văzut pe Pachacamac, a priceput că bătuse ceasul înfăptuirii planului său.

Balaurii se supuseră şi-l tîrîră pe străin pînă la gura peşterii lui Sciun. Grota era luminată de un foc uriaş, în apropierea căruia se zărea un morman de piele şi grăsime revărsată pe blănuri scumpe. Vătaful îşi trezi stăpînul atingîndu-l cu coada lui lungă şi păroasă.

— Ce este ? Cum de îndrăzneşti să-mi tulburi somnul ? strigă Sciun mînios.
— Am pus mîna pe un străin care a încercat să se strecoare în peştera ta !
— Şi de ce nu l-aţi omorît, nătîngilor ?
— Pentru că nu este muritor de rînd. L-am lăsat la intrarea în grotă, ca să-l vezi şi tu şi să ne spui ce să facem cu el !
Sciun se tîrî bombănind pînă la locul unde zăcea prizonierul. Solzii balaurilor căpătaseră o licărire argintie în lumina lunii, iar aripile lor neclintite proiectau nişte umbre uriaşe. Cînd îşi văzură stăpînul, îl treziră pe străin, zgîlţîindu-l zdravăn.
— Unde sînt ? spuse flăcăul dezmeticindu-se.
— În casa şi în regatul meu. Te-am recunoscut de îndată ! Pot să ştiu cărui fapt îi datoresc cinstea de a te avea ca oaspete nepoftit ?
— Am nimerit din întîmplare în aceste locuri străine mie !
— Aşa să fie ? Cînd soarele te-a născut, n-a ştiut să te înzestreze şi cu un dram de viclenie. Nu mă păcăleşti tu pe mine, sărmane Pachacamac !
Vrăjitorul îi înşfăcă dintr-o dată mîna şi o strînse cu tentaculele lui lipicioase pînă ce flăcăul scoase un geamăt. Apoi zise mulţumit :
— Aşadar, puterea ta a rămas în craterul vulcanilor. Pe un nevolnic ca tine s-a găsit Soarele să-l trimită să se măsoare cu mine ? Şi-a cam greşit socotelile ! Tu vei ră-

mîne ostatecul meu, pentru că de ucis nu te pot ucide. Zvîrliţi-l în peştera cea mai adîncă şi zăvorîţi-l acolo!
Prizonierul se supuse fără să crîcnească. Orice împotrivire era acum zadarnică. Se trezi aruncat într-o cavernă umedă şi îngustă. Intrarea ei era astupată cu un bolovan uriaş.
Pachacamac străbătu mînios temniţa, izbind pereţii cu pumnii şi strigîndu-şi sieşi:
— Eu, stăpînul vulcanilor şi al cutremurelor, să ajung ostatecul unui vrăjitor fără oase?
În cele din urmă pricepu că se zbuciumă copilăreşte şi se potoli. Frînt de oboseală, adormi în patu-i umed şi rece, visîndu-se în culcuşul său cald de-acasă.
Nu trecu mult şi se auzi chemat în şoaptă. Se trezi nedumerit şi întrebă cine îl strigă.
— Eu sînt, căpetenia balaurilor! Dacă ai venit să-l răpui pe Sciun, te voi ajuta să scapi de aici, arătîndu-ţi ce ai de făcut, căci şi eu îl urăsc pe vrăjitor.
Cuvintele căpeteniei îi reînviară nădejdea în izbîndă. Răspunse tot în şoaptă:
— Soarele m-a trimis aici ca să curm tirania vrăjitorului fără oase. Învaţă-mă ce am de făcut!
Şopîrla uriaşă înlătură bolovanul de la intrare şi ostatecul se strecură afară. După ce peştera fu din nou astupată, căpetenia spuse încet lui Pachacamac:
— Furişează-te în peştera lui Sciun şi scoate tăciunele verde din mijlocul jărateculuí. Apoi fugi cu el spre mare

şi aruncă-te în fundul oceanului. Doar aşa se va stinge tăciunele blestemat şi puterea lui Sciun va lua sfîrşit pentru totdeauna. În vremea asta eu voi căuta să-i împiedic pe fraţii mei să sară în ajutorul stăpînului lor.
Pachacamac se tîrî pînă la peştera lui Sciun, ca să nu fie văzut de ceilalţi paznici. Pentru o făptură nedeprinsă cu durerea, zgîrieturile provocate de colţii tăioşi ai stîncilor au însemnat un chin greu de îndurat.
Dintr-o săritură, care nu stîrni nici cel mai mic zgomot, Pachacamac ajunse chiar lîngă foc. Dar se simţi înşfăcat de Sciun, care poate că nici nu dormea, presimţind apropierea vrăjmaşului. Geamătul flăcăului fu acoperit de urletele care veneau dinafara peşterii. Pachacamac prinse curaj şi pricepu că trebuie să termine cît mai repede cu vrăjitorul. Îşi strînse în braţe vrăjmaşul, pînă ce acesta începu să gîfîie, descleştîndu-şi tentaculele. Atunci tînărul se opinti şi-l izbi pe Sciun cu toată puterea de pereţii peşterei, strigîndu-i :
— Ţi-a sunat ceasul !
Apoi dintr-un salt se pomeni în mijlocul mormanului de jăratec. O dată cu puterea, stăpînul vulcanilor şi al cutremurelor îşi pierduse şi invulnerabilitatea. Scoase un ţipăt înspăimîntător simţind cum focul îi pîrjolea tălpile şi palmele. Flăcările începură să mistuie pînă şi frumoasele lui plete negre. Tocmai cînd Sciun se apropia de foc, Pachacamac găsi tăciunele verde şi se năpusti spre ieşirea din peşteră. Strigătul lui de triumf dădu puteri

noi căpeteniei, care fusese încolţit de ceilalţi balauri, gata-gata să fie răpus.

Zadarnic îşi striga vrăjitorul slugile, căci lupta era în toi şi nimeni nu-l auzea. Căpetenia îşi mătura potrivnicii, izbindu-i năprasnic cu coada şi sfîrtecîndu-i cu dinţii. Pachacamac o rupse la fugă spre mare. Vrăjitorul venea rostogol în urma lui. Strîngînd în palmele arse tăciunele verde, stăpînul vulcanilor se aruncă din vîrful stîncii în apele mării, tocmai în clipa cînd Sciun era gata să-l ajungă din urmă.

Răcnetul lui Sciun făcu să se clatine munţii, trezind din somnul lor trudit pe toţi supuşii lui. Dar domnia vrăjitorului fără oase se terminase. Apele oceanului stinseseră tăciunele verde. Trupul lui Sciun, aidoma unor rufe mototolite, se rostogoli în mare şi acolo se preschimbă într-o caracatiţă. Acum nu mai putea pricinui nici un rău oamenilor.

Înotînd spre mal, Pachacamac auzi strigătele de bucurie ale pescarilor. Toţi îşi recăpătaseră înfăţişarea şi statura omenească.

Primejdia nu era încă înlăturată. Prietenul lui Pachacamac fusese biruit şi era în agonie. Dar ceata balaurilor nu pierise o dată cu înfrîngerea lui Sciun. Cu ultimele lor puteri dihăniile se năpusteau asupra satelor din vale, spre a le nimici.

Pachacamac smulse o stîncă din munte şi cu această ghioagă începu să izbească în dreapta şi-n stînga. Balau-

rii făuriţi de Sciun îşi pierdură rînd pe rînd vlaga şi fură biruiţi pînă la unul.

Stăpînul vulcanilor răsuflă uşurat cînd părintele lui se ivi în zare. Dar bucuria victoriei fu întunecată de suferinţa celui fără de care Sciun ar fi rămas nebiruit. Îl află la gura peşterii, într-o băltoacă de sînge, mişcîndu-şi neputincios coada păroasă. Pachacamac strigă atunci tatălui său :

— O, soare, tu care ţi-ai recăpătat puterea mulţumită jertfei lui, arată-ţi mărinimia şi nu-l lăsa să piară : fă-l să slujească oamenilor şi de acum încolo !

— Fie ! răspunse astrul, coborînd toată strălucirea razelor lui asupra trupului însîngerat. Lumina orbitoare îl sili pe Pachacamac să închidă ochii. Cînd şi-i deschise, zări un animal minunat, cu o blană roşcată, moale, şi cu o privire nespus de blîndă. Soarele strigă :

— Această făptură se va numai *lama* şi va fi tovarăşul nedespărţit al oamenilor pentru care s-a jertfit. Va trăi întotdeauna în creierul munţilor. Nici pe tine nu te vor uita muritorii. Pe aceste locuri se va ivi o stirpe nouă cu numele de nazca. Ea va ridica în cinstea ta un oraş care îţi va purta numele...

Prelucrare de ION ACSAN

CUPRINS

Cîmpan Verde și Frumos 5
Poveste populară românească
Petru Cenușă 20
Poveste populară românească
Un ochi plînge, unul rîde 34
Poveste populară românească
Voinic de Plumb 48
Poveste populară românească
Pe aripile Vulturului 83
Poveste babiloniană
Uriașul de piatră 93
Poveste hittită
Ochii Adevărului 106
Poveste egipteană antică
Insula șarpelui proroc 113
Poveste din vremea vechilor faraoni
Ursita fiului de faraon 121
Poveste veche egipteană
Frații învrăjbiți 138
Poveste egipteană străveche
Învățatul Satni și fiul său Senosiris 155
Poveste egipteană din vremea ultimilor faraoni
Înțeleptul Solomon și vicleanul Asmodeu 169
Poveste populară israelită
Omul cu toiag de abanos 180
Poveste din India veche
Crăiasa albinelor albe 194
Poveste indoneziană din Borneo
În căutarea soarelui 200
Poveste chineză

Penelul fermecat 204
Poveste chineză
Povestea grăuntelui de orz 211
Poveste tibetană
Pescarul și fiica regelui mării 221
Veche poveste japoneză
Demonul cascadei Niagara 231
Veche poveste irocheză din America de Nord
Floarea podișurilor pustii 239
Poveste aztecă
Vrăjitorul fără oase 246
Veche legendă peruviană

Redactor responsabil: IOANA RICUS
Tehnoredactor: VALERIA POSTELNICU

Dat la cules 20.11.1967. Bun de tipar 01.03.1968. Apărut 1968. Comanda nr. 8201. Tiraj 100 160. Hîrtie tipar înalt B de 63 g/m². 700×100/38. Coli editoriale 7,32. Coli de tipar 8,25. A. 15 240. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R—34.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 332 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

Lei 4.25